

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מה טבו אהליך יעקב משפנתיד ישראל" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "וישלח (בלק) מלאכים אל בלעם בן בעור... לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ... ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני".

אומרים חז"ל, שבלק הוביל את בלעם הרשע בשלשה מקומות כדי שיקלל את ישראל, ובכל המקומות האלו, הכניס הקב"ה בפי בלעם ברכות נשגבות לברך את ישראל: המקום הראשון הוא "במות בעל", כפי שכתוב (כב', מא'): "יהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל"

המקום השני הוא "שדה צופים" כפי שכתוב: "ויקחהו שדה צופים אל ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחות ויעל פר ואיל במזבח".

המקום השלישי הוא "ראש הפעור", כפי שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון".

ובאר המהר"ל בספרו "נצח ישראל" (נט'), שמה שהכניס הקב"ה בפיו של בלעם לברך את ישראל בשלשה מקומות הללו, מכון כנגד שלשת האבות הקדושים.

הנה, הברכה הראשונה, "כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו", היא כנגד אברהם אבינו, שהוא ראש צור מחצבתם של ישראל. הברכה השנייה: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" היא כנגד יצחק אבינו שלעתיד לבוא ולמד זכות על ישראל (שהרי "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" הוא לימוד זכות על ישראל).

והברכה השלישית: "מה טבו אהליך יעקב", היא כנגד יעקב אבינו, שעליו כתוב: "ויעקב איש תם ישב אהלים".

ויש להוסיף מה ששנינו בגמרא: "אמר רבי יוחנן: מברכתו של אותו רשע, אתה למד מה היה בלבו. בקש לומר, שלא יהיה להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, (והוכרח לברך) - "מה טבו אהליך יעקב. לא תשרה שכינה עליהם - (והוכרח לברך) "משפנתיד ישראל". לא תהא מלכותן נמשכת - (והוכרח לברך) "כנחלים נטויו". לא יהיה להם זיתים וכרמים - (והוכרח לברך) "כגנת עלי נהר". לא יהא ריחן נודף - (והוכרח לברך) "פאהלים נטע ה". לא יהיו להם מלכים בעלי קומה - (והוכרח לברך) "פארזים עלי מים". לא יהיה להם מלך בן מלך (והוכרח לברך) - "יזל מים מדליו". לא תהא מלכותן שולטת באמות - (והוכרח לברך) "ויזרעו במים רבים". לא תהא עזה מלכותן - (והוכרח לברך) "ויגרים מאנג מלכו". לא תהא אימה מלכותן - (והוכרח לברך) "ותנשא מלכותו".

על-כך אומר המהר"ל: תמצא כאן עשר ברכות זו אחר זו כנגד עשר הברכות שקבל יעקב מיצחק. ואלו הם:

1. שיהיו לישראל בתי כנסיות ובתי מדרשות.
2. שתשרה שכינה עליהם.
3. שתהא מלכותן נמשכת.
4. שיהיו להם זיתים וכרמים.
5. שיהא ריחם נודף.
6. שיהיו להם מלכים בעלי קומה.
7. שיהיה להם מלך בן מלך.
8. שתהא מלכותן שולטת באומות.
9. שתהא מלכותן עזה.
10. שתהא אימת מלכותם על כל אומות העולם.

וממשיך לבאר המהר"ל, כי עשר הברכות הללו מכונות כאמור כנגד עשר הברכות שברך יצחק את יעקב (עשר הברכות שברך יצחק את יעקב הם: 1. "מטל השמים" 2. "ומשמני הארץ" 3. "ורב דגן" 4. "ותירש" 5. "יעבדוך עמים" 6. "וישתחו לך לאמים" 7. "הוה גביר לאחידך" 8. "וישתחו לך בני אמך" 9. "אחריך ארור" 10. "ומברכידך ברוך").

מכל זה נמצאנו למדים מדברי המהר"ל, שבלעם הרשע בקש לקלל את ישראל עשר קללות, כדי לבטל בכך את עשר הברכות שקבל יעקב מיצחק אביו.

2
ולכן, דוקא במקום השלישי לקח בלק את בלעם "ראש הפעור", שהוא כנגד יעקב, שקבל עשר ברכות מיצחק
אביו. שם רצה בלעם לקלל את ישראל, כדי לבטל עשר ברכות אלו.

אולם, הוכרח בלעם על ידי הקב"ה לברך עשר ברכות, בדיוק כפי שהיה אצל יעקב אבינו, ששרו של עשו,
שנאבק עמו, הוכרח להודות על הברכות, שקבל יעקב, כפי שכתוב (בראשית לב, כו): "ויאמר שלחני כי עלה
השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני", ופרש רש"י, שיעקב בקש מהמלאך: "הודה לי על הברכות שברכני
אבי, (ש)עשו מערער עליהן". וגם כאן הכריח הקב"ה את בלעם להודות לישראל על הברכות הללו.

ויש להוסיף מה שאמרו חז"ל על הברכות שיצאו מפי בלעם (סנהדרין קה): "אמר רבי אבא בר כהנא: כלן חזרו
לקללה (=כל הברכות שברך בלעם הרשע, חזרו והפכו **לקללה**), חוץ (מהברכה שברך בלעם: "מה טבו אלהיך
יעקב משכנתיך ישראל" שהם)... בתי כנסיות ומבתי מדרשות, שנאמר (דברים כג): "ויהפך ה' אלהיך לך את
לקללה (של בלעם) לברכה, כי אהבך ה' אלהיך ולא קללות".

נמצאנו למדים מכך חידוש גדול. הנה, בסופו של דבר, מפל הברכות שברך בלעם הרשע את ישראל, לא
נשארה מהן שום ברכה, כי כלן חזרו **לקללותו** – מלבד ברכה אחת: "מה טבו אלהיך יעקב, משכנתיך ישראל" –
שהכונה היא על בתי כנסיות ובתי מדרשות, שלא יפסקו מישראל לעולם.

ומדיוק הפסוק "ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך" אנו למדים, שגם ברכת "מה טבו אלהיך
יעקב" (=בתי כנסיות ובתי מדרשות) נהפכה לקללה. אלא, שהקב"ה הפך אחר-כך את הקללה לברכה (שוב), כמו
שכתוב בלשון יחיד: "ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה".
"ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו"

כתב ה"ספר הגון" (דרך משה ליום יא) "וכשמברך מחיב לברך בקול רם כדי שחברו יענה אמן, ואם יעשה כד,
אזי אם חס ושלום נגזרה עליו קללה, אזי מהפך הקללה לברכה". רמז לדברים נוכח למצא בפסוק "ה'
אלקיו עמו ותרועת מלך בו", פידוע בקש בלעם לקלל את ישראל בחלקיק הזמן הקצר שבו הקדוש ברוך
הוא פועל בכל יום, כיון שבזמן זה נתן להספיק לומר רק מלה אחת, רצה בלעם לומר: "בלם" אלא
שהקב"ה הפך "בלם" ל-"מלך" (אותן אותיות) שנאמר: "ותרועת מלך בו". והנה המלים "בלם" "מלך"
הנן בגימטריה "אמן" (עם הכולל) מכאן שענית אמן הופכת את **הקללה לברכה**.
לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו"

את הסיפור קבלנו מהרב צבי נקר שליט"א, מחבר הספר "אמונה שלמה". חיל ששרת בגבעתי במבצע צוק איתן,
מספר כך: במבצע "צוק איתן" היינו שרויים במתח נוראי, לא ישנו במשך יומים, סרקנו את השטח ביסודיות, כל
רחש הקפיץ אותנו, אבל היינו ערניים כיון שחפשנו מנהרות של החמאס. אולם לא התפללנו, כיון שהיינו דרוכים
לכל תרחיש אפשרי. באחת הסריקות גלינו בית במקום אסטרטגי. החלטנו להיכנס לאותו בית קרקע, לסרוק אותו,
ושם לנוח ולאגור כוחות לקראת יום המחר. סרקנו את הבית ונכנסנו לנוח, כשכלם מתישבים ומתמקמים באחד
החדרים. מרוב עיפות לא היה לנו כח לאכול. לפתע אמר אחד החילים: "בואו נתפלל ערבית". חשבנו לעצמנו,
שלמרות העיפות הרבה, אין ספק שאנו זקוקים לסייעתא דשמיא (=עזרת שמים), והזמן שהכי ראוי להתפלל זה
דוקא הזמן הזה. ובאמת התכוננו להתפלל... אלא שהתברר לנו שאנו תשעה, וחסר לנו אחד למנין.

ממולנו היתה פלוגה של גולני, צלפים שעמדו למעלה על אחד הגגות, ושמרו שהמחבלים לא יכנסו לבית שבו מצאנו
מחסה. החלטנו ללכת ולבקש מאחד החילים שישראלים לנו מנין. אולם, מאחר שבפלוגה זו היו כלם קיבוצניקים, לא
ידענו בכלל אם כדאי לבקש מהם. פתאום אחד מהצלפים מאותה פלוגה ירד מהגג, בדרך ללכת לשירותים. כמוכן
שניצלנו את ההזדמנות, ושאלנו אותו, אם הוא מוכן להשלים מנין. החיל המופתע שאל: מה זה מנין? ואנחנו הסברנו
לו... הוא חנף ואמר: "רק דקה אחת, אני הולך להתפנות, ובא להתפלל אתכם". שמחנו לשמוע והסכמנו להכות.
אולם, משהחיל בושש לצאת מהשירותים, אחד מהחילים בצנות שלנו, התקרר לעבר השירותים, ושמע רעשים
חשודים! הוא פרח את דלת השירותים, וגלה שיש שם פתח מנהרה. הוא חפש את החיל, ולא מצא אותו. מסתבר
שאותו חיל נכנס לשירותים, והמחבלים פתחו את המנהרה שהיתה חפורה שם, וחספו אותו לתוכה. חברנו מיד
הזעיק אותנו, ומיד קפצנו לתוך המנהרה, ודלקנו אחרי המחבלים. לאחר דקות ספורות הצלחנו בס"ד
להדביק אותם, ובקרב הרגנו את המחבלים, והצלחנו להציל את אותו חיל, שהסכים להשלים מנין. כאשר חזרנו
לבית בו מצאנו מחסה, לא יכולנו לישון מרוב התרגשות, מה היה יכול לקרות אלמלא...

אחד החילים אמר: "תדמינו מה היה קורה, אם היינו מחליטים שאנו עיפים, ופטורים אנו מתפילת ערבית (שהרי
מחר מחכה לנו יום קשה ומפרד), היינו הולכים לישון, והמחבלים, רחמנא ליצלן, היו עולים דרך המנהרה ושוחרטים
את כלנו!". והוסיף אותו חיל ואמר: "תחשבו על עוד נקודה - אם החיל לא היה מסכים להשלים מנין, והיה רק נכנס
לשירותים, מישהו היה בודק למה הוא מתעכב שם? ברור שאף אחד לא היה מתענג בו, והוא היה נחטף
לעזה...ומה הביא להצלתו? עצם הסכמתו להשלים מנין! ואף הצלתנו היתה, שלמרות העיפות מסרנו נפש כדי
להתפלל דוקא במנין...". **שבת שלום לכל בית ישראל!**
נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **rnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִיפֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אָהַבְךָ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב: "וַיְהִיפֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אָהַבְךָ", אנו למדים שבכרת "מה טבו אהליך יעקב" (=בתי כנסיות ובתי מדרשות) נהפכה לקללה. אלא, שהקב"ה הפך את-כך את הקללה לכרחה (שוב), כמו שכתוב בלשון יחיד: "וַיְהִיפֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה".

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, איך יעלה על הדעת, שכל הברכות שהכניס הקב"ה בפיו של בלעם יחזרו להיות קללות? מדוע עשה ה' ככה?

וכן יש להבין, מדוע מפל הברכות שברך בלעם הרשע, דוקא הברכה "מה טבו אהליך יעקב משכנתך ישראל" (שאלו הם בתי הכנסיות ובתי המדרשות) נשמרה, ולא הפכה לקללה?

נראה לבאר ענין זה, כי כאשר נתבונן, נראה כי בבתי כנסיות אנו עוסקים בעבודת התפילה, ואילו בבתי מדרשות אנו עוסקים בלימוד התורה הקדושה.

וצריך לדעת, ששתי עבודות אלו – **תפילה ותורה** – הן בבחינת **צינורות הקדושה**, המקשרים את האדם עם הקב"ה. על-כך שנינו בגמרא (שבת י'): "זמן התפילה לחוד, וזמן התורה לחוד".

והנה, כאשר נתבונן עוד, נראה כי הצדדים השונים בשתי עבודות אלו הם **התפילה והתורה**, שמסוגלות להפוך את מידת הדין לרחמים. הא כיצד?

הנה, על עבודת התפילה אמרו חז"ל (סוכה יד'): "למה נמשלה תפילתם של צדיקים לעתה (=לקלשון)? – (ועונים חז"ל) מה עתה (=קלשון) זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפילתם של צדיקים מהפכת את דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים". הנה, מבואר מכאן, שתכלית התפילה היא להפוך את **מידת הדין למידת הרחמים**.

וכמו שהתפילה בבית הכנסת מהפכת את מידת הדין לרחמים – כך עסק התורה בבתי מדרשות מסוגל להפוך את מידת הדין לרחמים, כפי שמפורש בספר "עבודת ישראל" (איוב ה', ז'): "אדם לעמל יולד". "לעמל" ראשי תיבות: **ללמוד על מנת ללמד**. שכן, כל הענין של הלימוד לאחרים הוא **חסד גמור** – לכן, מידה כנגד מידה, עושים גם עמנו **חסד גמור**, וממתיקים לנו את הדינים של התורה.

וזהו שדרשו בגמרא (סוכות מט'): "מאי דכתיב (=מהי פונת הכתוב) 'פיה פתחה בתחמה ותורת חסד על לשונה?' וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד? (אלא עונה הגמרא): תורה ללמדה (=שמלמד לאחרים) זו היא תורה של חסד, ושלא ללמדה (לאחרים) – זו היא תורה שאינה של חסד".

דהינו, התורה מצד עצמה היא כאמור **דין גמור**, ורק לאחר שהאדם מלמדה לאחרים היא נעשית "תורת חסד". שכן, כל הדינים הכתובים בתורה נמתקים על-ידי ה**חסד** הזה שהאדם מלמדה לאחרים.

על-פי האמור יומתק לנו להבין מה ששנינו בגמרא (תענית ז'): "אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב (משלי כז): "ברזל בברזל יחד?" לומר לך, מה ברזל זה אחד מחדד את חברו, אף שני תלמידים מחדדין זה את זה בהלכה. אמר רבה בר בר חנה: למה נמשלו דברי תורה **כאש**? שנאמר (ירמיה כג'): "הלוא כה דברי כאש נאם ה'". לומר לך, מה אש אינו דולק יחידי (שכן, צריך הוא חמר בעירה), אף דברי תורה אין מתקיימין ביחידי. והינו דאמר ר' יוסי ברבי חנינא: מאי דכתיב 'חרב אל הבדים ונאלו?' (ועונה רבי יוסי): חרב על...תלמידי חכמים שיושבים בד בבד (=כל אחד לבד), ועוסקים בתורה... אמר רב נחמן בר יצחק: למה נמשלו דברי תורה כעץ? שנאמר (משלי ג'): "עץ חיים היא למחזיקים בה". לומר לך, מה עץ קטן מדליק את הגדול, "הסכת ושמע ישראל" (דברים כז). ומפרשת הגמרא ענין זה ואומרת (ברכות סג'): "הסכת" – עשו פתות פתות ועסקו בתורה,

לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, כדברי יוסי בר חנינא. דאמר רבי יוסי בר חנינא: מאי דכתיב (ירמיה נ') 'חרב אל הבדים ונאלו', (ומפרש) – חרב על...תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקין בתורה, ולא עוד, אלא

4
שְׁמִטָּפְשִׁין... וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁחוּטָאִין". אַף תְּלַמִּידי חֲכָמִים קִטְּנִים מְחַדְּדִים אֶת הַגְּדוּלִים. וְהִינוּ דְאָמַר רַבִּי חֲנִינָא:
הֲרֵבָה לְמַדְתִּי מֵרַבּוֹתַי, וּמִחֲבָרֵי יוֹתֵר מֵרַבּוֹתַי, וּמִתְלַמִּידי יוֹתֵר מִכֶּלֶן".

וְהַבִּיאוֹר הוּא כְּאִמּוֹר, שֶׁהָיוֹת וְהַתּוֹרָה מְצַד עֲצָמָה הִיא כְּאִמּוֹר **דִּין גָּמוֹר**, הִנֵּה, עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְלַמְּדָה לְאַחֲרִים,
שְׁזַהוּ **חֶסֶד**, הֵרִי הוּא מִמַּתִּיק אֶת הַדִּין שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין לָמָּה מִגִּיעַ עוֹנֵשׁ חֲמוֹר כֹּל-כֵּךְ לְתַלְמִיד חֲכָם, שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְבַד?
לְפִי הָאִמּוֹר, יֵשׁ לוֹמַר, כִּי כְּאִשֶּׁר עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּחִבּוּרָה (לְפָחוֹת בְּשָׂנִים), כִּי אִזּוֹ הֵם מִלְּמִדִּים תּוֹרָה, זֶה לָזֶה,
בְּבַחֲנִינַת "תּוֹרַת חֶסֶד", וּמִמַּתִּיקִים בְּכֵךְ אֶת הַדִּין.

אֲבָל, תְּלַמִּיד חֲכָם שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְבַד, וְאִינוֹ מְלַמְּדָה לְאַחֲרִים, בְּבַחֲנִינַת "תּוֹרַת חֶסֶד", כִּי אִזּוֹ שׁוֹלֵטת עָלָיו מִידַת
הַדִּין, חֲלִילָהּ. וְלָכֵן דָּרְשׁוּ חו"ל עַל-כֵּךְ: "חֲרַב אֶל הַבַּיִת וְנֹאֲלוּ, (וּמִפְרָשׁ) – חֲרַב עַל... תְּלַמִּידי חֲכָמִים שְׁיוֹשְׁבֵי
בֵּד בְּבַד וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה". שָׁכַן, אֵינִן בְּפוֹחִם לְהַמַּתִּיק אֶת הַדִּין בְּבַחֲנִינַת "תּוֹרַת חֶסֶד".

הִנֵּה, מָה טוֹב וּמָה נָעִים לְהַבִּין בְּזֶה "מָה גְּדוּלוֹ מִעֲשִׂיךְ ה' מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ", שֶׁלֹּא מְנַע שְׁכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁבִּרְךָ
בְּלָעַם הָרָשָׁע יַחֲזִרוּ לְקַלְלוֹת. שָׁכַן, הַקַּב"ה לֹא רָצָה שִׁיְהִי לְבַלְעָם הָרָשָׁע חֵלֶק וְנַחֲלָה מֵהַבְּרָכוֹת שֶׁבִּרְךָ אֶת
יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁמְבוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ, רַבְּקָה הִיְתָה עֲקָרָה וְלֹא יֵלְדָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ הַמְּבָרְכִים (=לְבָן הָאָרֶמִי וְחִבּוּרָתוֹ),
שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁבְּרַכְתָּם, "אֲחַתְּנוּ אֶת הָיִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה", עֲשֵׂתָה פִירוֹת וְהַצְּלִיחָה, וּכְפִי שֶׁמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ
(בְּרֵאשִׁית רַבָּה ס, יב): "מִפְּנֵי מָה לֹא נִפְקְדָה רַבְּקָה, עַד שֶׁנִּתְפַּלֵּל עָלֶיהָ יִצְחָק? (כְּדִי) שֶׁלֹּא יְהִיוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹמְרִים:

תְּפִילַתְנוּ עֲשֵׂתָה פִירוֹת! אֲלֵא, (רַבְּקָה נִתְעַבְרָה רַק לְאַחַר) (ש') וְיַעֲתֵר יִצְחָק לָהּ לְנֹכַח אֲשֶׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הוּא".
וְלָכֵן חֲזָרוּ כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע לְקַלְלוֹת, כְּפִי שֶׁעָלָה בְּלִבּוֹ שֶׁל רָשָׁע זֶה.

אוּלָּם, מֵאַחַר וְרָצָה הַקַּב"ה שֶׁבְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִתְבָּרְכוּ בְּכָל זֹאת בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ, עַל דֶּרֶךְ שֶׁכִּפָּה יַעֲקֹב עַל
שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, לְהוֹדוֹת לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת – לָכֵן הִפָּךְ הַקַּב"ה, בְּרֹב רַחֲמָיו וְחֶסְדֵּיו, קָלְלָהּ אַחַת (הַקַּלְלָהּ שֶׁל "מָה טְבוֹ
אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב") (=שָׂאֲלוּ בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת) לְבָרְכָהּ, כְּדִי "שֶׁלֹּא יִפְסְקוּ מִיִּשְׂרָאֵל לְעוֹלָם". וְכָל זֹאת, כְּדִי
שְׁיוֹכְלוּ יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַתְּפִילָה בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת, וְעַסְק הַתּוֹרָה בְּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, לְהַפּוֹךְ אֶת כָּל שְׂאֵר הַקַּלְלוֹת
לְבָרְכוֹת (לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְמִידַת הַרַחֲמִים).

וְלָכֵן, נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת יַחֲזִרוּ עַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל רַק בְּפֶתַח תְּפִילַתְּם וְעַסְק הַתּוֹרָה בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת
וּבְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת.

וּמָה מֵאֵד יוֹמַתֵק לְהַבִּין כֶּעֶת אֶת הַפְּתוּב: "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלָעַם". כְּלוֹמַר, שֶׁלֹּא אָבָה לְשַׁמּוֹעַ
אֲפִילוֹ לְבָרְכוֹת שְׁלוֹ. כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם: (יִשְׂרָאֵל נִתְבָּרְכוּ עַל-יְדֵי בְּלָעַם הָרָשָׁע. לָכֵן, מָה עֲשֵׂה
הַקַּב"ה? " וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַקַּלְלָהּ לְבָרְכָהּ" – הִפָּךְ רַק אֶת הַקַּלְלָהּ שֶׁל בְּתֵי הַכְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת
לְבָרְכָהּ. אֲבָל שְׂאֵר הַבְּרָכוֹת נִתְהַפְּכוּ חֲזָרָה לְקַלְלוֹת.

וּמָה הֵטַעַם? וּמִפְרָשׁ הַפְּתוּב "כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ" – בְּגִלְלָהּ שֶׁהַקַּב"ה אוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּנָיו, לָכֵן רָצָה הַקַּב"ה
שִׁיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמָם יִהְפְּכוּ אֶת הַקַּלְלוֹת שֶׁל בְּלָעַם לְבָרְכוֹת, עַל-יְדֵי "עֲבוּדָה", בְּבְתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, שֶׁם
נִיתֵן לְהַפּוֹךְ אֶת הַדִּין לְמִידַת הַרַחֲמִים.

מֵעֵתָה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ גַם לְהַבִּין אֶת מִנְהַג יִשְׂרָאֵל, לוֹמַר אֶת הַפְּסוּק "מָה טְבוֹ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב" בְּכְנִיסַתְּם לְבֵית הַכְּנִסֶּת.
שָׁכַן, לְפִי הַמְּבוֹאֵר, הַקַּב"ה הִפָּךְ רַק קָלְלָהּ זֶה לְבָרְכָהּ, כְּדִי שֶׁיִּכְנָסוּ בְּנָיו, בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, לְעַסּוֹק שָׁם
בַּתְּפִילָה, וּבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעַל-יְדֵי כֵךְ יִהְפְּכוּ אֶת כָּל הַקַּלְלוֹת שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע לְבָרְכוֹת. וְלָכֵן, דְּבַר טוֹב לוֹמַר
פְּסוּק זֶה "מָה טְבוֹ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב" בְּכְנִיסָה לְבְתֵי כְּנַסְיוֹת וּלְבְתֵי מִדְרָשׁוֹת.
וְיִפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן"

עַל הַפְּתוּב: "וְיִפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן", כּוֹתֵב הַסְּפָרָנוֹ: "נִתֵּן בָּהּ כַּח לְדַבֵּר כְּעֵנִין "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח" (תְּהִלִּים נ"א יז) וְכָל
זֶה הָיָה כְּדִי שֶׁיִּתְעוֹרֵר בְּלָעַם לְשׁוֹב בַּתְּשׁוּבָה". תְּמַה הַמְּשַׁגֵּחַ מִמִּיר רַבִּי יַרְחֵם הַלּוֹי לִיבּוּבִיץ זצ"ל ("יִדְעַת תּוֹרָה") וְכִי אֵיךְ
אֲפָשֶׁר לְהַשׁוֹת בֵּין בְּקִשְׁתּוֹ שֶׁל דּוֹד מִלִּפְנֵי ה' שֶׁיִּשְׁלַח לוֹ סִיעֵתָא דְשְׁמַיָא כְּדִי שְׁיוּכַל לְעַמֵּד לְפָנָיו כְּרֵאוּי בַּתְּפִלָּה ("ה'
שִׁפְתֵי תִפְתַּח") לְבִין הַנֶּסֶס הַעֲצוּם שֶׁל פְּתִיחַת פִּי הָאֲתוֹן שֶׁנִּמְנָה בֵּין אוֹתָם נִסִּים שֶׁנִּבְרְאוּ בְּעָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת?
בְּאֵר הַגְּאוֹן רַבִּי חַיִּים קָמִיל רֵאשׁ יְשִׁיבַת אוֹפְקִים: אֲכֹן כֵּן! מִדְּבַרֵי הַסְּפָרָנוֹ הַתְּחַדֵּשׁ לָנוּ כִּי בְּאֲמָצְעוֹת הַכְּנָה נְכוֹנָה
לְתַפְּלָה, יְכוּל כָּל אָדָם לְחַלֵּל בְּקִרְבוֹ בְּכָל יוֹם נֵס שֶׁהוּא בְּבַחֲנִינַת "פְּתִיחַת פִּי הָאֲתוֹן" לְהַתְרוֹמֵם מִמָּצֵב שֶׁל אָדָם שְׂאִינוֹ
רְאוּי לְהוֹצִיא תְּפִלָּה מִפִּיו, לְאָדָם שֶׁנִּתֵּן בּוֹ כַּח לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּכַבּוּדוֹ וּבְעַצְמוֹ. לָכֵן הָשׁוּוּ אֶת פְּתִיחַת פִּי
הָאֲתוֹן לְבִקְשָׁה שֶׁמְבַקְּשִׁים אָנוּ קִדְּם הַתְּפִלָּה "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח".

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעִם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים"

עַל דְּבַרֵי הָאֲתוֹן לְבַלְעִם, "כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", מִפְּרֵשׁ רש"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים - רָמַז לּוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעִם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!"

מִקּוֹר דְּבַרֵי רש"י הוּא מֵהַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה כ', י"ד): "וַתֹּאמֶר לְבַלְעִם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", רָמַזָה לּוֹ (=הָאֲתוֹן לְבַלְעִם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים?!"

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ מְכַל הַמַּצּוֹת דּוֹקָא מַצּוֹת שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים מִגְּנָה עַל יִשְׂרָאֵל מִקְלַלַת בַּלְעָם הַרְשָׁע? תַּחֲלִילָה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁמִבּוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (סִימָן ח'), שֶׁהַטַּעַם שֶׁהַתִּיבָב מְלַאֵךְ ה' שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּדַרְכּוֹ שֶׁל בַּלְעָם הַרְשָׁע (כְּדִי לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ לְלַכֵּת לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל), הָיָה כְּדִי לְעוֹרֵר בְּכַף אֶת זְכוּת גִּ' הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים. וּכְפִי שְׁפָתוֹב בַּמִּדְרָשׁ: "מָה רָאָה (הַמְּלַאֲכָה) לְהַקְדִּימוֹ (=אֶת בַּלְעָם) שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים עַד שֶׁלֹּא נִרְאָה לוֹ? (אֵלָּא), סִימָנִים שֶׁל (ג') אָבוֹת הָרָאָה לוֹ (לְבַלְעָם)".

וְהֵנָּה, יְדוּעַ, שְׁשֵׁלֶשֶׁת הַרְגָלִים נִתְקַנּוּ כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים - אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב - כְּמִבּוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ל"א, ב'): "כְּתִיב, 'שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחַג לִי בְּשָׁנָה' - הַקִּב"ה קָבַע שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּתוֹרָה, בְּזְכוּת הָאָבוֹת, שְׂאֵינִם בָּאִים לְפָנֵי הַקִּב"ה רִיקָנִים".

בַּסֵּפֶר "אֶהְיֶה שִׁם" לְקְדוּשׁ רַבִּי שִׁם קְלִינְגְּבֵרְג הִי"ד (קַרְח), הוּא מוֹסִיף רָמַז נִפְלֵא בַּפְּסוּק "שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחַג לִי בְּשָׁנָה". "תַּחַג" (כְּתוּב חֶסֶר ו'), נוֹטְרִיקוֹן חֶסֶד, גְּבוּרָה תַּפְאָרֶת, כְּנֶגֶד גִּ' הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים: אַבְרָהָם שְׁמִידָתוֹ חֶסֶד, יִצְחָק שְׁמִידָתוֹ גְּבוּרָה, וְיַעֲקֹב שְׁמִידָתוֹ תַּפְאָרֶת.

עַנְיָן זֶה מִבּוֹאֵר בְּיֵתֵר הֶרְחָבָה בְּדַבְרֵי ה"טוֹר" (או"ח סִימָן תי"ז), בְּשֵׁם אַחִיו הַרַב יְהוּדָה, הָאוֹמֵר גַּם הוּא, "שֶׁהַמוֹעֲדִים נִתְקַנּוּ כְּנֶגֶד הָאָבוֹת: פֶּסַח כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יח', ו'): 'לוֹשֵׁי וְעֹשֵׂי עוֹגוֹת', וּפֶסַח הָיָה. שְׁבוּעוֹת כְּנֶגֶד יִצְחָק, שְׁתַּקִּיעַת שׁוֹפָר שֶׁל מִתֵּן תוֹרָה הָיָה בְּשׁוֹפָר מֵאִילוֹ שֶׁל יִצְחָק. סִכּוֹת כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"ג, י"ז): 'וְיַעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה וַיְבִין לוֹ בַּיֵּת וְלִמְקַנְהוּ עֲשָׂה סִכְתָּה'."

הֵנָּה כִּי כֵן, מִטַּעַם זֶה, מְיַד לְאַחַר שֶׁהַתִּיבָב מְלַאֵךְ ה' בְּדַרְכּוֹ שֶׁל בַּלְעָם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים - כְּדִי לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּזְכוּת הָאָבוֹת - פִּתַּח הַקִּב"ה אֶת פִּי הָאֲתוֹן: "וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מָה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים". וְדָרְשׁוּ חו"ל: "רָמַז לּוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעָם): אֲתָה מְבַקֵּשׁ לַעֲקוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!" (דְּהַיְנוּ, רָמַז לְבַלְעָם הַרְשָׁע, שְׁבִזְכוּת שְׁלֹשׁ רְגָלִים מִתְקַשְּׂרִים יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשַׁת הָאָבוֹת, וְלֹא תַצְלִיחַ לְקַלֵּלִם).

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף הַקְּדָמָה יִקְרָה מִמִּשְׁנַתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל, בְּ"שַׁעַר הַפְּסוּקִים" (בְּלֶק), הַכּוֹתֵב: "וַיִּשְׁלַח מְלַאֲכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה. הֵנָּה, שְׁלַחַן תַּרְגוּמוֹ 'פְּתוּרָא'. לְרַמּוֹז, כִּי מָה שֶׁעָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל בְּלֶק לְהַלְחֵם בְּיִשְׂרָאֵל הָיָה כְּקַרְח, שֶׁחֲלַק עִם מֹשֶׁה, לְפִי שְׁעִינוּ (שֶׁל קַרְח) הִטְעָנוּ, שְׂרָאָה (אֶת) שְׁמוּאֵל עוֹמֵד מִזְרָעוֹ. וְכֵן בְּלֶק רָאָה בְּקִסְמֵיו כִּי דוּד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְזָרְעוֹ, עֲתִידִים לְצֵאת מֵרוּת הַמוֹאָבִיָּה, בֵּת מְלֶךְ עֵגְלוֹן, שֶׁהוּא מִבְּנֵי בְּנֵי...וְהֵנָּה, מַלְכוּת בֵּית דָּוִד זְכוּ לִיטוֹל כְּתָר מַלְכוּת, שֶׁהוּא רָמַז אֶל זֶר זֶהב שֶׁעַל הַשְּׁלַחַן שְׁבַמְקָדֶשׁ, הַנְּקָרָא 'פְּתוּרָא'. וְזֶהוּ מָה שְׂרַמְזוּ בְּלֶק לְבַלְעָם, שֶׁלֹּא יִפְחַד מִלְּהַתְקוּסֵט עִם יִשְׂרָאֵל, הַמְּנַצְחִים לְכָל הָאוֹמוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר הַפְּתוּב (שְׁמוֹת טו', י"ד): 'שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּ... (ו) יִכּוֹל הוּא (=בְּלֶק) לְנַצְחֵם, וְלֹא יִפּוֹל בְּיָדֶם, כִּי הָרִי עֲתִידִים כָּל זָרַע מַלְכֵי בֵּית דָּוִד לְצֵאת מִמֶּנּוּ (=מִבְּלֶק)'."

עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מֵרַחֵב ה"אֲגָרָא דְכָלָה" לְבָאֵר, שֶׁעִיקַר הַפְּחַד שֶׁל בְּלֶק הָיָה, שְׂמָא יוֹצִיאֵו יִשְׂרָאֵל מִמוֹאָב אֶת הַנִּיצוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל דוּד הַמְּלֶךְ, שֶׁהָיָה טְמוּן אֲצֵל רוּת הַמוֹאָבִיָּה.

וּכְפִי שְׁמִבּוֹאֵר בַּסֵּפֶרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁעִיקַר חֵיוֹת הַקְּלִיפּוֹת (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה) הוּא מִנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה הַטּוֹמֹנִים בְּתוֹכָן (=בְּתוֹךְ הַקְּלִיפּוֹת). שְׁכֵן, כָּל מָה שְׂבָרָא ה' יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִתְקַיֵּם מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקִּב"ה, וְאֵף הַטּוֹמָאָה עֲצָמָה יוֹנֵקֶת וּמְקַבֵּלֶת אֶת חֵיוֹתָהּ מִנִּיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה הַטּוֹמֹנִים בְּתוֹכָהּ. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר מוֹצִיאִים מִהַקְּלִיפּוֹת אֶת חֵיוֹתָן, אֶת אוֹתָם נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה, הֵן מְקִימוֹת קוֹל צְעָקָה גְדוֹלָה.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר גַּם ה"אֲגָרָא דְכָלָה" כִּי, "הַחֵיוֹת שֶׁל כָּל אוֹמוֹת הַגּוֹיִים הִיא מְחַמַּת נִיצוּצוֹת קְדוּשָׁה הַשְּׁקוּעִים בְּתוֹכָם. וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל מְבָרְרִים (=מוֹצִיאִים אֶת) הַנִּיצוּצוֹת, אֲזִי נִשְׂאָרִים הָאוֹמוֹת (כ)פְּגָרִים, וְתַתְּבַטֵּל אוֹתָהּ אוֹמָה". וְעוֹד אוֹמֵר ה"אֲגָרָא דְכָלָה", שְׂאוּמָה טְמָאָה כְּזֹאת, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּתוֹכָהּ נִיצוּץ קְדוּשׁ, הַמְּחַיָּה אוֹתָהּ, פּוֹחֶדֶת מְאֹד פֶּן יִלְקַח מִמֶּנָּה נִיצוּץ זֶה. שְׁכֵן, בְּרִגְעַ שִׁילְקַח מִמֶּנָּה נִיצוּץ זֶה, שֶׁהוּא, כְּאֲמוֹר,

כָּל חַיּוּתָהּ, תִּתְבַטֵּל אוֹתָהּ אוֹמְהָ, וְתַעֲבֹר מִן הָעוֹלָם: וְלָכֵן אוֹתָהּ אוֹמְהָ מִטְמִינָה אֶת אוֹתוֹ הַנִּיצוֹץ בְּתוֹכָהּ עֲמוּק עֲמוּק בְּעֵמְקֵי הַטּוֹמָאָה, כְּמוֹ אֶדָם הַמִּטְמִין אוֹצֵר יָקָר בְּמַחְבּוּא, לְבַל יִשְׁלֹטוּ בוֹ זָרִים. (וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל (לִיקוּטֵי תוֹרָה, אִיוֹב): "הַחִיצוֹנִים (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה), כְּשֵׁי שֶׁנֶּשְׁמָה יָקָרָת-עֲרָךְ בֵּינֵיהֶם... הֵם נִיזוֹנִים עַל-גִּידָה, וְאֵינָם מְנִיחִים (לָהּ)... לְצֵאת מִשָּׁם כָּלֵל... (וְכֹאֲשֶׁר) הַקְדוּשָׁה (=הַנְּשָׁמָה) בֵּינֵיהֶן, יֵשׁ לָהֶם חַיּוּת וּמְזוּן וּשְׁפָע, וְכִשְׂאִין בֵּינֵיהֶם הַקְדוּשָׁה - הֵם מֵתִים...").

בְּדֶרֶךְ זֶה מְפָרֵשׁ הַ"אֲגָרָא דְכָלְהָ" אֶת הַפְּתוּב: "וַיֵּרָא בָּלֵק בֶּן צְפּוֹר" - שֶׁרָאָה בְּקִסְמֵי כִי הַנִּיצוֹץ שֶׁל נֶשְׁמַת דּוֹד הַמְּלָךְ טְמוּן בְּמוֹאֵב.

וְלָכֵן נִתְיָרָא מֵאֵד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "וַיֵּגֵר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם" - מוֹאֵב פָּחַד מֵאֵד שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִקְחוּ מִמֶּנּוּ אֶת נִיצוֹץ דּוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא כָּל חַיּוּתָם - "כִּי רַב הוּא" - כִּי רַב וְגָדוֹל הוּא הַנִּיצוֹץ הַזֶּה, וְהוּא כָּל חַיּוּתָם. וְלָכֵן: "וַיִּקְּץ מוֹאֵב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "וַיִּקְּץ" - מְלִשׁוֹן קוֹצִים - שֶׁעָשָׂה בָּלֵק בְּכִשְׂפֵי קוֹצִים וְגָדַר מִסְבִּיב לְנִיצוֹץ דּוֹד הַמְּלָךְ, כְּדִי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגַעַת בְּנִיצוֹץ זֶה. וְלָכֵן אָמַר בָּלֵק לְכָל הָאוֹמוֹת מִסְבִּיב: "עֲתָה יִלְחַכוּ הַקְּהָל (=יִשְׂרָאֵל) אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ, כְּלַחֵךְ הַשּׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה" - כְּלוֹמַר לֹא רַק עָלֵינוּ אָנוּ דוֹאֲגִים, אֲלָא גַם עֲלֵיכֶם (=שְׂאֵר הָאוֹמוֹת), שֶׁהָרִי כְּשִׂיּוּצֵיאוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת נִיצוֹץ מְשִׁיחַ בֶּן דּוֹד מֵאִיתָנוּ, יִלְחַכוּ הַקְּהָל (=יִשְׂרָאֵל) לֹא רַק אוֹתָנוּ, אֲלָא גַם אֶת "כָּל סְבִיבְתֵינוּ" - גַּם אֶתְכֶם.

(בְּעֵינָיו זֶה מְצִינוּ אֲצֵל פְּרַעָה בְּפְתוּב (שְׁמוֹת י"א, ט'): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֹא יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרַעָה לְמַעַן רַבּוֹת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם", רֹאשֵׁי תִיבוֹת רַמְב"ם, שֶׁבִּכְחַ הַנִּיצוֹץ שֶׁל נֶשְׁמַת הַרַמְב"ם שֶׁהִיָּתָה בְּמִצְרַיִם, הַקְּשָׁה פְּרַעָה אֶת לְבוֹ קוֹדֵם מִפְּת בְּכוֹרוֹת וְקוֹדֵם קְרִיעַת יַם סוּף, וּמִזֵּה הוּא שָׂאֵב אֶת הַכַּח לְהִלָּחֵם בְּקִדְשָׁה גַם אַחֲרֵי כָּל הַמַּפְּוֹת שֶׁהוּא קָבֵל. אוֹלָם, כִּידוּעַ, פְּרַעָה וְחִילוֹ "יִרְדּוּ בְּמִצּוֹת כְּמוֹ אֲבָן" (כָּל אוֹת שֶׁנִּיָּה נִקְבֵּל רַמְב"ם), לְרַמֵּז שֶׁנִּיצוֹץ הַרַמְב"ם לֹא עָזַר לְמִצְרַיִם שֶׁטְבְּעוּ בֵּים (סוּף).

וּמִסִּים הַ"אֲגָרָא דְכָלְהָ" אֶת דְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים: "וְעֲתָה, לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת ה', הַחוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת לְבַלְתֵּי יָדַח מִמֶּנּוּ נִדַּח, שְׁמִמְנוּ (=מְבָלֵק) יֵצֵא עֵגְלוֹן, אֲבִיָּה שֶׁל רוֹת, שְׁמִמְנָה יֵצֵא חוֹטֵר מְגֻזַּע יִשִּׁי, כִּי ה' הִפֵּר עֲצָתָם. וְעֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמוּד". כְּלוֹמַר, אוֹמֵר הַ"אֲגָרָא דְכָלְהָ", אַחַד מִפְּלֵאֵי הַהַשְׁגָּחָה הוּא, שְׁדוּקָא הַקְּלִיפָה עֲצָמָה מוֹצִיאָה מִתּוֹכָהּ בְּעַל כּוֹרְחָה אֶת נִיצוֹץ דּוֹד הַמְּלָךְ, אוֹתוֹ נִיצוֹץ שֶׁכָּל-כָּךְ נִסְתָּה לְהַסְתִּירוֹ. מַעֲתָה יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי עֵיקַר הַפְּחַד שֶׁל בָּלֵק מְלָךְ מוֹאֵב לֹא הָיָה רַק מֵהַתְּגָלוֹת הַנִּיצוֹץ הַקְדוּשׁ שֶׁל דּוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁהָיָה טְמוּן בְּמוֹאֵב, אֲלָא עֵיקַר פְּחַדוֹ הָיָה מִכָּךְ שֶׁדּוֹד הַמְּלָךְ עֲתִיד לְהִיּוֹת מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יָבוֹא וַיִּגָּאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגֵאוּלָּה הָעֲתִידָה, וְאֵז וַיִּרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת אֲדוֹם, עֲמוּן וּמוֹאֵב, וַיַּחֲרִיבוּ אֶת כָּל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַד שֶׁהֵאֱלִילִים כְּרוֹת יַפְּרָתוֹן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדִי, וְרוּחַ הַטּוֹמָאָה יַעֲבִיר ה' כְּלִיל מִן הָאֶרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן. (עַל כִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

קֶרַח חֲקַת בָּלֵק

עַל סֵדֶר הַפְּרָשִׁיּוֹת "קֶרַח חֲקַת בָּלֵק", שׁוֹאֵל רַבֵּי שְׁלֵמָה סוּבֵל, בְּסִפְרוֹ "שְׁלֵמָה חֲדָשָׁה": מַה פֶּשֶׁר הָאוֹת ק' בְּפְרָשִׁיּוֹת "קֶרַח חֲקַת בָּלֵק"? (הַמִּתְבַּוֵּן רוֹאֵה שֶׁבְּפְרָשֶׁת קֶרַח הָאוֹת ק' הִיא בְּהַתְּחֵלָה, בְּפְרָשֶׁת חֲקַת הָאוֹת ק' הִיא בְּאֶמְצָע, וּבְפְרָשֶׁת בָּלֵק הָאוֹת ק' הִיא בְּסוּף).

וּמְבֹאֵר עֵינָיו זֶה וְאוֹמֵר רַבֵּי שְׁלֵמָה סוּבֵל: צְרִיךְ לְדַעַת שֶׁהָאוֹת ק' רוֹמְזֵת לְקְדוּשָׁה (שַׁבַּת קַדִּי). עַל-כֵּן, בְּפְרָשֶׁת קֶרַח ה-ק' בְּהַתְּחֵלָה, כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ שֶׁקֶרַח הָיָה קְדוּשׁ, וְהִיָּתָה לוֹ רוּחַ הַקְּדוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב "כָּל הָעֵדָה כָּלֵם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכָם ה'". אֲלָא, שֶׁהוּא הָיָה קְדוּשׁ רַק בְּתַחֲלִילָה, וְלֵאחֲרַי שִׁיָּצָא כְּנֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, נִעְלָמָה קְדוּשָׁתוֹ וְנִטְרַד מִן הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְאִילוּ, בְּפְרָשֶׁת חֲקַת הַקְדוּשָׁה הִיא בְּאֶמְצָע. שְׁכֵן, הַפְּרָשָׁה מִתְחִילָה בְּעֵינָיו טְמָא, שֶׁהִזּוּ עָלָיו מִיַּם טְהוֹרִים וְנִטְהַר, וְהוּא עָתָה בְּבַחֲנֵי קְדוּשָׁה. וְאַחֲרֵי-כֵן מְמַשִּׁיכָה הַפְּרָשָׁה בְּנוֹשָׂאִים אַחֲרִים. וְאִילוּ בְּפְרָשֶׁת בָּלֵק, הַקְדוּשָׁה הִיא בְּסוּף, לְרַמּוֹז לָנוּ, שֶׁבָּלֵק בְּתַחֲלִילָה הָיָה טְמָא וְהַתְּחִיב עִם בָּלַעַם, כְּדִי לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲךָ לְבִסוּף זָכָה, וַיִּצָּאָה מִמֶּנּוּ רוּחַ הַמּוֹאֲבִיָּה, שְׁמִמְנָה יֵצֵא דּוֹד הַמְּלָךְ. "אֲמַרְתִּי כִּבְד אֲכַבְּדָךְ, וְהִנֵּה מִנְעָדָה ה' מִכְּבוֹדָךְ"

מְסוּפָר עַל אֲבָרָךְ אַחַד, מִבְּאֵי בֵיתוֹ שֶׁל הָאֲדַמּוּ"ר רַבֵּי חַיִּים מְצַאנֵי, שֶׁאֵף שֶׁהָיָה תַלְמִיד חָכֵם וְלַמְדָן מוֹפְלָג, הַחֵל לְאַחֲרוֹנָה לְהַתְּגָאוֹת בְּמַעֲלוֹתָיו, לְרְדוּף כְּבוֹד וְלִזְלֹל בְּמִצּוֹת הַתּוֹרָה.

הַגִּיעָה שַׁבַּת פְּרָשֶׁת בָּלֵק, וְהָאֲבָרָךְ בָּא כְּמִנְהַגוֹ לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-מִדְרָשׁוֹ שֶׁל ר' חַיִּים. הָאֲדַמּוּ"ר מְצַאנֵי נֶהֱג לְקַרָא בְּעֲצָמוֹ אֶת פְּרָשֶׁת הַשְּׁבוּעַ, וְלִכְבֵּד בְּעֲלִיָּה לְתוֹרָה אֶת חֲסִידָיו וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמוֹ. רַחֵשׁ קַל עֵבֵר בְּקִרְבַּת חֲסִידִים, בְּשַׁעָה שֶׁהִרְבִּי קָרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֲבָרָךְ לְעֲלִיָּה לְתוֹרָה. וּבְנוֹסָף, הִיָּתָה זֶה עֲלִית "שְׁשִׁי", עֲלִיָּה מְכוּבְדָת, שְׁזוֹכִים בָּהּ גְּדוּלַת תּוֹרָה וַיִּרָאָה. וְהִנֵּה, לֹא סִים ר' חַיִּים לְקַרָא אֶת הַפְּסָקָה כָּלָה עַד "שְׁבִיעִי", אֲלָא קִצֵּר בְּשֵׁנֵי פְּסוּקִים, וְסִים בְּפְתוּב: "וְעֲתָה בָּרַח לָךְ אֶל מְקוֹמְךָ. אֲמַרְתִּי כִּבְד אֲכַבְּדָךְ, וְהִנֵּה מִנְעָדָה ה' מִכְּבוֹדָךְ". דְּבַר הַרְבִּי נִישָׂא בְּרַחְבֵי בֵית הַכְּנֶסֶת הַמְּלֵא, כְּמוֹ רוּחַ סַעֲרָה. וְאֵף הָאֲבָרָךְ, שֶׁתַּלְמִיד חָכֵם הָיָה, חָשׁ בְּכּוֹנֵת הַצַּדִּיק הַדְּגוּל, וְהַחֵל מְהֵרָה בְּתַשׁוּבָה. בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, חֲזַר הָאִישׁ לְמוֹטֵב, וְחֲטָאוֹת נְעוּרָיו נִשְׁתַּכְּחוּ מִמֶּנּוּ, כְּלֹא הָיוּ. שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלֶק בְּנֵה לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת וְהָכֵן לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה פְּרִים וְשְׁבֻעָה אֵילִים"

עַל הַפְּתוּב, "וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלֶק בְּנֵה לִי בְּזֶה שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת", שׁוֹאֲלִים חו"ל בְּמִדְרָשׁ, מִדּוּעַ מְבַקֵּשׁ בְּלָעַם הַרְשָׁע לְבָנוֹת דּוֹקָא שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת, שְׁעָלֵיהֶם יִקְרִיב שְׁבֻעָה פְּרִים וְשְׁבֻעָה אֵילִים? וּכְפִי דְבָרֵי חו"ל בְּמִדְרָשׁ (במדב"ר כ', יח): "וְלָמָּה שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת? (אֵלָּא) כִּנְגֵד שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת שֶׁבָנוּ שְׁבֻעָה צְדִיקִים מֵאָדָם וְעַד מֹשֶׁה, וְנִתְקַבְּלוּ (בְּשָׁמַיִם). (וְאֵלֹהֵי הַסֵּם), אָדָם, הַבֵּל, נֹחַ, אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה. שְׁהָיָה אוֹמֵר (בְּלָעַם) לָמָּה קִבַּלְתָּ אֶת אֵלֹהֵי? לֹא בְּשִׁבִיל עֲבוּדָה שְׁעִבְדוּ לְפָנֶיךָ קִבַּלְתָּם?".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִינֵי זֶה. שְׁכֹן, וְכִי מָה עֲנִינֵי שְׁבֻעַת הַצְּדִיקִים לְשְׁבֻעַת הַמְּזַבְּחֹת? ה"אמרי אמת" להגה"ק רבי יהודה לייב איגור מלובלין, מְבַאֵר אֶת כּוֹנֵן מִדְרָשׁ זֶה, עַל-פִּי מָה שֶׁתִּקְנֶנוּ לָנוּ חו"ל לֹא מְזַבְּחֹת (שְׁחָרִית): "יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ... שְׁנֵי לַחֹת אַבְנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ. וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שְׁבֵט". וּבֵאֵר הַטּוֹר עַל-פִּי הַמִּדְרָשׁ (שמו"ר א'-כח), שְׁמֹשֶׁה רָבְנוּ בְּחַר לְיִשְׂרָאֵל עוֹד בְּהִיוֹתָם בְּמִצְרַיִם אֶת הַשְּׁבֵט לְיוֹם מְנוּחָה מְעַבֹּדֵת הַפָּרֶךְ. וּכְפִי שְׁכָתוּב בְּמִדְרָשׁ (שמות רבה א', כח): "וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אַחֲיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם, רָאָה שְׂאִין לָהֶם מְנוּחָה. הֵלֶךְ וַאֲמַר לְפָרְעֹה: מִי שֵׁישׁ לוֹ עֶבֶד, אִם אֵינוֹ נֹחַ יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוּעַ, הוּא מֵת. וְאֵלֹהֵי עֲבָדֶיךָ, אִם אֵין אֶתָּה מְנִיחַ לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוּעַ (לְמְנוּחָה) – הֵם מֵתִים. אָמַר לוֹ (פָּרְעֹה): לָךְ וְעֵשֶׂה לָּהֶן כְּמוֹ שֶׁתֹּאמַר. הֵלֶךְ מֹשֶׁה וְתַקֵּן לָהֶם אֶת יוֹם הַשְּׁבֵט לְנוּחַ".

וְלָכֵן מִטַּעַם זֶה תִּקְנֶנוּ לָנוּ חו"ל לֹא מְזַבְּחֹת: "יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ". שְׁכֹן, מֹשֶׁה שָׂמַח בְּחֶלְקוֹ שֶׁכָּבַר זָכָה לְתֵת לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵט כְּכֹר בְּמִצְרַיִם (עוֹד לְפָנֵי שְׁנִתְּנָה הַתּוֹרָה). וּבֵאֵמַת, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנֵן, נִרְאָה שְׁמִטָּעַם זֶה זָכָה מֹשֶׁה לְמַסּוֹר אֶת מִצְוֹת הַשְּׁבֵט לְיִשְׂרָאֵל גַּם לְאַחַר שֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שמות לא', יב): "וְאֵתָּה דִּבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, אַךְ אֶת שְׁבֵטִי תִשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינֵי וּבֵינֵיכֶם לְדַרְתֵּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם". וְכִבְרַת עֲמָדוֹ חו"ל עַל לְשׁוֹן "אַךְ אֶת שְׁבֵטִי", שֶׁהוּא לְשׁוֹן מִיַּעֲזוּב/חִיסוֹר. שְׁכֹן, צָרִיךְ לְדַעַת, מָה בָּא הוּא כָּאֵן לְמַעַט/לְחִסּוֹר?

אֵלָּא, לְפִי הָאֵמֹר רֹאִים אָנוּ, שְׁבִמִצְרַיִם שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵט רַק כְּדֵי לְנוּחַ מִמְּלֶאכֶתֶם הַמְּפָרְכֶת. אוֹלָם, בְּרוּר שֶׁהַתְּכָלִית הַנִּרְצָה הִיא לְשִׁמּוֹר עַל הַשְּׁבֵט כְּדֵי לְהַתְּקַדֵּשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה: "וְאֵתָּה", שְׁבַחְרַת אֶת הַשְּׁבֵט לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כְּדֵי שֶׁיִּנְוָחוּ מִמְּלֶאכֶתֶם, עֵתָּה "דִּבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת שְׁבֵטִי תִשְׁמְרוּ". "אַךְ" הוּא בָּא לְמַעַט/לְחִיסוֹר וְלֹא מִשְׁמַח, שְׁעֵתָּה לֹא תִשְׁמְרוּ אֶת הַשְּׁבֵט רַק כְּדֵי לְנוּחַ, אֵלָּא "לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם" – לְשִׁמּוֹר אֶת הַשְּׁבֵט כְּדֵי לְהַתְּקַדֵּשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ.

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְכָל זֶה, שְׁמֹשֶׁה רָבְנוּ הוּא בְּעֵצָם "הַצִּיּוֹנִי" לְהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל אֶת קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵט, וְלָכֵן אוֹמֵר ה"אמרי אמת", מִטַּעַם זֶה הָיָה מֹשֶׁה רָבְנוּ הַצְּדִיק הַשְּׁבִיעִי מֵאָדָם רֵאשׁוֹן, שֶׁבָּנָה מְזַבְּחֹת לָהּ. וְזֹאת, כִּנְגֵד הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי – יוֹם הַשְּׁבֵט, שֶׁהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁתוֹ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁאָמְרוּ חו"ל (וְזֹאת הַבְּרָכָה): "וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה" (בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם), אֲבָל בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמְנוּחָה (וְנִמִּי הוּא)? זֶה בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר".

לָכֵן, כְּאֲשֶׁר רָאָה בְּלָעַם הַרְשָׁע אֶת גְּדֹל כּוּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל אֶת קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵט, בְּקֶשׁ לְהִלָּחֵם כִּנְגְּדוֹ מִצַּד הַטּוֹמְאָה, שֶׁהָרִי "בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם קָם (נְבִיא כְּמֹשֶׁה)... זֶה בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר". עַל-כֵּן בְּנֵה בְּלָעַם דּוֹקָא שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת כִּנְגֵד שְׁבֻעַת הַמְּזַבְּחֹת שֶׁבָנוּ הַצְּדִיקִים מֵאָדָם וְעַד מֹשֶׁה, כְּדֵי לְהַתְּנַגֵּד בְּפִתְחֵי הַטּוֹמְאָה שְׁלוֹ לְמֹשֶׁה, שֶׁבָּנָה כְּאֵמֹר אֶת הַמְּזַבְּחֹת הַשְּׁבִיעִי, כִּנְגֵד יוֹם הַשְּׁבֵט שֶׁהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל.

מֵעֵתָּה, יוֹמֵתֵק לְהוֹסִיף כָּאֵן מָה שֶׁכָּתַב ה"אמרי נָעִם" (בְּלֶק אוֹת ד'), שֶׁ"בְּלֶק בֶּן צְפוּר בְּלָעַם" הֵם בְּגַמְטָרִיָּה "שְׁבֵט". וְזֹאת, כְּדֵי לֹא לְהִלָּחֵם שְׁכָל רְצוֹנָם שֶׁל רְשָׁעִים אֵלֹהֵי הָיָה לְהִלָּחֵם כִּנְגֵד קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵט שֶׁהַמְשִׁיךְ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן בָּנוּ שְׁבֻעָה מְזַבְּחֹת וְהִקְרִיבוּ בָּהֶם שְׁבֻעָה פְּרִים וְשְׁבֻעָה אֵילִים.

אָלָא, שְׂרָשְׁעִים אֵלּוּ לֹא הִבִּינוּ כְּמָה גְדוּלָה קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵת שְׁנַתֵּן הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁבִפְנֵי קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵת נִמְתְּקִים כָּל הַדֵּינִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל. וְעִיָּקָר הַמִּתְקַת הַדֵּינִים הִיא בְּשֵׁבֶת קֹדֶשׁ (תְּרוּמָה קֵלֶה), כְּמִבּוֹאֵר בִּזְהַר הַקְּדוּשׁ: "כֹּד עֵיל שְׁבֵתָא אִיהִי אֲתִיחִידָת וְאֲתִפְרִישַׁת מִסְטְרָא אַחְרָא, וְכָל דֵּינֵין מֵתַעְבְּרִין מִינָהּ" (=הַשְּׁבֵת מוּבְדֵלֶת מִכּוּחֹת הַטּוּמְאָה, וְכָל הַדֵּינִים מִסְתַּלְקִים מִמֶּנָּה). (ע"פ "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה")

"כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִּיא מִי יְקִימֵנוּ" (כד' ט')

עַל הַכְּתוּב: "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִּיא מִי יְקִימֵנוּ", שְׁשָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֵכוֹת יב'): "אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בֶן זֹוֹטְרַתִּי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר זְבִידָא: בְּקִשּׁוֹ (חז"ל) לְקַבֵּעַ פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע. וּמִפְּנֵי מָה לֹא קָבְעוּהָ? מִפְּנֵי טְרַח צְבוּר. מֵאִי טַעְמָא? (=מָה הַטַּעַם שֶׁבִּקְשׁוּ לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע?)... אָלָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר אֲבִינ: מִשׁוּם דְּכַתִּיב בָּהּ הָאִי קִרְא (=מִשׁוּם שְׁכָתוּב בָּהּ): 'כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי, וְכָלְבִּיא מִי יְקִימֵנוּ'."

וּפִרְשׁ רַש"י: "דְּדַמִּי (=דוּמָה) לְבִשְׁכַבְךָ וּבְקוּמְךָ, שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמְרָנוּ בְּשִׁכְבְּנוּ (=בְּעֵת שִׁנַּת הַלֵּילָה) וּבְקוּמָנוּ, לְשִׁכַּב שְׁלֹוִים וּשְׁקִטִים כְּאָרִי וְכָלְבִּיא" (=שֶׁכָּל בְּעָלֵי הַחַיִּים מִפְּחָדִים לְהַפְרִיעַ אֶת מְנוּחָתָם).

דְּהִינּוּ אֹמְרֵי רַש"י, לְפָסוּק "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִּיא" יֵשׁ דְּמִיּוֹן לְמָה שְׁאָנוּ אֹמְרִים בְּקִרְיַת שְׁמַע "וְדַבְּרַת בָּם... בִּשְׁכַבְךָ וּבְקוּמְךָ" – שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר עָלֵינוּ שְׁנוּכָל לְשִׁכַּב לִישׁוֹן בְּשִׁלּוֹהַ כְּאָרִי וְכָלְבִּיא, שְׂאִין אִף חֵיהַ הַמְּפָרִיעָה לָהֶם בְּמְנוּחָתָם, מִפְּנֵי שְׂאִימָתָם עָלֶיהָ.

וְלִכְאוּרָה תְּמוּהָ הַדְּבַר. שְׁכֵן, רַק בְּגִלְל פָּסוּק אַחַד "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִּיא" בְּקִשּׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת כָּל פְּרִשַׁת בָּלֶק בְּקִרְיַת שְׁמַע?

וַיֵּשׁ לֹאמֵר, שֶׁהֵנָּה, יְדוּעַ מָה שְׁשָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֵכוֹת יג'): "כָּל הַמְּאָרִיךְ בְּ'אַחַד' (שֶׁל שְׁמַע), מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב: וּבְדִלְתָא (שֶׁל אַחַד). אָמַר רַבִּי אַסִּי: וּבִלְבָד שְׁלֵא יַחְטֵף בַּחֲיִיתָ (שֶׁל אַחַד). (רַבִּי יְרֵמְיָה רָאָה אֶת רַבִּי חֵיָא בַּר אֲבָא מְאָרִיךְ הַרְבֵּה בְּ'אַחַד')... אָמַר לִיה: כִּיּוֹן דְּאִמְלִיכְתִּיהּ (=אָמַר לוֹ: כִּיּוֹן שֶׁהַמְּלַכְתָּ אֶת הַקַּב"ה) לְמַעְלָה וְלִמְטָה וְלֵאֲרַבֵּעַ רוּחֹת הַשָּׁמַיִם, תּוּ לֹא צְרִיכָתָּ (=יֹתֵר לֹא צְרִיךְ)".

וְכֵן מִבּוֹאֵר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סימן סא, ס"ו): "צְרִיךְ לְהֵאָרִיךְ בַּחֲיִיתָ שֶׁל 'אַחַד', כְּדֵי שְׂיִמְלִיךְ הַקַּב"ה בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ... וַיֵּאָרִיךְ בְּדִלְתָא שֶׁל 'אַחַד', שִׁיעוֹר שִׁיחֻשׁוֹב שֶׁהַקַּב"ה יַחֲדֵי בְּעוֹלָמוֹ, וּמוֹשֵׁל בְּ–ד' רוּחֹת הָעוֹלָם".

וְהֵנָּה, בִּיאוֹר הָאִמוּנָה בְּקִרְיַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד" הוּא לְהֵאָמִין בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַקַּב"ה הוּא אַחַד יַחֲדֵי וּמְיֻחָד, הַמוֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּפּוֹעֵל כְּרִצּוֹנוֹ, וְאִין שׁוּם כַּח בְּעוֹלָם לְמַעְלָה וְלִמְטָה, וּבְאֲרַבֵּעַ רוּחֹת הַשָּׁמַיִם, שֶׁיְכוּל לְפַעוֹל כְּנֶגֶד רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן בְּקִשּׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת "בָּלֶק" בְּקִרְיַת שְׁמַע, כִּי בְּמִלְחָמַת בָּלֶק וּבִלְעָם כְּנֶגֶד עַם יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה הַגִּילּוּי הָאִמִּיתִי שֶׁ"ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד" לְמַעְלָה וְלִמְטָה וְלֵאֲרַבֵּעַ רוּחֹת הַשָּׁמַיִם.

וְאִפִּילוֹ שִׁיתְקַבְּצוּ כָּל כּוּחֹת הַטּוּמְאָה תַּחַת הַשְּׁגָחָתָם שֶׁל בָּלֶק וּבִלְעָם, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְפַעוֹל כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. שְׁכֵן, הַקַּב"ה גָּלָה אֶת אַחֲדוּתוֹ, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט יַחֲדֵי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְאִין זִוְלָתוֹ.

וּמַעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִדּוּעַ בְּקִשּׁוֹ חז"ל לְקַבּוֹעַ אֶת פְּרִשַׁת "בָּלֶק" בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּגִלְל שִׁישׁ בָּהּ אֶת הַפָּסוּק "כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִּיא", שֶׁהוּא דוּמָה לְמָה שְׁאָנוּ אֹמְרִים בְּקִרְיַת שְׁמַע "בִּשְׁכַבְךָ וּבְקוּמְךָ". שְׁכֵן, בְּפָסוּק זֶה

("כָּרַע שָׁכַב כְּאָרִי וְכָלְבִּיא") הַזְּכִיר בִּלְעָם בְּנִבּוּאָתוֹ אֶת הַכַּח הַגְּדוֹל שֶׁל קִרְיַת שְׁמַע "בִּשְׁכַבְךָ וּבְקוּמְךָ", שְׂאִפִּילוֹ שְׁאָנוּ יֹשְׁנִים עַל מִיטָתָנוּ וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים מָה אוֹיְבֵינוּ זֹמְמִים לַעֲשׂוֹת לָנוּ, לְמַרְוֹת זֹאת הַקַּב"ה, שֶׁהוּא אַחַד יַחֲדֵי וּמְיֻחָד הוּא הַשׁוֹלֵט עַל כָּל הָעוֹלָם לְמַעְלָה וְלִמְטָה וְלֵאֲרַבֵּעַ רוּחֹת הַשָּׁמַיִם, הוּא הַמְּגַן עָלֵינוּ וְלִהְפֹּר אֶת עֲצַת אוֹיְבֵינוּ שְׁלֵא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ מְאוּמָה לְבָנָיו הַקְּדוּשִׁים. (עַל פִּי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"תַּמַּת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל" (כג' י')

עַל קִרְיַתָּה זֹו שֶׁל בִּלְעָם הִרְשָׁע, אָמַר פֶּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְאִיר הַכֶּהֵן מְרָאדִין, ה"חֲפָץ חַיִּים": "הַבְּלַעְמִים" שֶׁכָּל דוֹר וְדוֹר בּוֹחֲרִים לַחַיּוֹת חַיִּי הוֹלְלוֹת וְטוּמְאָה, וּכְשֶׁמְגִיעָה שְׁעָתָם לְהַסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, מְבַקְשִׁים הֵם לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל". אוּלָם עַל רִשְׁעֵי הָעוֹלָם לְדַעַת, שִׁישׁ דִּין וַיֵּשׁ דִּין עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכִדִּי לְזָכוֹת בְּ"מוֹת יִשְׂרָאֵל", צְרִיכִים לְפָנֵי כֵן לַחַיּוֹת "חַיִּי יִשְׂרָאֵל".

כִּיּוֹצֵא בְּכָד הָיָה אֹמֵר הַצַּדִּיק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבְּעֵלְז: אֲתָה מוֹצֵא כִּיּוֹם יְהוּדִים, הַחַיִּים כָּל הַיָּמִים "כְּגוּיִים גְּמוּרִים", וּבְכָל זֹאת מְבַקְשִׁים לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל" כְּחַסִּידִים יְרָאִים וּשְׁלֵמִים. אִךְ יֵשׁ לְדַעַת, כִּי כְּפִי שְׂמַצִּיעִים אֶת הַמְטָה, כְּדֵי יֹשְׁנִים עָלֶיהָ, וְהַמְבַקֵּשׁ לְמוֹת כִּיּוּדִי כְּשֶׁר, צְרִיךְ לְפָנֵי כֵן לַחַיּוֹת כִּיּוּדִי כְּשֶׁר...

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּי!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **rnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"עַמִּי, זָכַר נָא מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב, וּמֵה עָנָה אֹתוֹ בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשָּׂטִים...לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'"

על הכתוב בהפטרת השבוע (מיכה ו' ה'): "עַמִּי, זָכַר נָא מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב...לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'", כתוב בגמרא: "מאי (=מהי פונת הכתוב) 'לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'?" אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: דַּעוּ כַּמָּה צְדָקוֹת עֲשִׂיתִי עִמָּכֶם, שְׁלֵא כַּעֲסִיתִי בִימֵי בַלְעָם הַרְשָׁע. שְׁאֵל מְלִי כַּעֲסִיתִי (=אם הייתי כוּעֵס), לֹא נִשְׁתִּיר מִשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט (=לֹא נִשְׁתִּיר חֲלִילָה מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט)".

וְהִנֵּה, בְּעֵינֵינוּ זֶה שֶׁל "עַמִּי, זָכַר נָא מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב", כּוֹתֵב הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ דְּבָרִים נוֹרָאִים (שְׂרָאוֹי לְלִמּוֹד וּלְהַפְנִים בְּקִרְבָּנוּ), וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (בְּחֻקֵּי קִיב, מִתּוֹרָגִים): "אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: 'זָכַר נָא מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב, וַיִּשְׁאַנְחֵנוּ צוּעֲקִים בְּכָל יוֹם, וְאָנּוּ גוֹעִים בְּבִכָּה (אִיכָה ה', א'): 'זָכַר ה' מֵה הָיָה לָנוּ הַבֵּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ, (וְכֵן תְּהִלִּים קלז', ז'): 'זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם' (מֵה שְׁעֵשׂוּ לָנוּ), וְאִין הַקַּב"ה רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ. (וּמֵה הַטַּעַם לְכַךָ שְׂאִין הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ?).

וְעוֹנָה הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ: "אִין נָא, אֶלָּא לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה (דְּהִינּוּ, הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה שְׁנִזְכּוֹר מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב. וּמֵאַחַר) וְאָנּוּ לֹא מִשְׁגִּיחִים בּוֹ (=מְקַשְׁיָבִים לוֹ). (הִנֵּה, מִיָּדָה כְּנִגְדַּ מִיָּדָה)...כֵּן אָנּוּ צוּעֲקִים 'זָכַר ה' מֵה הָיָה לָנוּ הַבֵּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ' (וְכֵן) 'זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם' (מֵה שְׁעֵשׂוּ לָנוּ), וְאִין הַקַּב"ה רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַזֶּהר דְּבָרִים נוֹרָאִים! הִנֵּה, כִּינּוֹן שֶׁהַקַּב"ה מִתְחַנֵּן אֵלֵינוּ, שְׁנִזְכּוֹר "עַמִּי, זָכַר נָא מֵה יַעֲרַץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב", וְאִין אָנּוּ נִעְנִים לְבִקְשָׁתוֹ, הִנֵּה, כִּי אֲנִי, מִיָּדָה כְּנִגְדַּ מִיָּדָה, הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְעַלֵּם מִכָּל מִינֵי הַזְּכִירוֹת שְׂאֵנוּ מְבַקְשִׁים, כְּגוֹן "זָכַר ה' מֵה הָיָה לָנוּ הַבֵּיטָה וְרָאָה אֶת חֲרַפְתָּנוּ", "זָכַר ה' לְבְנֵי אָדוֹם (מֵה שְׁעֵשׂוּ לָנוּ), וְאִין הוּא מִשְׁגִּיחַ בָּנוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵינֵינוּ זֶה. שְׂכֵן, מְדוּעַ חָשׁוּב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁנִזְכּוֹר אֶת הַחֲסֵד שְׁעֵשָׂה לָנוּ הַקַּב"ה כְּאֲשֶׁר הִצִּיל אוֹתָנוּ מִצִּיפּוֹרְנֵי שְׁתֵי הַקְּלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת הַלְלוּ, בְּלֶק וּמוֹאָב, כְּאֲשֶׁר הִפָּךְ אֶת קְלָלוֹת בַּלְעָם לְבִרְכוֹת? וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה כְּאֲשֶׁר נִתְבּוֹנָן, נִשְׁכִּיל לְהַבְחִין שִׁישׁ הַבְּדֵל גְּדוֹל בֵּין הַמְּלַחְמָה שְׁנִהְלוּ בְּלֶק וּבַלְעָם כְּנִגְדַּ יִשְׂרָאֵל וּבֵין שְׂאֵר הַמְּלַחְמוֹת שְׁנִהְלוּ אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדָּנוּ.

שְׁהָרִי, כָּל הַמְּלַחְמוֹת שֶׁהָיוּ כְּנִגְדַּ יִשְׂרָאֵל הָיוּ גְלוּיּוֹת בְּפוּעֵל מַמְשׁ, וְעַל-כֵּן יְכוּלִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּפַלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ שְׁיוֹשִׁיעַ אוֹתָם, כְּגוֹן שְׁעַבּוֹד מִצְרַיִם בְּעַבְדָּה קָשָׁה, שְׂאֵז צָעֲקוּ יִשְׂרָאֵל אֶל ה': "וַיִּאֲנָחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעַבְדָּה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעַבְדָּה". וְכֵן בְּמִלְחַמַּת עַמְלֶק, שְׂאֵז "וַיִּמְשָׁה אֶהָרָן וְחֹרֵר עָלָיו רֹאשׁ הַגְּבַעָה, וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֵּר יִשְׂרָאֵל". וְכֵן "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי...כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל...וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נָדַר לַה' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה...וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֶת הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרֵם אֹתָהֶם".

אוֹלָם כְּאֵן, בְּמִלְחַמַּת בְּלֶק וּבַלְעָם כְּנִגְדַּ יִשְׂרָאֵל לֹא הָיְתָה זֹאת מְלַחְמָה בְּפוּעֵל מַמְשׁ (עַם אֲנָשִׁי צָבָא בְּחָרֵב וּבְחַנִּית), אֶלָּא כָּל הַמֵּאֲבָק הָיָה רוּחָנִי, טְמִיר וְנִעְלָם מֵאַחֲרֵי הַקְּלָעִים, בֵּין כּוֹחוֹת הַטְּוֵמָאָה בְּלֶק וּבַלְעָם, לְבֵין כּוֹחוֹת הַקְּדוּשָׁה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

עַל-כֵּן כָּל הַשְּׁתַּלְשׁלוֹת הָעֵינֵינִים הַכְּתוּבִים בְּפִרְשַׁת "בְּלֶק": בְּקִשְׁתוֹ שֶׁל בְּלֶק לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל בַּלְעָם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל אֶת הַסְּכָמָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שְׁלִשֶׁת הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהוּלִיךְ בְּלֶק אֶת בַּלְעָם, שְׁמִשֵּׁם יְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֵאחֲרַי מִכֵּן הַבְּרָכוֹת הַנִּשְׁגָּבוֹת שֶׁשֵּׁם הַקַּב"ה בְּפִי בַּלְעָם הַרְשָׁע לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. כָּל אֵלוֹ לֹא הָיוּ יְדוּעִים כָּלֵל לְיִשְׂרָאֵל וְלִמְשָׁה רַבֵּנוּ, שִׁישְׁבוּ בְּשִׁלּוֹה בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב, וּמִמִּילָא לֹא יְכוּלִים הָיוּ לְהַתְּפַלֵּל לַה' שְׁיוֹשִׁיעַ אוֹתָם מִעֲצַת הַרְשָׁעִים הַלְלוּ - בְּלֶק וּבַלְעָם. (עַד שֶׁהַקַּב"ה גָּלָה אֶת כָּל הַפְּרִטִים הַלְלוּ בְּדֶרֶךְ נְבוּאָה לְמֹשֶׁה, כְּדִי שִׁיגְלָה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל).

וּכְפִי שְׁכַתֵּב הַחֲתָם סוֹפֵר" בְּמִשְׁנֵתוֹ הַטְּהוֹרָה (שׁו"ת חֶלֶק יו"ד, סִימָן שְׁנו"א): "וַיֵּשׁ לִי לְעוֹרֵר בְּדַבָּר אֶחָד: הִנֵּה, אִין לָנוּ

בְּכֹל הַתּוֹרָה שׁוּם דְּבַר שָׂאִין אֲנַחְנוּ בְּעֵצְמָנוּ עֲדֵי רֵאִיָּה, חוּץ מִפְּרֻשַׁת בְּלָעַם. כִּי כָּל מוֹפֵת מִצְרַיִם וְהַמְדָּבָר – אֵת הַכֹּל רָאוּ עֵינֵינוּ וְנַעֲשֶׂה לְפָנֵי שָׁשִׁים רְבוּא, וְלֹא נִשְׁאַר אֶחָד מִכָּל יִשְׂרָאֵל בַּחוּץ שְׁלֹא רָאָה...".

וּמִמְשִׁיךְ וּמִסְבִּיר ה'חֲתָם סוֹפֵר": "וְאֶפִּילוּ חִידוּשׁ עוֹלָם וּמַעֲשֵׂה נֶחֶשׁ בְּגֵן עֵדֶן, וְהַמְבוּל וְהַפְּלָגָה, כִּבְר כָּתַב רַמְבַּ"ן בְּסֵפֶר דְּרֻשׁוֹת הַרְמַב"ן: הֵרִי אָדָם הָרֵאשׁוֹן רָאָה (ב)עֵצְמוּ יַחֲדֵי, בְּלִי אָב וְאָם. מַעֲשֵׂה גֵן עֵדֶן וְגִירוּשׁוֹ, וְהוּא דְבַר פָּנִים אֶל פָּנִים עִם שֵׁם בֶּן נֹחַ, רְבוּ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם. כִּי בֶן חֲמִשִּׁים הָיָה יַעֲקֹב כְּשָׁמַת שֵׁם, וְקָבַל מִמֶּנּוּ כָּל הַנ"ל עִם מַעֲשֵׂה מְבוּל וְהַפְּלָגָה, וְהוּא סֵפֶר לְבָנָיו. וְעִמָּרְם שְׁמַע מְלוֹי, וְאָמְרוּ בְּנָיו מִשָּׂה וְאֶהְרֵן וְכָל הַדּוֹר הַהוּא קָבְלוּ כֵן מֵאֲבוֹתֵיהֶם, וּבְכָל הַדּוֹרוֹת כָּל הַנַּעֲשֵׂה לְזֶקֶן וְזִקְנִים הֵרִי הוּא כְּאִילוּ נַעֲשֵׂה בְּפָנֵיהֶם מִמֶּשׁ, וְאִי-אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ זֶהוּ בְּמַעֲשִׂוֹת וּסְפוּרֵי תוֹרָה".

אוּלָּם, אוֹמֵר ה'חֲתָם סוֹפֵר": "...כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה רֵאִינוּ בְּעֵינֵינוּ, חוּץ מִפְּרֻשַׁת בְּלָעַם. מִי הִגִּיד לָנוּ מָה הָיָה בֵּין מֶלֶךְ מוֹאָב וּבֵין קוֹסֵם אֶחָד בְּלָעַם, שָׂבָא אֵלָיו אֶל אֲרָצוֹ? וְלָמָּה בָּא? וּמִי הִבְיָאוֹ? וּמִי יָדַע שֶׁבְּנֵה מְזֻבְחוֹת וְשִׂרְצָה לְקַלֵּל (אֵת יִשְׂרָאֵל), וְנִהַפֵּךְ לְבִרְכָה? מִי בָּא בְּסוּדֵם? וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׂרוּיִים בַּמְדָּבָר, וְהֵם (בְּלָק וּבְלָעַם) עָמְדוּ בְּאֶרֶץ מוֹאָב בְּרֵאשׁ הַפְּסָגָה, וְרָאוּ לְמִטָּה אֶל הַמְדָּבָר לְמַרְחוֹק. (ו)מֵאֵינן יָדְעוּ יוֹשְׁבֵי מְדָבָר שֶׁמִּבִּיטִים עֲלֵיהֶם מֵרֵאשׁ הָהָר הַזֶּה, וְשִׁמְנַחֲשִׁים עֲלֵיהֶם? וְאֶפִּילוּ מִשָּׂה רְבִנוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, לֹא יָדַע. וְרַק מִפִּי הַקַּב"ה יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ נִכְתְּבוּ הַדְּבָרִים. (וְעַל-כֵּן) הַנְּבִיא צוּחַ: עֲמִי, זָכַר נָא מָה יַעֲזֵב בְּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב...".

מַעֲתָה נִשְׁפִּיל לְהַבִּין מָה כָּל-כֵּךְ מִיּוֹחַד בִּישׁוּעָה שְׁהוֹשִׁיעַ הַקַּב"ה אֵת יִשְׂרָאֵל מֵעֲצַת בְּלָק וּבְלָעַם, לְעוֹמֵת כָּל הַנְּסִים שְׁעֵשֶׂה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּבְמַלְחַמַת עַמְלָק, וְעוֹד. שְׂכֹן, בְּמִצְרַיִם וּבְמַלְחַמַת עַמְלָק סָבְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאוֹיְבֵיהֶם, וּמִיָּד צָעֲקוּ אֶל ה' שְׁיוֹשִׁיעֵם. וְלָכֵן אֵין בּוֹה חִידוּשׁ כָּל-כֵּךְ גְּדוּל, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הוֹשִׁיעַ אֵת עָמוֹ, כִּי כֵּךְ הִיא דְרָכּוֹ שֶׁל אָב לְרַחֵם עַל בְּנָיו כְּאֶשֶׁר הוּא שׁוֹמֵעַ אֵת בְּכִיָּתָם וְצָעֲקוֹתָם עַל הַצָּרָה שֶׁהֵם נִמְצָאִים בָּהּ. אֲבָל כְּאֵן, בְּמַלְחָמָה הַרוּחָנִית שֶׁנִּהְלָה בְּלָק וּבְלָעַם כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא הִיָּתָה יְדוּעָה כְּלָל לְיִשְׂרָאֵל, וּמִמִּילָא לֹא הִתְפַּלְּלוּ יִשְׂרָאֵל לַה' שְׁיוֹשִׁיעֵם, הִנֵּה, לְמִרוֹת כָּל זֹאת נִכְנַס הַקַּב"ה כְּבִיכּוֹל בְּעוֹבֵי הַקּוֹרָה, לְהַפֵּר אֵת עֲצַת בְּלָק וּבְלָעַם, וְלִקְלָקֵל אֵת מַחֲשַׁבְתָּם הַרְעָה – וּבְכֵךְ גָּלָה הַקַּב"ה אֵת הַחֲבִיבוֹת וְאֶהְבְּתוֹ הַגְּדוּלָה לְיִשְׂרָאֵל בְּנָיו, לְשִׁמּוֹר עֲלֵיהֶם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְלְהַצִּיל אוֹתָם מִכַּף אוֹיְבֵיהֶם, אֶפִּילוּ בְּשַׁעָה שָׂאִין הֵם יְכוּלִים לְהַתְפַּלֵּל עַל הַצָּרָה הַנִּסְתָּרַת הַזֹּאת.

מִכָּל הָאֲמוּר אוֹמֵר הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, נִרְאָה לְחַדֵּשׁ נִקּוּדָה חֲשׁוּבָה, שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כְּאֶשֶׁר אָנוּ קוֹרְאִים בְּשַׁבַּת אֵת פְּרֻשַׁת בְּלָק, צָרִיךְ לְכוֹן לְקִיָּם מִצְוָה זוֹ: "עֲמִי, זָכַר נָא מָה יַעֲזֵב בְּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב" (כְּפִי שְׁאֲנוּ מְקִיָּמִים פְּעַם בְּשָׁנָה אֵת מִצְוֹת "זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלָק").

וּמוֹסִיף הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: וְלִבִּי אוֹמֵר, שְׁמַטְעַם זֶה תִּקְנֵנוּ לָנוּ חו"ל לְקִרְוֵא אֵת הַהַפְּטָרָה בְּדְבָרֵי הַנְּבִיא שְׁבוּ נִזְכֹּר פְּסוּקֵי זֶה ("עֲמִי, זָכַר נָא מָה יַעֲזֵב בְּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב") – כְּדֵי שֶׁבְּזִכּוֹת הַזִּכְרִיהַ הַזֹּאת שְׁאֲנוּ מְקִיָּמִים יִזְכּוֹר גַּם ה' אֵת בְּקִשְׁתֵּינוּ "זְכוֹר ה' מָה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וְרֵאָה אֵת חֲרַפְתָּנוּ", "זְכוֹר ה' לְבָנֵי אָדוֹם", וְיַעֲמוֹד לִימֵינוּ תְּמִיד, לְהַפֵּר אֵת עֲצַת אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ בְּכָל עֵת וּבְכָל שַׁעָה וְשַׁעָה, כְּמוֹ שֶׁהַפֵּר אֵת עֲצַת בְּלָק וּבְלָעַם הַרְשָׁעִים, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְגֵאוּלָה הַשְּׁלָמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אֲמֵן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"מְבַרְכֵיךְ בְּרוּךְ..."

בַּחֹר צְעִיר הִגִּיעַ אֶל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר גְּרוּדוֹזִינְסְקִי, עַל מְנַת לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרָכָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְלַכֵּת לְצַבָּא. הָאֶפְשָׁרוֹת לֹא לְהַתְגַּיֵּס הִיָּתָה כְּמַעֲט בְּלִתי אֶפְשָׁרִית, וּבִיחּוּד אִם הַשְּׁלִטוֹנוֹת יָדְעוּ שֶׁהַמְּגוּיָס הֵינּוּ יְהוּדִי. בְּמַהֲלָךְ הַשִּׁיחָה שָׂאל אוֹתוֹ ר' חַיִּים עוֹזֵר: 'הֵאֵם אַתָּה לּוֹבֵשׁ צִיצִית?' הַבַּחֹר הַתְּבַיֵּשׁ לְהוֹדוֹת, אֲבָל הִרְגִישׁ שְׂאִינוּ יְכוּל לְשַׁקֵּר בְּפָנֵי הַרְב, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ הוּא רוֹצֵה לְקַבֵּל בְּרָכָה, לָכֵן הִרְפִּין רֵאשׁוֹ, וְאָמַר: 'לֹא'.

הַשִּׁיחָה נִמְשְׁכָה, וְר' חַיִּים עוֹזֵר שָׂאל: 'הֵאֵם אַתָּה מְנִיחַ תְּפִילִין בְּכָל יוֹם?' הַבַּחֹר הִסֵּס לְרַגַע, וְאַחֵר-כֵּךְ הִשִּׁיב בְּקוֹל נְמוּךְ: 'רַבִּי, אֲנִי לֹא יְכוּל לְשַׁקֵּר בְּפָנֶיךָ, אֵינְנִי מְנִיחַ'.

'וְיָמָה בְּעֵנִין הַשַּׁבָּת?' שָׂאל ר' חַיִּים עוֹזֵר: 'הֵאֵם אַתָּה שׁוֹמֵר שַׁבָּת?' שׁוּב לֹא יְכוּל הָיָה הַבַּחֹר לְהַבִּיט בְּפָנֵי הַרְב, וּכְשֶׁהוּא מְבִיט לְאַרְצָה אָמַר: 'רַבִּי, אֵינְנִי שׁוֹמֵר שַׁבָּת'.

שָׁקַט שָׁרַר בַּחֲדָר כְּשֶׁהִנְעַר חִפָּה בַּפֶּחַד לְדְבָרָיו הַבָּאִים שֶׁל ר' חַיִּים עוֹזֵר. הוּא הָיָה בְּטוֹחַ שֶׁהוּא יִנְזוֹף בּוּ בַּחוּמְרָה. אֵךְ בְּמִקוֹם זֹאת, ר' חַיִּים עוֹזֵר אָמַר לוֹ: 'אֲנִי נוֹתֵן לָךְ בְּרָכָה שֶׁהַשְּׁלִטוֹנוֹת הַרוֹסִיִּים יִהְיוּ מְאוּכָזְבִים מִמֶּךָ בְּדִיוֹק כְּמוֹנֵי... הַבַּחֹר הִנִּיעַ בְּרֵאשׁוֹ לְאוֹת תּוֹדָה, וְעָזַב אֵת הַחֲדָר בְּזְרִיזוֹת.

שְׁבוּעִיִּים לְאַחַר מִכּוֹן חֲזַר הוּא לְרַבִּי חַיִּים עוֹזֵר, וְאָמַר לוֹ: 'רַבִּי, רְצִיתִי לְסַפֵּר לָךְ שֶׁהַבְּרָכָה עָזְרָה מְאֹד, וְשׁוֹחַרְרֵתִי מִהַצָּבָא'. לְאַחַר מִכּוֹן הִרְאָה הוּא לְר' חַיִּים עוֹזֵר אֵת הַצִּיצִית שֶׁלְבַשׁ כְּעַת. וּמִסְפָּרִים חֲסִידִים שֶׁהָאִישׁ הַצְעִיר הַזֶּה לְבַשׁ צִיצִית, הִנִּיחַ תְּפִילִין, וְשָׁמַר שַׁבָּת כָּל יְמֵי חַיָּיו. **שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!**

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21

עֲרַשׁ"ק יג' תִּמּוּז תשע"ז (7.7.17) bnei-zion.com ר"ת 21:16 יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:34

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּשְׁפָּךְ שְׂמוּאֵל אֶת אַגַּג (מֶלֶךְ עַמְלֵק) וַיִּשְׁפָּךְ יָמִים, "שֹׁפֵף" – שְׂבוּעוֹת סוֹכּוֹת פֶּסַח

הרה"ק מאפֿטא זיע"א (=בעל ה"אוהב ישראל"), אָמַר פֶּעַם: "טְעַמְתִּי מִן הַ"יּוֹהֵךְ" (=מֶרֶק בְּאִידִישׁ) בְּלֵיל פֶּסַח, וְהִיתָה לִּי מִזֶּה שְׂמִירָה כָּל הַשָּׁנָה...".

כְּשִׁשְׁמַע עַל כֵּךְ הִרְהִ"ק דָּוִד מֵטְאֵלְנָא זִיע"א אָמַר, שֶׁהִרְהִ"ק מֵאֵפֿטָא זִיע"א, טָמֵן, כְּדַרְכּוֹ בְּקֹדֶשׁ, דְּבַר עֲמוּק בְּשִׂיחַת הַחֹלִינִן שָׁלוֹ עַל הַמֶּרֶק. שָׂכֵן, עַל-פִּי הַיְדוּעַ מִדְּבַרֵי הַמְּקוֹבְלִים, הַשֵּׁם "יּוֹהֵךְ" הוּא שֵׁם שֶׁל (מִלְאָךְ) שְׂמִירַת הַדֶּרֶךְ, וְהוּא יוֹצֵא מִסּוּפֵי הַתִּיבוֹת (תְּהִלִּים צ"א): "כִּי מִלְאָכִי יִצְוָה לֶךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ".

וְעַל זֶה רָמַז הִרְהִ"ק מֵאֵפֿטָא בְּדְבַרֵי קוֹדֶשׁוֹ, כְּאֲשֶׁר טָעַם מִן הַיּוֹהֵךְ (=מֶרֶק) בְּלֵיל פֶּסַח. שָׂכֵן, כִּידוּעַ, לֵיל פֶּסַח הוּא מְשׁוּמָר מִן הַמְּזִיקִים (כְּפִי שְׂאוּמְרִים חו"ל (פְּסָחִים קט'), "לֵילָה הַמְּשׁוּמָר וּבֹא מִן הַמְּזִיקִין"), וּבְלֵילָה זֶה מְאִיר שֵׁם הַשְּׂמִירָה "יּוֹהֵךְ". וְלָכֵן כְּאֲשֶׁר טָעַם הִרְהִ"ק מֵאֵפֿטָא מִשֵּׁם הַשְּׂמִירָה "יּוֹהֵךְ" בְּלֵיל פֶּסַח, הִיתָה לוֹ שְׂמִירָה מִזֶּה כָּל הַשָּׁנָה...

וּמְקוֹר לְדַבָּר זֶה, (שְׁבִלֵיל פֶּסַח מֵתְעוֹרֵר הַשֵּׁם "יּוֹהֵךְ") הוּא מִדְּבַרֵי הַרַמ"א, שְׁכַתְּבַב בְּ"דְרָפֵי מִשְׁה" (סימָן תַּעֲג/ ס"ק יח'), שְׂמִנְהַג יִשְׂרָאֵל, שְׁבִשְׁעַת הַסֹּדֵר, כְּאֲשֶׁר מְגִיעִים לְ"דָם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן", שׁוֹפְכִים מְכוֹס הַיַּיִן ג' פְּעָמִים, (כְּנִגְדַּד "דָּם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן"). וְכֵן, גַּם כְּשִׁמְזַכִּיר אֶת עֵשֶׂר הַמְּכוֹת, צְרִיךְ לְזָרוֹק עוֹד עֶשֶׂר פְּעָמִים מִן הַיַּיִן, כְּנִגְדַּד כָּל מְכָה וּמְכָה, וְעוֹד ג' פְּעָמִים יֵשׁ לְשִׁפּוֹךְ כְּנִגְדַּד רְאִשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל הַמְּכוֹת "דְּצֶךְ, עֵד"ש, בַּחֲא"ב" – הָרִי שְׁקִבְלָנוּ יו" (=16) פְּעָמִים זְרִיקוֹת שֶׁל הַיַּיִן.

וְהוֹסִיף עַל-כֵּךְ הַ"דְּרָפֵי מִשְׁה" בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְאָמַר: "וְנִרְאָה (לִי), שְׂרוּמִזִּים כָּאֵן (חו"ל), (לְכָךְ) שְׁחַרְבּוּ שֶׁל הַקַּב"ה נִקְרָא(יֵת) "יּוֹהֵךְ", וְהוּא מִלְאָךְ הַמְּמוֹנָה עַל הַנְּקָמָה, כִּידוּעַ לְמְקוֹבְלִים".

וַיֵּשׁ לְוִמֵר, שְׁכּוֹנְתוֹ שֶׁל הַ"דְּרָפֵי מִשְׁה" הִיא, שְׂצוֹרַת הַחֶרֶב שֶׁל הַקַּב"ה הִיא יו, כְּאֲשֶׁר הָאוֹת י' הִיא צוֹרַת הַיְדִיט שֶׁל הַחֶרֶב, וְהָאוֹת ו' הִיא אֶרֶץ הַחֶרֶב שְׁבָה מִפִּים. כְּפִי שְׂאוּמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שׁוֹפְטִים רַעֲד): "חֶרֶב דְּקוֹב"ה – י' רִישָׁא דְחֶרֶב, ו' גּוֹפֵא דְחֶרֶב" (=בְּחֶרְבּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, י' הִיא רִאשִׁית הַחֶרֶב (=הַיְדִיט), וְהָאוֹת ו' הִיא גּוֹף הַחֶרֶב).

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר רוֹצֵה הַקַּב"ה לְהַכּוֹת אֶת הַרְשָׁעִים, הוּא אוֹמֵר לְחֶרֶב "הֵךְ". וְהַחֶרֶב, שְׁהִיא כְּאֵמוֹר בְּצוֹרַת יו, מְצַטְרֶפֶת לְ"הֵךְ", וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה הַצִּירוֹף "יּוֹהֵךְ", שְׁהוּא כְּאֵמוֹר מִלְאָךְ הַשְּׂמִירָה בְּדֶרֶךְ, וְהוּא מִלְאָךְ הַמְּמוֹנָה עַל הַנְּקָמָה בְּרִשְׁעִים.

הִנֵּה כִּי כֵן, מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, מָה שְׂאֵמֵר הִרְהִ"ק מֵאֵפֿטָא זִיע"א בְּדְבַרֵי קוֹדֶשׁוֹ, שְׁ"טָעַם" מִן הַ"יּוֹהֵךְ" בְּלֵיל הַסֹּדֵר. שָׂכֵן, שֵׁם זֶה מֵתְעוֹרֵר בְּלֵיל הַסֹּדֵר, עַל-יְדֵי יו" (=16) הַזְּרִיקוֹת שְׂאֵנוּ זוֹרְקִים מִן הַיַּיִן, וְעַל-יְדֵי כֵךְ נִמְשַׁכַּת לָנוּ שְׂמִירָה לְכָל הַשָּׁנָה.

(וְהִנֵּה, אֵמֶת שְׁלִפֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ, שֵׁם "יּוֹהֵךְ" הוּא שֵׁם הַחֶרֶב שֶׁל הַקַּב"ה, שֵׁם שְׁבוּ הוּא מְכָה אֶת הַרְשָׁעִים. אוֹלָם, מִפִּינֵן שְׁלִפֵי הַמְּקוֹבְלִים, שֵׁם זֶה (= "יּוֹהֵךְ") הוּא שֵׁם שֶׁל מִלְאָךְ שְׂמִירַת הַדֶּרֶךְ – לְמַרְוֹת זֹאת, שְׁנֵי דְבָרִים אֱלוֹ עוֹלָם בְּקִנְיָה אֶחָד. שָׂכֵן, הַקַּב"ה מְכָה בְּחֶרְבּוֹ, שְׁנִקְרָא "יּוֹהֵךְ", עַל רֹאשׁ הַקְּלִיפּוֹת, שְׂמִבְקָשׁוֹת לְהַזִּיק לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַהוֹלֵךְ בְּדְרָכִים, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל שְׂמִירָה בְּדֶרֶךְ. וְזֶה שְׂאֵמֵרוֹ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת (תְּהִלִּים קַמְה, כ'): "שׁוּמֵר ה' אֶת כָּל אֲהַבָּיו". וּמְפָרֵשׁ אֶת הַמְּשֻׁף הַפְּסוּק, אִיךְ הוּא יִתְבַּרֵךְ שׁוּמֵר אֶת כָּל אוֹהַבָיו? עַל-יְדֵי "וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׂמִיד" – רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יּוֹהֵךְ" – הִיא הַחֶרֶב שְׁבָה מְכָה הַקַּב"ה עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים).

וּכְתַב הַ"אֲמָרֵי נְעָם" (יוֹם ב' פֶּסַח, סְעוּדַת אֶסְתֵר), עַל הַכְּתוּב בְּסִפְרֵי שְׂמוּאֵל (א' טו', לג'): "וַיִּשְׁפָּךְ שְׂמוּאֵל אֶת אַגַּג (מֶלֶךְ עַמְלֵק) לְפָנָיו ה' בְּגִלְגָּל", וּפְרַשׁ רַש"י: "וַיִּשְׁפָּךְ", חֲתָכוֹ (לְאֵגַג) לְאַרְבַּע (חֲתִיכוֹת)...".

וְהִבִּיא עַל-כֵּךְ הַ"אֲמָרֵי נְעָם", רָמַז נִפְלָא וְאָמַר, שְׂכַאֲשֶׁר שִׁפָּה שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא אֶת אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֵק, הוּא הַכְּנִיעַ אֶת קְלִיפַת בְּלָעַם-עַמְלֵק, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשַׁת הַרְגָּלִים. הֵא פִּיצַד?

הִנֵּה, בְּשִׁלְשׁ הַרְגָּלִים (כּוֹלֵל שְׂמִינֵי עֲצָרַת, שְׁהָרִי הוּא כּוֹלֵל בְּתוֹךְ סוֹכּוֹת), יִשְׁנֵם בְּדִיוֹק יו" (=16) יָמִים. (חַג פֶּסַח

12
הוא שבִּעָה יָמִים, חַג הַסּוּכּוֹת כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֶצְרַת הוּא שְׁמוֹנֶה יָמִים, חַג שְׁבוּעוֹת הוּא יוֹם אֶחָד, וּבִסְךָ הַכֹּל יוֹ' (=16) יָמִים).

וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב "וַיִּשְׁפָּח שְׂמוּאֵל אֶת אָגַג (מֶלֶךְ עַמְלֵק)" - וַיִּשְׁפָּח, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת יְיָ יָמִים, שֵׁשׁ בַּ- "שִׁפָּח" - שְׁבוּעוֹת סוּכּוֹת פֶּסַח (שְׁלֹשֶׁת הַרְגָּלִים), הַכְּנִיעַ שְׂמוּאֵל אֶת קְלִיפַת אָגַג, זָרַע עַמְלֵק.

וְזֶהוּ הַעֲנִין שֶׁל הַשֵּׁם "יְהוָה", שֶׁהוּא הַחֶרֶב לְהַכּוֹת עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים. שָׁכַן, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשׁ הַרְגָּלִים, שְׁבָהָם יֵשׁ יוֹ' יָמִים, מִתְעוֹרְרַת חֶרְבוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, "יְהוָה", וְהוּא יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר "הָךְ" לְהַכּוֹת בּוֹ אֶת הַרְשָׁעִים.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבּוֹנָן, נִרְאֶה שְׁחַג הַפֶּסַח, שָׁבוּ יִצְחָק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל שְׁלֹשֶׁת הַרְגָּלִים. שָׁכַן, יִשְׂרָאֵל יִצְחָק מִמִּצְרַיִם בְּפֶסַח רַק בְּזִכּוֹת קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשְׁבוּעוֹת (כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ג, ד):

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים מִי אֲנִכִי כִי אֵלֶיךָ אֶל פְּרַעֲזָה וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם...". (כְּלוּמֵר), מֶה זִכּוֹת יֵשׁ בְּיָדָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) שְׂאוּכָל לְהוֹצִיאָם? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה... 'בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל

הַהָר הַזֶּה...'. - הוֹי יוֹדַע שְׁבוּכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵן עֲתִידִים לְקַבֵּל עַל-יָדְךָ בְּהָר הַזֶּה (בְּיוֹם וַ' (=50), הֵם יוֹצֵאִים מִשָּׁם (=מִמִּצְרַיִם)). וְכֵן, גַּם חַג הַסּוּכּוֹת כְּלוּל בְּפֶסַח. שָׁכַן, הַקַּב"ה הוֹשִׁיב אֶת יִשְׂרָאֵל בְּסוּכּוֹת כְּשִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (וַיִּקְרָא כַג, מֵג): "לְמַעַן יִדְעוּ דְרַתִּיכֶם כִּי בְּסוּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם". נִמְצָא מִכָּאן, שְׁחַג הַפֶּסַח כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל שְׁלֹשֶׁת הַרְגָּלִים, שְׁבָהָם יֵשׁ יוֹ' יָמִים, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָת הַחֶרֶב שֶׁל הַקַּב"ה, "יְהוָה", שְׁמַתְגַּלִּית בְּלִיל פֶּסַח, לְהַכּוֹת בּוֹ אֶת הַרְשָׁעִים.

עַל-פִּי הָאָמֹר, יוֹמַתֵק לָנוּ לְהַבִּין מֶה שְׁכַתוֹב: "וַיִּתְיַצַּב מֵלֶאךָ ה' בְּדֶרֶךְ... וַחֲרָבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ". וַצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכַן, מִדּוּעַ הִתְיַצַּב הַמֵּלֶאךָ כְּנֶגֶד בְּלַעַם עִם חֲרָבוֹ בְּיָדוֹ? הֲלֹא בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ הַמֵּלֶאךָ בְּחֶרֶב

זוֹ כְּדֵי לְהַרוֹג אֶת בְּלַעַם. אֲלֵא, לְפִי הָאָמֹר יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁשֵּׁם הַחֶרֶב שֶׁל הַמֵּלֶאךָ הִיָּה "יְהוָה". וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמּוֹז לָנוּ, שְׂאֵת קְלִיפַת בְּלַעַם-עַמְלֵק אֲפָשָׁר לְהַכְּנִיעַ עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת יְיָ יָמִים שֵׁשׁ בְּשִׁלְשֶׁת הַרְגָּלִים.

וְלָכֵן גַּם מְבוֹאֵר בְּפֶרֶשׁת "מְטוֹת" (לֵא, ה): "וְזֹאת בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַרְגִּוּ בְּחֶרֶב". שֶׁהָרִי, יֵשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל, מִדּוּעַ צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׂאֵת בְּלַעַם הַרְגִּוּ דּוֹקָא בְּחֶרֶב?

אֲלֵא, מִפְּרֵשׁ ה' תְּרַגּוּם יוֹנָתָן, שֶׁבְּלַעַם עָשָׂה מַעֲשֵׂה קְסָמִים וּפְרַח בְּאוֹיֵר. כְּשֶׁרָאָה כֵךְ פִּינַחֵס, מִיָּד הַזִּכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, וּפְרַח אַחֲרֵי בְלַעַם, וְהַרְגִּוּ בְּחֶרֶב. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁפִּינַחֵס הַזִּכִּיר אֶת שֵׁם הַחֶרֶב "יְהוָה", וּבִשְׁם זֶה הִרְגָּה אֶת בְּלַעַם הַרְשָׁע - מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה. שָׁכַן, אֲתָה, בְּלַעַם, רְצִיתָ לְעַקּוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת יוֹ' יָמִים בְּשִׁלְשֶׁת הַרְגָּלִים -

לָכֵן, מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה - תִּיפּוֹל בְּחֶרְבוֹ שֶׁל הַקַּב"ה "יְהוָה", שֶׁהִיא כְּאָמֹר בְּצוּרַת יוֹ', וּכְפֶּאֶשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְהַכּוֹת אֶת הַרְשָׁעִים מִצְּרַף יוֹ' לְ"הָךְ", וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה הַצִּירוּף "יְהוָה". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינַחֵס פְּרִידְמָן)

(בְּעֲנִין זֶה שֶׁל הַשְּׂמִירָה בְּדֶרֶךְ מוֹבָא בְּיִלְקוּט "מַעַם לוֹעֵז", בְּשֵׁם רַבֵּנוּ בַחֲיִי, שִׂיאֵמֵר הָאָדָם לְפָנָי שֶׁהוּא יוֹצֵא לְדֶרֶךְ אֶת הַפְּסוּק (דְּבָרִים יא, כה): "לֹא יִתְיַצַּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחֻדְכֶם וּמוֹרָאכֶם יִתֵּן י-ה-ו-ה אֱלֹהֵיכֶם עַל פָּנָי כָּל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ בָּהּ כְּאֲשֶׁר דִּבַּר לָכֶם". שָׁכַן, בְּפְסוּק זֶה יֵשׁ עַב' (=72) אוֹתִיוֹת. וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמּוֹז עַל עַב' שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ.

(יְדוּעַ שֵׁשׁ עַב' (=72) שְׁמוֹת קֹדֶשׁ, הַמוֹפִיעִים בְּפֶרֶשׁת "בְּשִׁלַּח", וְעַל-יְדֵי שְׁמוֹת אֵלּוּ נִבְקַע יָם סוּף). עַל-כֵּן, מִי שִׁוְיָא לְדֶרֶךְ, טוֹב שִׂיאֵמֵר פְּסוּק זֶה, "לֹא יִתְיַצַּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם... (אֶת כָּל הַפְּסוּק בְּמִלּוּאוֹ), מִכִּיּוֹן שֵׁשׁ בּוֹ סְגוּלָה, לְהִינָצֵל מִכָּל אוֹיֵב וְחִיָּה רָעָה וּמִכָּל מִינֵי פוֹרְעָנוּת לֹא עֲלִינוּ, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה עִמּוֹ).

"הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכֵן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב" (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינַחֵס פְּרִידְמָן)

רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב (הַבַּעַש"ט), מְיַסַּד תְּנוּעַת הַחֲסִידוּת, חִזַּר פַּעַם בְּעָרֵב שַׁבַּת עִם חֲבֵרַת חֲסִידִים מִן הַמְּקוֹה, שָׁבוּ טַבֵּל לְכַבּוֹד שַׁבַּת. לְפָתַע נִשְׁמַע רַעַשׁ גָּדוֹל בְּפִינַת הַרְחוּב, וּמִיָּד נִרְאוּ כְּמָה נוֹכְרִים שֶׁצָּעְדוּ בְּעֲלִיצוֹת לְרוּחֵב הַרְחוּב, נוֹכַח הַחֲסִידִים שֶׁהִלְכוּ שְׁלוּבֵי זְרוּעַ עִם רַבָּם.

חֲשַׁשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב שָׁמָּה יִגַּע בּוֹ מִיִּשְׁהוּ מִן הַנוֹכְרִים, וְהַחַל סוּטָה עִם מְלוֹיו לְצִדֵי הַדֶּרֶךְ. בְּאוֹתוֹ רָגַע שְׁמַע הַצַּדִּיק אֶת אֶתֶד הַנוֹכְרִים אוֹמֵר לְחֶבְרוֹ: הִיָּהָר מִן הַיְהוּדִי הַזֶּה, שְׁלֹא יִגַּע בְּךָ וַיִּטְמָא אוֹתְךָ.

נִתְחַנֵּף הַבַּעַש"ט בְּשִׁמְחָה, וְאָמַר לְחֲסִידִים שֶׁמְסַבִּיבוּ: עֲתָה נִתְחַנֵּר לִי פִירוּשׁ הַכְּתוּב בְּבִרְפַת בְּלַעַם: "הֵן עִם לְבַדָּד יִשְׁכֵן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב". שָׁכַן, הַעוֹבְדָה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְהִישָׁאֵר "לְבַדָּד" - בְּיִחוּדוֹ וּבְקְדוּשַׁתוֹ - אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא יוֹשֵׁב יָמִים רַבִּים בְּקֶרֶב הָאוֹמוֹת, הִיא תּוֹצְאָה שֶׁל "בְּגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב" - שְׂאִין הַגּוֹיִים בְּעוֹלָם מַחְשִׁיבִים אוֹתוֹ כְּאֶחָד מֵהֶם, אֲלֵא מִבִּיטִים עָלָיו כְּעַל נֶטֶע זָר, שֶׁצְרִיכִים לְהַתְרַחֵק וּלְהַבְדִּיל מִמֶּנּוּ.

כָּל זֹאת - הוֹסִיף הַבַּעַל שֵׁם טוֹב - הוּא מִן הַצַּדִּיקָה שְׁעוֹשָׂה הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל, הַמְּפוֹזְרִים בֵּין הַגּוֹלְיוֹת, כְּדֵי לְשִׁים לָהֶם שֵׁם וּשְׂאֵרִית בְּקֶרֶב הָעַמִּים, עַד לְגְאוּלָּה הַשְּׁלִימָה...

בַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בִּלְק "בְּרַגְע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) bnei-zion.com ר"ת 21:16 יציאת השבת: 20:34

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וּפִתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִפִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים" (על פי "אורה של תורה")

עַל דְּבַרֵי הָאֲתוֹן לְבַלְעָם, "כִּי הִפִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", מִפְּרֵשׁ רש"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים" – רָמַז לּוֹ (=הַקִּב"ה לְבַלְעָם): אֵתָהּ מִבְּקֵשׁ לְעִקּוֹר אֹמְרָה, הַחוּגְגֶת שְׁלֹשׁ רְגָלִים בְּשָׁנָה?!".

מִקּוֹר דְּבַרֵי רש"י הוּא מִהַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה כ', יד'): "וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִפִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים", רָמַזָה לּוֹ (=הָאֲתוֹן לְבַלְעָם): אֵתָהּ מִבְּקֵשׁ לְעִקּוֹר אֹמְרָה, הַחוּגְגֶת שְׁלֹשׁ רְגָלִים?!".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר מִתְבַּוֵּנָנִים בַּפְּרָשָׁה, רוֹאִים אֲנִי שֶׁבַלְעָם הִרְשִׁיעַ נִסָּה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. פְּעַם אַחַת, כְּאֲשֶׁר הֵעֵלָה אוֹתוֹ בִּלְק אֶל בָּמוֹת בַּעַל, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וַיִּקַּח בִּלְק אֶת בַּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ בָמוֹת בַּעַל". פְּעַם שְׁנִיָּה, כְּשֶׁלְקָחוּ בִלְק אֶל "שְׂדֵה צְפִים אֶל רֹאשׁ הַפְּסָגָה". וּפְעַם שְׁלִישִׁית, כְּשֶׁלְקָח אוֹתוֹ בִּלְק אֶל רֹאשׁ הַפְּעוֹר, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "וַיִּקַּח בִּלְק אֶת בַּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנְּשָׁקָף עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן". וּבְכָל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵלוֹ הוֹכֵרַח בַּלְעָם לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְקַלֵּלָם.

וּפְרֵשׁ ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל", שְׁשֹׁלֵשׁ הַפְּרָכּוֹת הֵלְלוּ שְׁבָרַךְ בַּלְעָם אֶת יִשְׂרָאֵל, הֵן בְּזִכּוֹת מִצְוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים (=פְּסָח, שְׁבוּעוֹת וְסוּכוֹת), בְּהֵם עוֹלָם יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל" (בִּלְק תרע"ב): "וּבְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָעֲנִיָּן, שְׁשֹׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּרַךְ בַּלְעָם (אֶת יִשְׂרָאֵל). כִּי הֵן לְעוֹמֵת שְׁלֹשׁ רְגָלִים, כִּי הוּא רָצָה לְעַקְרֹן (=אֶת הַרְגָלִים) מִיִּשְׂרָאֵל. אֲבָל, ה' יִתְבָּרַךְ הַפֶּךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ, וְעַל-כֵּן שְׁלֹשׁ הַפְּרָכּוֹת (שֶׁבָרַךְ בַּלְעָם אֶת יִשְׂרָאֵל) הֵן מַעֲיִן (וּכְנֻגָד) שְׁלֹשׁ (הַ)רְגָלִים".

וְרֹאֵי לְהוֹסִיף מַה שְׁכָתַב ה"אֲמָרֵי נְעָם" (יּוֹם ב' פְּסָח, סְעוּדַת אֶסְתֵּר), עַל הַפְּתוּב בְּסִפְרֵי שְׁמוּאֵל (א' טו', לג'): "וַיִּשְׁפָּה שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג (מִלֶּךְ עַמְלֵק) לְפָנָיו ה' בְּגִלְגָל", וּפְרֵשׁ רש"י: "וַיִּשְׁפָּה", חֲתָכוּ (לְאֲגַג) לְאַרְבַּע (חֲתִיכוֹת)...".

וְהִבִּיא עַל-כֵּן ה"אֲמָרֵי נְעָם", רָמַז נִפְלָא וְאָמַר, שְׁכָאֲשֶׁר סִפְרֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא אֶת אֲגַג מִלֶּךְ עַמְלֵק, הוּא הַכְּנִיעַ אֶת קְלִיפַת בַּלְעָם-עַמְלֵק, עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים. הֵא כִּיצַד?

וְהָעֲנִין הוּא עַל-פִּי מַה שְׁכָתַב הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מְאוּסְטְרוֹפָאֵלִי זִיע"א ב"לִיקוּטֵי שׁוֹשָׁנִים", וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "בַּלְעָם וְעַמְלֵק מִצַּד הַטּוֹמְאָה, יִרְאֶה וְאֵהָבָה בְּטוֹמְאָה, נִגְדַּי יִרְאֶה וְאֵהָבָה בְּקְדוּשָׁה, וְהִנֵּה, בְּקִשָּׁר אֶחָד תִּמְצָאֲנוּ".

וּצְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין אֶת דְּבַרֵי רַבִּי שִׁמְשׁוֹן, וְכִי מֵהוּ "בְּקִשָּׁר אֶחָד תִּמְצָאֲנוּ"?

וּפְרֵשׁ רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מְאוּסְטְרוֹפָאֵלִי זִיע"א אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר, שְׁקִלִיפַת בַּלְעָם וְעַמְלֵק מְשׁוּלְבוֹת יַחַד, כְּפִי שֶׁהִבִּיא שֵׁם

בְּצִיּוֹר: בַּלְעָם יר אה

עַמְלֵק אה בה

דְּהִינּוּ, בְּצִיּוֹר הַזֶּה אֲנִי רוֹאִים כִּי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת, בַּלְעָם וְעַמְלֵק, מִתְחַבְּרִים וּמְשִׁתְּלָבִים זֶה בְּזֶה, וְנִיתֵן לְקְרֹא אוֹתָם גַּם מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה. וְכֵן הוּא בְּשִׁתֵּי הַתִּיבוֹת "יִרְאֶה" וְ"אֵהָבָה", שְׂאֵף הֵן מִתְחַבְּרוֹת וּמְשִׁתְּלָבוֹת זֶה בְּזֶה וְנִיתֵן לְקְרֹא אוֹתָן גַּם מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה.

וְהָרַמַּז כָּאֵן הוּא, שְׁקִלִיפַת בַּלְעָם וְעַמְלֵק קְשׁוּרוֹת זֶה בְּזֶה, וְהֵן בְּכַחֲנֵת יִרְאֶה וְאֵהָבָה שֶׁמִּצַּד הַטּוֹמְאָה, וְהֵן קְשׁוּרוֹת זֶה בְּזֶה לְהִתְיָרָא וְלֵאמֹר דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים, וְכֵן אֶת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וּמֵאַחַר וְזֶה לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, הִנֵּה, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת הַיִּרְאָה וְהָאֵהָבָה, שֶׁמִּצַּד הַטּוֹמְאָה (=בַּלְעָם וְעַמְלֵק), צְרִיךְ אֶת יִרְאָה ה' וְאֵהָבָה ה', שֶׁהֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שֶׁרַק בְּאֲמִצְעוֹתָן נִיתֵן לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת הַקְּלִיפּוֹת הֵלְלוּ. וּמֵעַתָּה, אֹמַר ה"אֲמָרֵי נְעָם", כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ אֶצֶל בַּלְעָם, שְׁנַתְּבַטְּלָה קְלִיפָתוֹ עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים, וּבְמִקּוֹם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּרַךְ אוֹתָם. (כְּפִי שֶׁהִבִּיאנוּ מִדְּבַרֵי חז"ל: "שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּרַךְ בַּלְעָם (אֶת יִשְׂרָאֵל). כִּי הֵן לְעוֹמֵת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים...". ה"שׁ מִשְׁמוּאֵל")

וְהִנֵּה, בְּשֹׁלֵשׁ הַרְגָלִים (כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֲצָרַת, שְׁהָרִי הוּא כְּלוּל בְּתוֹךְ סוּכוֹת), יִשְׁנֵם בְּדִיוֹק יו' (=16) יָמִים. (חַג פְּסָח

הוא שבֵּעָה יָמִים, חָג הַסּוּכּוֹת כּוֹלֵל שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַיּוֹם שְׁמוֹנֵה יָמִים, חָג שְׁבוּעוֹת הוּא יוֹם אֶחָד, וּבְסֻדְּ הַכֹּל יוֹם (=16) יָמִים). וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב **וַיִּשְׁפָּר שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג (מֶלֶךְ עַמְלֵק)** – **וַיִּשְׁפָּר**, עַל-יַדִּי קְדוּשַׁת **וַיִּשְׁפָּר** יָמִים, שִׁישׁ בַּ–**שִׁשְׁפָּר** – **שְׁבוּעוֹת סּוּכּוֹת פֶּסַח (שְׁלֹשַׁת הַרְגָּלִים)**, הַכְּנִיעַ שְׁמוּאֵל אֶת **קְלִיפַת אֲגַג**, זָרַע עַמְלֵק. **וַיִּרְא אֶת עַמְלֵק וַיִּשָּׂא מִשְׁלו וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדִּי אֲבַד׃**

יְדוּעַ, שְׁעַמְלֵק הוּא **כַּח הַטּוֹמְאָה** הַחֶזֶק בְּיוֹתֵר שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת. וְלָכֵן הִתְנַגַּד הוּא בְּכַח טוֹמְאָתוֹ נֶגַד קְדוּשַׁת עַם יִשְׂרָאֵל. דָּבָר זֶה נִרְמָז בְּרֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת שֶׁל **עַמְלֵק**: **עַמְרָם מִשֵּׁה לְוִי קָהֵת**, כְּדִי לומר לָךְ, שֶׁבְּכַח טוֹמְאָתוֹ רָצָה לְבַטֵּל אֶת קְדוּשַׁת רֵאשִׁי יִשְׂרָאֵל – **עַמְרָם מִשֵּׁה לְוִי קָהֵת**. וְאוּלָּם דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת מוֹסִיפִים, שְׁסוֹפֵי הַתִּיבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוֹ – **עַמְרָם לְוִי קָהֵת מִשֵּׁה** – הוּא **״מִיתָה״**. לָכֵן כְּתִיב: **״רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק״**. דְּהִינּוּ, **רֵאשִׁית/רֵאשִׁי** הַתִּיבּוֹת שֶׁל עַמְלֵק הֵם צְדִיקִים (**עַמְרָם מִשֵּׁה לְוִי קָהֵת**), שְׂרָצָה הוּא בְּגֵדֵל חוֹצֵפְתּוֹ לְהִלְחֵם בְּקְדוּשָׁתָם. אוּלָּם, **״אַחֲרֵית עַדִּי אֲבַד״**, אַחֲרֵיתוֹ/סוֹפֵי הַתִּיבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים אֵלוֹ הוּא **מִיתָה** (**עַמְרָם לְוִי קָהֵת מִשֵּׁה**). וְלָכֵן כִּינּוּ, שְׂרָצָה לְבַטֵּל אֶת כַּח קְדוּשָׁתָם, **״זָכָה״** שְׂאֲחֲרֵיתוֹ הִיא **״עַדִּי אֲבַד״**.

״בְּרַם קִירִיס אִיטִימוֹס״ (=כּוֹר אֶטוּמִי) לְהוֹן בְּשַׁעַת אֲנִיקִין, וּמְקַטֵּל כְּלֵהוֹן׃

הַרְהִיג ר' יוֹסֵף שֵׁינְבֵּרְגֶר שְׁלִיט"א אוֹמֵר שֶׁהַכְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר יֵא כו) **״וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וַיְמַדֵּד מִתְּנַבְּאִים בְּמַחְנֵה״** הוּא רֵאשִׁי תִיבּוֹת בְּגִימְטְרִיָּה **אוֹבַאמ"ה**. וּמוֹבֵא שֶׁם בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן וּבְתַרְגוּם יְרוּשָׁלַיִם שֶׁאֶלְדָּד הִתְנַבֵּא שְׁמִשֵּׁה מֵת וַיהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָה. וַיְמַדֵּד הִתְנַבֵּא עַל הַשָּׁלוֹ. וְשִׁנְיָהֵם יַחַד הִתְנַבְּאוּ עַל **גּוֹג וּמְגוֹג**. וְנִבְיָא אֶת לְשׁוֹנוֹ שֶׁל הַתְּרַגּוּם יוֹנָתָן: **״אֶלְדָּד הָיָה מִתְּנַבֵּי וַאֲמַר הָא מִשֵּׁה מִתְּכַנֵּישׁ מִן עַלְמָא וַיהוֹשֻׁעַ בֵּר נוֹן מְשַׁמֵּשׁ מְשֻׁרֵיתָא קָאִי מִן בְּתַרְיָה. וּמְדַבֵּר עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּמֵיַעַל יַתְהוֹן לְאַרְעָה פְּנַעֲנָאִי, וּמַחְסִין יַתְהוֹן לְהוֹן. מִיְדָד הָיָה מִתְּנַבֵּי וַאֲמַר הָא סְלוֹי סְלָקִין מִן יַמָּא וּחְפִיִין כָּל מְשֻׁרֵיתָא דִּישְׂרָאֵל, וַיְהוִי לְעַמָּא לְתוֹקְלָא. בְּרַם תְּרִיחֵן כַּחְדָּא מִתְּנַבֵּין וַאֲמַרִין הָא מְלָכָא סְלִיק מִן אַרְעָא דְּמְגוֹג בְּסוֹף יוֹמָא, וּמְכַנֵּשׁ מְלָכִין קְטָרִי תַגִּין וַאֲפָרְכִין לּוֹבְשֵׁי שְׁרִיוֹנִין, וְכָל עַמְמֵיָא יִשְׁתַּמְעוּן לִיה וּמִסְדָּרִין קָרְבָּא בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל עַל בְּנֵי גְלוּתָא, בְּרַם קִירִיס אִיטִימוֹס (=כּוֹר אֶטוּמִי) לְהוֹן בְּשַׁעַת אֲנִיקִין, וּמְקַטֵּל כְּלֵהוֹן בִּיקִידַת נְשָׁמְתָא בְּשִׁלְהוּבִית אֶשְׁתָּא... וְנִפְלִין פְּגִרִיהוֹן עַל טוֹרִיָּא דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל״ (=נְשִׂיא מְגוֹג/אוֹבַאמָה יֵאסוֹף עִמוֹ עַמִּים רַבִּים לְהִלְחֵם עַל יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כּוֹלֵם יִשְׁמְדוּ בְּכּוֹחַ הָאֶטוּס וּבְשִׁלְהַבַת הָאֵשׁ, וּפְגִרִיהֶם יִפְלוּ עַל הָרִי יִשְׂרָאֵל).**

״...וּלְכָה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל״?

לְהֵלֵן סִיפּוֹר נוֹרָא, מֵהַסְפָּר **״עֲמוּד הַהוֹרָאָה״**, שֶׁבוֹ לּוֹמְדִים אָנוּ עַד הֵיכָן מִגִּיעוֹת הַקְּנָאָה וְצְרוּת הָעֵינַן. לִילָה אֶחָד נַחְרָדָה אֶשְׁתּוֹ שֶׁל קְבֵלָן הַמְּצַבּוֹת הַירוּשָׁלַיִם שְׁמַעוֹן לְשִׁמְעָה זַעֲקוֹתָיו. **״חֹשִׁי מֵהָר אֵל הָרוּפָא! יָדִי הִימְנִית אִינָה נִשְׁמַעַת לִי, וְהִיא מְשׁוֹתֶקֶת, וְעוֹד חֵשׁ אָנִי בָּהּ כְּאֲבִי תוֹפֵת!״**. הַבְּהִילוֹת בְּקוֹלוֹ גֵּרַם לָהּ לְהִזְעִיק אֶת הָרוּפָא בְּאִישׁוֹן לִילָה. הֵלָה הִגִּיעַ, בְּדַק אֶת הַחוֹלָה, וְלֵאחֶר בְּדִיקָה מְקִיפָה לֹא הִצְלִיחַ לְאַתֵּר אֶת סִיבַת הַשִּׁיתוּק וְהַכְּאָבִים, וְעַזָּב אֶת הַמְּקוֹם כְּלַעֲנוּמַת שְׂבָא.

לְקַרְאֵת הַבְּקָר, לְאַחַר שֶׁהִתְפַּתֵּל בְּיִיסוּרָיו כָּל הַלִּילָה, וְלֹא הִצְלִיחַ לְהִירָדֵם, בְּקֵשׁ שְׁמַעוֹן מֵאֶשְׁתּוֹ שֶׁתֵּלֶךְ לְשִׁכּוֹנַת ״בֵּית יִשְׂרָאֵל״, וְתִזְעִיק אֶת רַבִּי מְרֻדְכִי אֲבִנֵר, בּוֹנֵה הַמְּצַבּוֹת הָאֲשַׁפְּנֹזִי. הָאִשָּׁה, אֵף שֶׁלֹּא הִבִּינָה אֶת הַסִּיבָה לְבִקְשָׁתּוֹ, עֲשֵׂתָה מִיַּד כְּדַבְרֵי בְּעַלְהָ. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעָה הָאִשָּׁה לְרַבִּי מְרֻדְכִי, תָּמָה בְּלִבּוֹ עַל הַמַּתְחַרָּה שֶׁלוֹ, אֲשֶׁר שׁוֹלַח לְהִזְעִיקוֹ בְּשַׁעַת בְּקוֹר כָּל-כָּךְ מוֹקְדָמַת. אוּלָּם, לְאַחַר שֶׁסִּפְרָה לוֹ אֶשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן עַל מְצַב בְּעַלְה הַסִּכִּים לְבוּא. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ רַבִּי מְרֻדְכִי אֵל שְׁמַעוֹן, פָּנָה אֵלָיו שְׁמַעוֹן, וַאֲמַר לוֹ: **״אֲבִנֵר יְדִידִי, אֲנָא סְלַח לִי, מַחֵל לִי, כִּפּוֹר לִי עַל שְׁגִמְלַתִּיךְ רָעָה, לְלֹא עוֹל בְּכַפְדִּי! חוּטָא אָנִי וּפּוֹשַׁע!״** – זַעֲקָ בְּקוֹל כּוֹאֵב וּמִיּוֹסֵר.

לְשִׁאֲלַת ר' מְרֻדְכִי עַל מָה הוּא מְבַקֵּשׁ כְּפָרָה, עָנָה שְׁמַעוֹן בְּקוֹל שְׁבוֹר: **״אֶתְמוּל בְּנִיתָ מְצַבָּה עֵגוּלָה עַל קְבֵרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְּרָאנֵק זצ"ל. וְאָנִי, הַפּוֹשֵׁעַ, רְצִיתִי לְהוֹכִיחַ שְׂרָק אָנִי יוֹדַע לְבָנוֹת מְצַבָּה עֵגוּלָה, וְלָכֵן, לְאַחַר שֶׁחֲזַרְתָּ לְבֵיתְךָ אֲמַשׁ, הִלְכְתִּי לְשֵׁם, וּבִזְזוֹן לְבָבִי הִרְמַתִּי פְּטִישׁ כְּבֵד, וְעַשִׂיתִי סְדָק בְּמְצַבָּה. אוֹי וְאָבוֹי לְנַפְשִׁי כִּי שְׁלַחְתִּי יָדִי בְּצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק!״**

נִדְהָם אֲבִנֵר וְנִשְׂאָר הַמוֹם לְמִשְׁמַע אוֹזְנָיו, עַד הֵיכָן מִגִּיעָה כּוֹחָה שֶׁל קְנָאָה וְתַחֲרוּת. שְׁמַעוֹן אָזַר כַּח, וְהַמְשִׁיד בְּדַבְרָיו: **״אֲנָא מִמֶּךָ, עֲשֵׂה לְמַעֲנֵי, וְאַל תִּגְרוּם לִי לְרַדַּת לְבָאָר שַׁחַת. הָרִי אֶתְהָ רּוֹאֵה אֶת מְצַבִּי, אִין סַפֵּק שִׁיְדִי מְשׁוֹתֶקֶת בְּשֵׁל מַעֲשִׂי. עַל-כֵּן אָנִי מְבַקֵּשׁ, בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁל בְּקִשָּׁה, רַד לְבֵית הָעֲלָמִין בְּהַר הַמְּנוּחוֹת, וּבְנֵה מִיַּד לְצְדִיק מְצַבָּה חֲדָשָׁה, וְאָנִי אֶתְּנוּ לָךְ אֶת מְשִׁכּוֹרְתְךָ עֲבוּר עֲבוּדְתְךָ. אֵד אֲנָא מִמֶּךָ, אָנִי מִתְחַנּוֹן, אֵל יוֹדַע הַדְּבָר לְאִישׁ, בּוֹשׁ וְנִכְלָם אָנִי בְּמַעֲשֵׁי הָרַעִים שְׁעַשִׂיתִי״**.

רַבִּי מְרֻדְכִי הִבְטִיחַ לוֹ נְאֻמָּנָה, וּמִיַּד יָרַד לְבָנוֹת מְצַבָּה חֲדָשָׁה לְצְדִיק רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְּרָאנֵק זצ"ל. לְמַחְרַת קָם שְׁמַעוֹן מִמְשַׁכְּבוֹ, וְלֹא נוֹדַע כָּלֵל כִּי חָלָה בְּשִׁיתוּק בִּידוֹ. הִיָּד חֲזָרָה לְתַפְקֵד מַחְדָּשׁ, וּכְאֲבִי הַתּוֹפֵת נַעֲלָמוֹ כְּלֹא הָיוּ. הַדְּבָר נִשְׂאָר כְּמוֹס עַד לְאַחַר פְּטִירַתָם שֶׁל רַבִּי מְרֻדְכִי אֲבִנֵר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. לְמַעֲשָׂה, בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי מְרֻדְכִי הִיא זוֹ שֶׁסִּפְרָה אֶת הַסִּיפּוֹר, לְאַחַר פְּטִירַת שְׁנֵי הַקְּבֵלָנִים.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **בnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִי לְקַב אֵיבֵי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ"

על הפתוב, "וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִי לְקַב אֵיבֵי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ", מביא רבנו ה"ח"תם סופר" (ב"תורת משה השלם"), שבלק בקש מבלעם לקלל את ישראל ב"קל"ב (=132) ימים של השנה, שאין אומרים בהם ישראל תחננו.

וכפי דבריו הקדושים (דף קיב): "וַיֹּאמֶר בְּלֶק אֶל בְּלָעַם מָה עָשִׂיתָ לִי לְקַב אֵיבֵי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִּרְכַת בְּרַךְ". שמעתי בשם גאון קדוש אחד... כי בשנה פשוטה יש שנ"ד (=354) ימים – רכ"ב (=222) ימים שבהם אומרים תחננו, והמה ימי **הדין**, וקל"ב (=132) ימים שבהם אין אומרים תחננו, והם ימי רחמים ורצון... והנה אמרו חכמינו ז"ל (סנהדרין קה)... מברכתו של אותו רשע ניפר מה היה בלבבו לקלל ההיפך מהברכה... (ו) בלק רצה (מבלעם) ש–קל"ב ימי רחמים ורצון, יקלל להשליט בהם חלילה מידת **הדין**. ו–רכ"ב (=222) ימים (של **דין**) יניחם כמות שהם. אבל הקב"ה הפך הקללה לברכה, והיה מברך הרכ"ב (=222) שיהיו ימי רחמים ורצון, וקל"ב ימים של רצון הניח כמות שהם. וזה לק"ב בגמטריא **קל"ב** אֵיבֵי לְקַחְתִּיךָ, ועתה 'בִּרְכַת בְּרַךְ' בִּרְכַת (את) בר"ך (ימי **הדין**) רכ"ב ימים". והנה, אומרים חז"ל שבלק היה אחד משרי מואב. ולאחר ששמע על יציאת בני ישראל ממצרים, אמר למואבים: "הבה נתחכמה לעם" (=לכני ישראל). קמו (=המואבים) והמליכוהו עליהם בעצת מדין. וכפי שכתב רש"י: "בלק" מנסיכי מדין היה, וכיון שמת סיחון, מינהו עליהם (=המליכוהו המואבים) לצורך השעה".

וצריך להבין, על מה ראו ככה המואבים להמליך דוקא את בלק עליהם? ולא יזהו "צורך השעה" היו צריכים את בלק?

ויש לומר ש"בלק" הם אותיות **קל"ב**. דהינו, בשמו נרמז כוחו להילחם מצד הטומאה ב–קל"ב הימים שאין אנו אומרים תחננו. וזאת, כפי ששנינו (יומא פג'): "רבי מאיר הוה דיק בשמא (=היה יודע משם האדם על מעשיו)... אמרו ליה: מה שמך? אמר להו: פידור. אמר: שמע מינה, אדם רשע הוא, דכתיב (דברים לב): 'כי דור תהפכות המה'". פלומר, שמו של אותו 'פידור' גרם לו להיות רשע, כפי שכתוב: "כי דור תהפכות המה". הנה כי כן זהו פירוש הפתוב "ובלק בן צפור", מה שנקרא שמו "בלק", שהוא אותיות **קל"ב**, כנגד קל"ב ימים שאין אומרים בהם תחננו, זה הגורם לכך שבחרו בו להיות "מלך למואב בעת ההוא". ועל-כך כתב רש"י: "מינהו עליהם (=המליכוהו המואבים) לצורך השעה". דהינו להפוך את השעות של קל"ב ימי הרחמים לשעות של **דין** חלילה.

ולכן אמר בלק לבלעם "ועתה לכה נא ארה לי". "לי" דוקא, שכן נרמז בשמי "בלק", שיש בכוחי להילחם כנגד **קל"ב** ימי הרחמים של ישראל.

אולם, פידוע, לא רק שלא הצליח בלעם לקלל את קל"ב הימים שאין אנו אומרים בהם תחננו, אלא עוד הוכרח לברך את רכ"ב (=אותיות בר"ך) הימים של **דין** שבהם אנו אומרים תחננו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו (=נגד רצונו)"

ה"דגל מחנה אפרים" שואל, מדוע כפה הקב"ה על בלעם הרשע לברך את ישראל? והלא, היה יכול להרוג את בלעם הרשע, ומשה רבנו היה מברך את ישראל...

וכפי דבריו הקדושים של ה"דגל מחנה אפרים" (וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל בְּלָק): "למה הקרה ה' יתברך כן? וכי היה צריך לברכותיו של בלעם? אלא... כוננת ה' ברוך הוא, באהבתו ובחיבתו לעם סגולתו, שפמו שהוא אינסוף יתברך ויתעלה, כך לא היה סוף לברכותיו של ישראל, שיהיו מתברכים בכל העולמות, בעליונים ובתחתונים, ואפילו מן הקליפות יתברכו, ומלאך רע עונה "אמן" בעל כרחו (=נגד רצונו)".

דהיננו, הקב"ה רצה שדוקא כוחות הרשע והטומאה הם שיברכו את ישראל, בבחינת "ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו" (=נגד רצונו), כדי שהברכות יתקיימו לעד ולנצח נצחים. שהרי, אין מי שיעכב את הברכות, שהרי **המקטרגים/כוחות הטומאה עצמם הם שמברכים את ישראל**.

וכן כתב ה"אור החיים" הקדוש (בלק): "הן עם לבדד ישכון" – אומרו 'הן', על דרך אומרם ז"ל 'מלאך רע עונה אמן בעל כרחו', שבלעם עצמו אמר 'הן' – כן יהיה (על הברכות).

וכן אמר ה"אלשיך הקדוש": "ראויות היו התוכחות לומר מפי בלעם והברכות מפי משה. אבל, אילו הוכיחם בלעם, היו ישראל אומרים 'שונא מוכיחנו'. ואילו ברכם משה היו אומות העולם אוהבין ברכין. אמר הקב"ה: יוכיחן משה שאוהבין, ויברכין בלעם ששונאן, כדי שיתבררו (ויתקבלו) הברכות והתוכחות ביד ישראל."

וצריך להבין מדוע סבב הקב"ה כך, שבלעם הרשע יהיה בבחינת "מלאך רע עונה אמן בעל כרחו"?

ויש לומר, שפידוע אמרו חז"ל בגמרא (שבת קיט): "שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הפנסת לביתו, (מלאך) אחד טוב, ו(מלאך) אחד רע. וכשבא (אותו אדם) לביתו, ומצא גר דלוק, ושלחן ערוך, ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך. ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו (=נגד רצונו). ואם לאו, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו (=נגד רצונו)."

נמצאנו למדים מכאן כי כוחה וסגולתה של השבת היא להפוך את **המלאך הרע**, שיהיה בעל כרחו למלאך טוב. ולכן אמר מעתה, כי מאחר ובלעם ובלק נלחמו כנגד קדושת השבת (על-ידי שבנו שבועה מזבחות, כנגד יום השבת), כדי לקלל את ישראל. אולם, כאמור, מחשבתם הרעה לא עלתה בידם בזכות קדושת השבת. לכן הקפיד הקב"ה שבלעם עצמו יברך את ישראל, כדי להראות בכך את הכח הנפלא של השבת, שבזכותה אפילו רשע כבלעם עונה בעל כרחו "הן", כדי לברך את ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו"

את התגלות ה' לבלעם הרשע מסביר הסבא מנובהרדוק זיע"א כך: פעם אחת היה שמש נאמן, שנקח את בית המדרש בשעת לילה מאוחרת. והנה, לאחר חצות הבחין לפתע פי הגנב של העיר נכנס בשקט בשקט לבית הפנסת. ומאחר והגנב לא הבחין בו, התכופף השמש מיד מתחת לאחד השלחנות, כדי להביט בעקבותיו, ולתפוס אותו בגניבתו "על-חם", פעם אחת ולתמיד. והנה, רואה השמש שהגנב נגש לארון הקדש, מנשק את הפרוכת ומתחיל לבכות! השמש לא הבין מה קורה כאן, מה קרה לגנב? מדוע הוא בוכה לפני ארון הקדש? אולי הגנב הניח ילד חולה בבית? או שמא קרה משהו אחר? המתין בסבלנות לשמוע מה בפיו, מהן הבקשות שישמיע הגנב של העיר. והנה הוא שומע את הגנב מתפלל ואומר: "רבונו של עולם! רבונו של עולם! תן לי רוח הקדש! תן לי רוח הקדש!". אולם יותר מזה הוא לא הצליח לשמוע... לא יכול היה השמש להתאפק, יצא מהמחבוא, דלג אחרי הגנב, ואמר לו: "ר' יהודי, אף אחד לא נמצא כאן, רק אני ואתה. שמעתי שהתפללת. אנא, תסביר לי, מה התכונת בבקשותיך? תאמר לי את האמת, האם השתגעתי? וכי רק רוח הקדש חסרה לך...? מה קרה לך ידידנו הגנב?".

ענה לו אותו גנב: "איי! אתה לא מבין! מי כמוך יודע מה זה לילה חורפי קשה. כמה קשה לפרוץ לבית סגור ומסוגר, אני ממש מוסר את עצמי. ואז, כשאני כבר בתוך אותו הבית, כמה קשה באותו הרגע החיפוש אחרי הכסף של בעל הדירה, החיפוש בחורים ובסדקים מתוך פחד ואימה, עד פי רק אנשים בודדים מסוגלים לעמוד בפחד כזה, פחד ומתח כזה...אבל אילו הייתה לי רוח הקדש, הרי הייתי יודע היכן טמונה הכספת, ופונה ישר אליה, וכך חוסך את כל הצער העובר עלי...". ואז סים הסבא מנובהרדוק ואמר: אותו דבר הוא עם בלעם הרשע. בלעם זוכה לדבר עם הקב"ה, הוא זוכה שהקב"ה שם לו את דבריו בפיו, הוא זוכה לנביאות, לרוח הקדש! אבל מה הוא עושה עם זה? הוא מקלל! מנסה להרויח כסף בכל מיני דרכים ערמומיות. ובמקום לנצל את הנבואה ששרתה עליו, הוא הולך ומוכרה בנזיד עדשים, כאותו גנב שהולך להתפלל להקב"ה, ולבקש שתהיה לו רוח הקדש.

ואם תהיה לו רוח הקדש, מה הוא יעשה בה? שטויות! כמה מוסר השכל אנו צריכים ללמוד מכך, שצריך לנצל את כוחותינו, וללמוד משהו מאותו טוב שהקב"ה משפיע עלינו...ולא ללכת בדרכי בלעם, שכבר זכה להשראה מלמעלה, אבל לא ידע לקחת אותה לפיוון הנכון...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלָק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז') **כְּנִיסַת הַשְּׁבֹת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **rnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשְּׁבֹת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשָׂא (בְּלָעַם) מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר: אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל"

על דבריו של בְּלָעַם הָרָשָׁע, "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", נתיגעו כבר כל המפרשים להבין, מה היתה פונתו של בְּלָעַם הָרָשָׁע, ועל מה ולמה אומר הוא בכאב "אוֹי"? ומצינו ביאור על-כך ב"שער הגלגולים" לרַבְנּוֹ הָאֲרִיז"ל, וכך הוא כותב (הקדמה לג'): "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", ("מְשָׁמוֹ אֵל") אותיות **מְשָׁמוֹ אֵל**.

וצריך להבין גם ענין זה. שכן על איזה שמואל מדובר? ומבאר האריז"ל (שם), שבלעם הרשע פחד משמואל הנביא, כפי שרמז בכתוב לפני: "וַיֵּרָא אֶת עֲמֶלֶק וַיֵּשָׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גוֹיִם עֲמֶלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אַבְדֹּתַי". ופרש רש"י: "וַיֵּרָא אֶת עֲמֶלֶק", נסתכל בפורענותו של עמלק, (שאמנם) 'ראשית גוים עמלק' – הוא קדם את כלם להילחם בישראל... (ואולם) ואחריתו להיאבד בידם (=ביד ישראל), שְׁנֵאמַר (לישראל): 'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים'". הנה, מבואר מכאן שבלעם הרשע הסתכל וראה את אחריתו של עמלק, שהיא "עֲדֵי אַבְדֹּתַי" (=אבדון גמור), והביע על-כך את כאבו על אובדן עמלק לעתיד.

והנה, כידוע, שמואל הנביא הוא שצוה על שאול המלך להילחם ולמחות את עמלק, כפי שכתוב (שמואל א', טו'): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקֹדֵתַי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמֶלֶק לְיִשְׂרָאֵל... עַתָּה לֶךְ וְהִכִּיתָ אֶת עֲמֶלֶק וְהִחַרְמְתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תַחַמַּל עָלָיו".

ואמנם, שאול המלך יצא להילחם מלחמת חורמה עם עמלק, אולם חמל על אגג מלך עמלק, והשאיר אותו בחיים. עד שבא שמואל ושסף את גרונו והרגו, כפי שכתוב: "וַיִּשְׁסֹף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג לִפְנֵי ה' בַּגִּלְגָּל". לכן, לאחר שבכה בלעם את אובדנו של עמלק, כפי שהבאנו (באומרו, "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד"), הוסיף בלעם לקונן בנבואתו, ואמר: "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", אותיות **"מְשָׁמוֹ אֵל"** – לומר, ששמואל הנביא הוא שישסף ויהרוג את אגג מלך עמלק.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע מצטער ומקונן בלעם הרשע על אובדנו של עמלק? תחילה, נקדים להביא מה שמבואר בזהר הקדוש, ששרש נשמתם של בלק ובלעם הוא מקליפת עמלק, וכפי שכתוב בזהר ("כי תצא" רפא' מתורגם): "בלעם ובלק נשמותיהם היא מקליפת עמלק, ולכן היו שונאים את ישראל מכל אומה ולשון, ולכן עמלק רמוז בשמותם: **ע"ם** של בלעם, (ו) **לק'** מן בלק".

דהינו, אומר הזהר הקדוש: שמו של **עמלק** רמוז במשותף בסוף שמותיהם של בלעם ובלק. הנה, אותיות **"עם"** של **עמלק** נמצאות בסוף שמו של בלעם. ואותיות **"לק"** של עמלק נמצאות בסוף שמו של בלק. וכל זה, כיון ששורשם הטמא של בלעם ובלק הוא, כאמור, מקליפת עמלק הטמאה. ולכן נתחברו יחד להילחם כנגד ישראל.

(רבי שמשון מאוסטרופאלי זיע"א מוסיף ואומר, שקליפת **בלעם ועמלק** משולבות יחד, כפי שמוכח בצעור: ניתן לראות, כי שני השמות, **בלעם ועמלק**, מתחברים ומשתלבים זה בזה, וניתן לקרוא אותם גם מלמעלה למטה).

בל
עם
לק

ועתה, בא וראה שלפי האמור יומתק לנו להבין מה שמצינו שלפני שבא עמלק להילחם עם ישראל ברפידים, הלך להתיעץ עם בלעם הרשע. וזה הרשע יעץ לו ללכת להילחם עם ישראל, כמוכח במדרש (אסתר רבתי ז', יג'): "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ומהיכן בא עמלק? אמר רבי כרוספדאי בשם ר' יוחנן, שבא מאצל בלעם הרשע, כדי ליטול עצה ממנו (=מבלעם), ואמר לו: יודע אני שבפעל עצה אתה, וגם בעל מחשבות רעות, וכל הנוטל עצה ממך אינו נכשל... היאך אתה יועצני? אמר לו בלעם (**לעמלק**): לך ועשה עמהם (=עם ישראל)

מִלְחָמָה. וְאִם אֵין אֶתָּה עוֹשֶׂה עִמָּהּ מִלְחָמָה, אֵין אֶתָּה יְכוּל לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִיהֶם, וְאִף אֶתָּה (=עֲמֶלְק), שֶׁהוּא בֶן בְּנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, תְּלוּי בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, מִיַּד בָּא עֲלֵיהֶם (עֲמֶלְק) לְמִלְחָמָה".

לְפִי הָאִמּוֹר הַבִּיאוֹר הוּא, מֵאַחַר וְשָׂרֵשׁ חַיִּית בְּלָעַם הוּא מְקַלִּיפֵת עֲמֶלְק, לְכֵן הִתְיַעַץ עִם עֲמֶלְק אִם לְצִאת לְמִלְחָמָה כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל. זֹאת וְעוֹד, כִּי בְמָה שֶׁהִתְיַעַץ עֲמֶלְק עִם בְּלָעַם, נִתְכַּוֵּן שִׁישְׁפִיעַ לוֹ בְּלָעַם כַּח וְחַיִּית מְצַד חֵלְקוֹ בְּקַלִּיפֵת עֲמֶלְק, כְּדֵי לְהַצְלִיחַ בְּמִלְחָמָתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל. וְאֶכֶן בְּלָעַם, בְּגִלְל שְׁנֵאתוֹ הַגְּדוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל, יַעַץ לְעֲמֶלְק, וְגַם הִשְׁפִיעַ לוֹ מִכַּח טוֹמְאָתוֹ, כְּדֵי שִׁיצֵא לְמִלְחָמָה כִּנְגַד יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, אוֹמְרִים חו"ל, שְׂמֵצוֹת מַחִית עֲמֶלְק הִיא רַק לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, לְאַחַר שִׁימְלִיךְ הַקַּב"ה אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ עַל יִשְׂרָאֵל. (וְמָה שְׂצוּהַ הַקַּב"ה אֶת שְׂאוּל לְמַחּוֹת אֶת עֲמֶלְק, אִם הִיָּה עוֹשֶׂה כֵּן, הִיָּה זוֹכֵה לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה. אוּלַם, מֵאַחַר וְהַשְׂאִיר אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק בְּחַיִּים, נִדְחָתָה הַגְּאוּלָּה, וְעִמָּה גַם מֵצוֹת מַחִית עֲמֶלְק, עַד לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ).

מֵעֵתָּה מְבוֹאֵר בִּיתֵר שֶׁאֵת הַפְּתוּחַ שֶׁל בְּלָעַם מְשִׂמוּאֵל הַנְּבִיא. שְׂכֵן, בְּלָעַם הִרְשִׁעַ לֹא פָּתַח רַק מְשׁוּם שְׂעֵתִיד שְׂמוּאֵל לְצוֹת עַל שְׂאוּל בְּשֵׁם ה' לְהִלָּחֵם בְּעֲמֶלְק, וְגַם לְאַחַר מִכֵּן הִרְגַּ בְּמוֹ יָדָיו אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק, אֲלֹא גַם מְשׁוּם שְׂמוּאֵל עֵתִיד לְמַשׁוּחַ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי הוּא=דָּוִד) עֵתִיד לְהִיּוֹת לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

כְּמוֹ שְׂמֵצֵינוּ בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ ("לֶךְ לְךָ", פב): "דָּוִד מְלָכָא חַי לְעֵלְמִין, וְאִפִּילוּ בְּיוֹמֵי מְלָכָא מְשִׁיחָא אִיהוּ מְלָכָא" (=דָּוִד הַמֶּלֶךְ חַי לְעוֹלָמִים, וְהוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ). וְהָרִי דָּוִד יִמְחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֶלְק מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁלֹּא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ שְׂרִיד וּפְלִיט, וְכָל כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה וְהַרְשָׁע יִתְבַטְּלוּ מִן הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים (בְּתַפִּילַת "עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח"): "וְהַאֲלִילִים פְּרוֹת יִכְרַתוּן". (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהַ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"יִזַּל מֵיָם מִדְּלִו וְזָרְעוּ בְּמֵים רַבִּים"

רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ, אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים, הַבַּעַשׁ"ט זִיעִ"א מְגַלֶּה לָנוּ שְׂמַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקּוֹה הִיא כַּח גְּדוּלָּה וְעִצּוּמָה, עַד כִּי נַחְשָׁבַת לְפָנֵי הַבּוֹרָא יִתְבַרַךְ כְּתַעֲנִית שֶׁל יוֹם אַחַד.

וְכַפִּי שְׂמוּבָא בְּסִפְר "תּוֹרַת הַמְּגִיד מְזוֹלֻטְשׁוּב" (דף רפ"ה): "וְשִׂמְעַתִּי מִפִּי אָבִי מוֹרֵי הַרְה"ק ר' יַחִיאֵל מְזוֹלֻטְשׁוּב זִיעִ"א, שְׂשִׁמַּע מִפִּי קוֹדְשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיעִ"א, שְׂאֵמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "פְּעַלְתִּי אֲצַל הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ, שֶׁהַטְּבִילָה שְׂאָדָם טוֹבֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִקּוֹה בְּבִקּוֹר יִהְיֶה נַחְשָׁב לְפָנֵי הַקַּב"ה כְּתַעֲנִית יוֹם אַחַד".

וְעַל גְּדַל מַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקּוֹה אוֹמַר הַגְּאוּן רַבִּי יַעֲקֹב עַמְדִין זִיעִ"א, בְּסִפְרוֹ "מְגַדֵּל עוֹ", שְׂעַל-יָדֵי הַטְּבִילָה מְטַהֵר הָאָדָם אֶת לְבוֹ, וּמְזַהֵר נְמִשְׁכַּת לוֹ קְדוּשָׁה לְעֵינָיִם, וּמְשִׁם לְכָל רַמ"ח הָאֵיבָרִים וְשִׁס"ה הַגִּידִים. וּמוֹסִיף וְאוֹמַר: מָה גְּדוּלָּה מְאֹד טַהֲרַת הַמִּקְוָה, הֵן לְטוֹמְאָת הַגּוֹף וְהֵן לְטוֹמְאָת הַנֶּפֶשׁ מִן הָעֵבִירוֹת. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְעֵתָּה לֹא בְּאֵתִי לְהוֹדִיעַ, אֲלֹא גְדַל מַעְלַת הַמִּקְוָה, אֲשֶׁר מִי שְׂמַרְגִיל עֲצָמוֹ בְּטַהֲרָה זוֹ תְּמִיד, יוֹעִיל לְכָל הַטּוֹמְאוֹת, וְגַם לְטוֹמְאָת הָעֵבִירוֹת, וְיִבּוֹא לְיַדֵּי טַהֲרָה, הֵינּוּ טַהֲרַת הַלֵּב. (וְרַמְזוֹ לְזֶה) 'לֵב טַהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים', רֵאשִׁי תִיבוֹת "טַבֵּל" (כְּלוּמַר שֶׁהַטּוֹבֵל בְּמִקְוָה זוֹכֵה לְלֵב טַהוֹר). (וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׂמַטַּהֲרַת הַרְהוֹר הַלֵּב, נְמִשְׂדָּ (גַם) טוֹהַר הַמַּחְשָׁבָה, שֶׁהוּא בְּמַח... וְיִהְיֶה טַהוֹר עֵינָיִם מִרְאוֹת בְּרַע, וְאַחַר-כֵּן נְמִשְׂכַת טַהֲרָה (לְכָל הַגּוֹף - רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִידִים, שְׂשִׁמַּע) כִּנְגַד תַּרִי"ג הַמְּצוֹת".

ה"שֵׁם מְשִׂמוּאֵל" אוֹמַר, שֶׁהַיּוֹת וְהַמֵּים הֵם פְּשׁוּטִים וּבְלִי גֵוּן, לְכֵן הַטּוֹבֵל נַעֲשֶׂה טַהוֹר וְהַטּוֹמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְהַלָּא, כִּי הַחֲטָא הוּא, כְּפִי דְבָרָיו: "תְּמוּרָה וְדַמְיוֹן" (=דְּהֵינוּ, הַחֲטָא הוּא דַמְיוֹן צָבַע הָאָדָם, הַצּוֹבַע אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב בְּנְבִיא (יִשְׁעִיָּה א', ח'): "אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנַיִם (=אָדוּמִים כְּשׁוֹשָׁנַיִם) - כְּשִׁלְג יִלְבִּינוּ", וְעַל-יָדֵי הַכְּנִיסָה לְמִקְוָה, עַל-יָדֵי הַמֵּים, הַחֲטָא נִימּוֹחַ/נְמַחֵק וּפּוֹרַח מִן הָאָדָם).

וְאִילוּ הַגְּאוּן רַבִּי חַיִּים פְּלֵאגִי כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "כֶּף חַיִּים", שֶׁהַטְּבִילָה בְּמִקְוָה, סְגוּלָּתָהּ לְהַתְּחַכֵּם (=לְהַחֲכִים) אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה. וְכַדְבָּרָיו (סִימָן ח'): "סוֹפֵי תִיבוֹת 'הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֲכָם' הוּא 'מִקְוָה' (מִהַסּוֹף לְהַתְּחַלֵּה), כִּי מִקְוָה טַהֲרָה יַעֲשֶׂה לוֹ (=לְטוֹבֵל) סְגוּלָּה לְהַתְּחַכֵּם בְּתוֹרָה (לְהִיּוֹת עִם חֲכָם)". (עַל-פִּי הַרַב אֲשֶׁר לוֹסְטִיגְמוֹ).

"מָה טוֹב אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׂכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל" (אֵלוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת - סַנְהֶדְרִין קה')

פְּעַם נִשְׂאֵל הַגְּאוּן רַבִּי נַפְתְּלִי צַבִּי בַרלִין (הַנְּצִי"ב מוֹלוּזִיין), כִּיֶּצֵד הוּא יְכוּל לְשִׂאת אֶת רַעַשׁ הַלְמוּד הַבּוֹקֵעַ מִבְּנֵין הִישִׁיבָה, וְכִיֶּצֵד אֵין הַדְּבָר מְפָרִיעַ לוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁהוּא מְתַגּוֹרֵר בְּסִמּוּךְ מְאֹד לְיִשִּׁיבָה? הַשִּׁיב לְהַם הַרַב: הָאִם שְׂמַעְתֶּם, כִּי בַעַל טַחְנַת קַמַח יִתְאוּנוֹן עַל הַרַעַשׁ וְהַהֲמוּלָּה שְׂמַקִּימָה טַחְנָתוֹ? בְּרוּר כִּי לֹא יִתְאוּנוֹן, כִּיֶּן שְׂרַעַשׁ הַטַּחְנָה מְבַשֵּׂר לוֹ עַל פְּרִנְסָתוֹ, וְאַדְרָבָא - רַק לְשִׁמַּע קוֹלָה הַסּוּאָן שֶׁל טַחְנַת הַקַּמַח תַּעֲרַב לוֹ שְׁנָתוֹ. וְאִף אֲנִי - הַמְּשִׁיךְ הַרַב - דּוֹמָה לְבַעַל הַטַּחְנָה. קוֹל הַתּוֹרָה, הַבּוֹקֵעַ מִפְּיוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הִישִׁיבָה, קוֹל עָרַב זֶה, הֵינּוּ מְקוֹר חַיּוֹתִי, וְהוּא נוֹסֵף בִּי עִידוּד וְחִיזוּק. וְהוּא נָעִים וְעָרַב מְאֹד לְאֲזֵנִי, וְאִם חֲלִילָה יִפְסַק קוֹל זֶה, לֹא אֶהְיֶה מְסוּגָל לְתַת תְּנוּמָה לְעֵינַי בְּשִׁקְט הַנוֹרָא שְׂיוּצָר...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **בnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" (מתוך התפילה)

הגאון רבי צבי אלימלך שפירא כותב בספרו "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שעל-פי ספר היצירה יש לכל חדש מ-יב' חודשי השנה אות מיוחדת מהאל"ף ב'ת', השִׁיכַת לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ. כְּמוֹ כֵן, לְכָל חֹדֶשׁ יֵשׁ גַּם חוֹשׁ מְיֻחָד, מְכַל הַחוֹשִׁים שֶׁבָּרָא הַקַּב"ה לְאָדָם, שֶׁשִׁיךְ לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ.

וּמִבְּאֵר שֵׁם הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁבְּחֹדֶשׁ תְּמוּזָה שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ח'** וְחוֹשׁ הַרְאִיָּה, וְאֵילּוּ בְּחֹדֶשׁ אָב שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ט'** וְחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה.

לְפִי זֶה, אֹמֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", אִם נִתְּבוֹנָן נִרְאָה, שְׁשֵׁתִי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ – **ח'** וְ-**ט'** – הֵן הַשִּׁיכָה שֶׁל הַמְּלָכָה **"חֲטָא"**. וְזֹאת, כְּדִי לֹמַר לָנוּ שֶׁבְּחֹדֶשִׁים אֵלּוּ – תְּמוּזָה וְאָב – גֵּרַם הַחֲטָא, וְנִחְרַבו שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "הִנֵּךְ רוּאָה, (ש)אוֹתִיּוֹת **ח'** (ו)–**ט'** הֵמָּה הַשׁוֹלְטִים בְּ-ב' חֹדֶשִׁים אֵלּוּ (=תְּמוּזָה וְאָב). וְזֶה הַנִּרְמָז (איכה א', ח'): **"חֲטָא חֲטָא יְרוּשָׁלַיִם"**. (ו) עֵינַי בְּבַעַל הַטּוֹרִים, פְּרִשֵׁת וַיְחִי (בראשית מט',

א'), (בַּפְּסוּק) 'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו', בְּקֶשׁ (יַעֲקֹב) לְגָלוּת לָהֶם (=לְבְנָיו) אֵת הַקֶּץ (=זְמַן הַגְּאוּלָּה) וְנִסְתָּם מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׂמָא חָס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ בְּכֶם חֲטָא. אָמְרוּ (לוֹ בְנָיו), תִּדְקֹדֵק בְּשׁוֹמְטֵינוּ, וְלֹא תִמְצָא אוֹתִיּוֹת **ח'** וְ-**ט'** – הֲרֵי לָךְ

שֶׁהָאוֹתִיּוֹת גּוֹרְמִים. הֵגַם שֶׁבּוֹדָאֵי הַבְּחִירָה (ה)חֹפְשִׁית (קִימַת), עִם כָּל זֶה, הַזְּמַן, הַמְּקוֹם וְהַנֶּפֶשׁ מְסִיעִים לְכָל זֶה... אִם כֵּן, אֵלּוּ (שְׁנֵי) הַחֹדֶשִׁים, שֶׁבָּהֶם (שׁוֹלְטוֹת) הַ(ה)אוֹתִיּוֹת **ח'** וְ-**ט'** – בָּהֶם דִּיקָא (=דוֹקָא) גֵּרַם (ה)חֲטָא לְחִרְבָּן

הַבֵּית). תִּמְצָא שְׂאֵרֵינוּ רַז"ל (בְּרִכּוֹת ד'): 'רְאוּיִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס בְּיַמֵּי עֲזָרָא (=בְּזְמַן הַחִרְבָּן), כְּדָרְךָ שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, אֲלֵא שֶׁגֵּרַם הַחֲטָא... וְזֶהוּ שֵׁישׁ לְפָרְשׁ: **"חֲטָא חֲטָא יְרוּשָׁלַיִם"** עַל כֵּן לְנִידָה הֵיטָה'.

וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה (הַדְּבָר). הֲלֹא חֲטָא פִּירוּשׁוֹ שׁוּגַג. וְקֶשֶׁה, וְכִי מִפְּנֵי (זֶה) שֶׁשִּׁגְגָה, עַל-כֵּן תִּהְיֶה מְרוּחָקָת כְּנִידָה? וְלְפִי הַנ"ל יֵשׁ לְפָרְשׁ: **"חֲטָא חֲטָא יְרוּשָׁלַיִם"** – הַזְּמַן גֵּרַם, (שֶׁזֶהוּ) זְמַן שְׁלִיטַת (ה)אוֹתִיּוֹת **ח'** וְ-**ט'** – 'עַל כֵּן לְנִידָה הֵיטָה' –

עַל-כֵּן רַק כְּנִידָה – לֹא כִשְׂאָר עֲרִיּוֹת, שְׂאֵסוּרִין וּמְרוּחָקִין לְעוֹלָם – (אֲלֵא) רַק כְּמוֹ נִידָה, שְׂמוֹתֶרַת לְאַחַר זְמַן".

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרֵינוּ מִבְּאֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" גַּם אֵת עֵנִין ב' הַחוֹשִׁים שֶׁשִׁיכִים לְחֹדֶשִׁים תְּמוּזָה וְאָב – חוֹשׁ הַרְאִיָּה, שֶׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ תְּמוּזָה, וְחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, שֶׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ אָב.

וּמִבְּאֵר שֵׁם, שֶׁהַמְּרַגְלִים הִתְחִילוּ לְלַכֵּת לְתוֹר אֵת הָאָרֶץ בְּ-כֹט' בְּסִינַן (תַּעֲנִית כֹּט'), וְהִלְכוּ אַרְבַּעַיִם יוֹם, עַד שֶׁחָזְרוּ בְּ-ט' בָּאָב, יוֹם שֶׁבּוּ בְּכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִיָּה שֶׁל חֵינֶם, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם שֶׁבִּיּוֹם זֶה יִחְרְבוּ בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ – הַרְאֵשׁוֹן וְהַשְּׁנִי.

וְהֵנָּה, עֵיקָר הַלִּיכָתָם שֶׁל הַמְּרַגְלִים הָיָה בְּחֹדֶשׁ תְּמוּזָה, אֲשֶׁר בּוֹ שׁוֹלֵט כְּאֹמֵר חוֹשׁ הַרְאִיָּה, וְעַל-כֵּן אֹמֵר הַפְּתוּב (בַּמְּדַבֵּר לִב' ט'): "וַיַּעֲלוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ וַיִּנְיִאוּ אֵת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה'". מְדַגֵּישׁ הַפְּתוּב "וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ" – מִשְׁמַע, שֶׁנִּכְשְׁלוּ וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה שֶׁהַבְּטִיחַ הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל.

וְלְאַחַר שֶׁשֶׁבּוּ "מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ אַרְבַּעַיִם יוֹם", שֶׁזֶה הָיָה כְּבָר בְּחֹדֶשׁ אָב, שֶׁבּוּ שׁוֹלֵט חוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, הוֹצִיאוּ אֵת דְּבַת הָאָרֶץ רָעָה, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ עֲלֶיהָ "אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הִוא". וְלְאַחַר שֶׁשְׁמַעוּ וְקִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת דְּבָרֵיהֶם שֶׁל הַמְּרַגְלִים, אִז "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֵת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלִילָה הַהִוא". הֵנָּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה, עַל-יְדֵי שֶׁשְׁמַעוּ וְקִבְּלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע שֶׁל הַמְּרַגְלִים עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְכֵן לָנוּ שְׁ-ב' הַחֹדֶשִׁים – תְּמוּזָה וְאָב – שֶׁבָּהֶם שׁוֹלְטִים הָאוֹתִיּוֹת **ח'** וְ-**ט'**, וְכֵן חוֹשֵׁי הַרְאִיָּה וְהַשְּׁמִיעָה – הֵם שְׂגָרְמוּ שֶׁהַמְּרַגְלִים חֲטָאוּ בָּהֶם, וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ. וְכֵן, פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׁמִיעָה עַל-יְדֵי שֶׁשְׁמַעוּ וְקִבְּלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכִתּוּצָאָה מִכֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם חִרְבָּן שֶׁל שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ. עַל-כֵּן אָנוּ מִתְּפַלְּלִים בְּסִדֵּר הַתְּחַנּוּן – "הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" – כְּדִי לְתַקֵּן אֵת ב' הַמִּקְדָּשׁ (אֵלּוּ תִכֵּן דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר"). (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מצינו דבר פלא בספר ”אור לצדיק” למהר”ם פאפיר”ש (סימן יח, סעיף ב): ”אין (לאדם) להרים קולו בתפילת יח(=שמונה עשרה) בחשאי, כי יש מלאכים נקראים ’אזני ה’, (שהם) ממונים לקבל תפילותינו בלחש. ואם אותה התפילה נשמעת לאוזני האדם (שעומד ליד המתפלל), אזי המלאכים הנ”ל אינם מקבלין (את) התפילה, ונדחית לחוץ, רחמנא ליצלן, (אל) מלאכי חבלה, הנקראים **נץ פֶּלֶב**, **תמור**. וזהו עיניך ל**נכח** יביטו, ”**נכח**” ראשי תיבות – **נץ פֶּלֶב**, **תמור** – הם ראשי הקליפות. לכן, שומר נפשו ירחק מהם”.

לכן צריך להתפלל בלחש, שרק הוא עצמו ישמע את מה שמוציא מפיו. (ויש להעיר כי המקור לדברי האריו”ל הוא בתיקוני הזהר (תיקון כא, סג): ”**אריה שור נשר**. קטרוגא דלהון(=והמקטרגים פנגדם הם) **נץ פֶּלֶב**, **תמור**”). הנה מבואר, כי ג’ בחינות של הקדושה הן **אריה שור נשר**, שהן פנגד ג’ תפילות שתקנו האבות הקדושים: אברהם, תפילת שחרית, בבחינת **אריה**. יצחק, תפילת מנחה, בבחינת **שור**. יעקב, תפילת ערבית, בבחינת **נשר**. אולם, זה לעומת זה עשה ה’, ויש פנגדן שלש קליפות, שהן **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור**, ראשי תיבות ”**נכח**”. ועל-כך אומר האריו”ל, שכאשר האדם אינו מכון בתפילותיו כראוי, באים ג’ קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – וחוטפים את תפילתו ממנו. ויש לומר, ש-ג’ קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – הן בגמטריה ”**מות**”, וכל חפצן הוא להמית את האדם, על-ידי שחוטפות הן את השפע היורד מתפילותיו.

ומוסיף ואומר על-כך הרה”ק פינחס פרידמן, שעל-ידי שהאדם מקדש את עיניו, שלא להסתכל מחוץ לארבע אמותיו, בשלשת צדדיו – ימין, שמאל ואמצע – ומכון ליחד בכך ג’ הוי”ה(=הוי”ה=26 לכל צד), שעולים בגמטריה ל”**נכח**”(=78), בסוד ”עיניך ל**נכח** יביטו” – הנה, על-ידי כך הוא מכניע ומבטל גם את כוחן של ג’ הקליפות – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – שהם ראשי תיבות ”**נכח**”. (על פי ”אורה של תורה” להרה”ק פינחס פרידמן) ויחר אף בלעם ויך את האתון...”

מעשה אחד הובא בכתבי האריו”ל, שבימיו היה איש חסיד אחד, ושמו רבי אברהם אבן פוא”ה ז”ל. והיה האיש עשיר גדול, וידו היתה פתוחה לעניים ולאביונים. והיה דר בשכונתו יהודי אחד, שהיה מתעסק במשא ומתן עם אשת רבי אברהם פוא”ה ז”ל. (שכן, אשתו של רבי אברהם היתה מסוגלת למשא ומתן). ופתאום בא על אותו השכן חולי נורא, ונפל הוא למשכב ימים רבים, עד שהתחיל בשרו לרקוב עליו, ואף ערותו(=אות ברית קודש) נרקב. ופזר אותו שכן מוזן רב בהוצאות הרופאים, ולא מצא עזר ותרופה למכתו. לבסוף נפטר אותו השכן של רבי אברהם אבן פוא”ה מתוך ייסורים קשים ומרים.

והנה, לאחר כמה שנים בא פֶּלֶב אחד, ותמיד היה סובב את הבית של החסיד רבי אברהם אבן פוא”ה. אותו פֶּלֶב היה פֶּלֶב שחור, מפחיד ומכוער מאד. כשראו אותו האנשים היו מפחדים מפניו, כי פניו היו כמו מזיק, והיו תמיד מגרשים את הפֶּלֶב ההוא מבית רבי אברהם חסיד במקלות. אולם, תמיד היה הפֶּלֶב חוזר ובא. ותמיד פשה רבי אברהם משכים לבית הפנסת, היה מוצא את אותו פֶּלֶב שחור עומד ליד דלת ביתו, וממתין עד שיפתחנה, כדי שיוכל לשמט(=להיכנס) אל הבית, ותמיד היה רבי אברהם חסיד מגרש אותו. וצוה לנעול את הדלת אחריו. אף-על-פי-כן חזר הפֶּלֶב, והיה ממתין ליד הדלת עד שתפתח.

פעם אחת ארע שיצא החסיד רבי אברהם אבן פוא”ה בהשכמה מפתח ביתו, ושכח לנעול אחריו את פתח הדלת של הבית. ותכף דלג הפֶּלֶב לבית, וקפץ מחדר לחדר, עד שהיה מגיע לחדר שהיתה שם אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה, שהיתה שוכבת עדין במטה שלה, ומצאה ישנה. מיד קפץ הפֶּלֶב על המטה, והחל לנשוף באשה נשיכות רבות, גרם לה להרבה פצעים, ואחר-כך ברח מהבית. אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה צעקה מאד עד שקולה נשמע בבית האריו”ל. ובא בעלה רבי אברהם ושאר אנשים להאריו”ל, לשאול על הדבר הנורא הזה. והשיב לו האריו”ל, שהסיבה היא, שאשתו פתחה את אותו שכן לדבר עבירה לפני שנפטר. וזהו הפֶּלֶב השחור, היתה בו נשמתו של אותו שכן, ומכיון שהיא היתה הגורמת בפיתוי שלו, על-ידי דבריה אליו, ובנתינתה לו מעות כדי שישכב אצלה דרך אישות, לכן עשה הפֶּלֶב עכשיו נקמה באשתו. ואחר-כך השביעו את האשה שתגיד האמת. ואכן הודתה היא שבעונותיה הרבים היה שוכב עמה השכן בבית הסחורה. על-כן נרקב בשרו של אותו השכן, ואף ערותו נרקבה, על שחלל את בריתו. ואחר-כך בקשה אשתו של רבי אברהם אבן פוא”ה לעשות תשובה, ומתה בתוך תשובתה. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי"

על הכתוב, "וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי", אומר "כסא הרחמים", שבלעם הרשע הלך כנחש וכשפיפון לקטרג ולהוציא את ארסו על עם ישראל, שאין בהם, חלילה, תורה ומצוות, וגם אין שלום ואחדות בישראל. וזהו "שפי" – ראשי תיבות "שה פזורה ישראל", שהם מפוזרים, והם בלי אחדות ובלי התורה, חלילה. אולם, אומר "כסא הרחמים", שבלעם לא ידע ש"שפי" הוא ראשי תיבות של "שומר פתאים י" – שהקב"ה שומר את ישראל תמיד, והוא, יושב שמים, שומע תפילותם וצעקותם של בניו, שהם "מבקשי פניך". על-כך ישראל בניו מודים לאביהם שבשמים, כמו שכתוב "יודו שמים פלאך" ראשי תיבות "שפי". על "נפשי אשר פדית", על אשר פדה והציל אותם מאותו נחש/בלעם, (גם שמים בגמטריה "שפי"). וכך גם יודו ישראל לה' יתברך לעתיד, כאשר הוא יתברך ישלח את משיח צדקנו, ואז "ימלא שחוק פינו" (ראשי תיבות "שפי").

ולכן, כאשר ראה בלעם שהוא אינו מצליח לקלל את ישראל, פתח ואמר אותו רשע: "מה אקב לא קבה אל... וישת (פניו) אל המדבר...". – שרצה להזכיר את עון העגל שעשו ישראל במדבר, ועל-כן אמר "אקב", שהוא גמטריה "עגל". (וזה שכתוב "וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי" – כדי להזכיר את שלשת האלפים שנפלו בעון העגל, כמו שכתוב: "ויפל מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש", סופי תיבות "שפי").

ועל-כך אמר הקב"ה לבלעם הרשע: "והכרתי כשפים מידך", שהרי כבר עשו ישראל תיקון לעגל, והם מתפללים בכל יום תפילת מנחה (=103) גמטריה "עגל" (=103). (ואומרים "אדוני שפתי תפתח", כנגד "שפי", שהוא כאמור: "שה פזורה ישראל").

וכל מצוה שהם עושים, הם מזכירים את שמי, וזהו "מה אקב" ראשי תיבות "מלך העולם אשר קדשנו במצותיו". ויש להם אמונה שלימה בשמי, והם מאמינים בני מאמינים, וזהו "אקב" – ראשי תיבות "אמונתך בקהל קדשים". ובכל מקום שהם בצער הם זוכרים אותי, כמו שכתוב: "בכל קראנו אליו", ראשי תיבות "אקב". ומתפללים כיתות כיתות במנין, ואומרים קדיש וקדושה, כמו שכתוב "בתוך קהל אהלך" (ראשי תיבות "אקב"), ומתחננים לפני ואומרים: רבונו של עולם, "למה קודר אלך בלחץ אויב", ראשי תיבות "אקב"? הרי אתה שומע את תפילותינו מן השמים, ככתוב "אלקים במקום קודשו", ראשי תיבות "אקב", וכן "שמע אלקים קולי בשיחי", ראשי תיבות "אקב". ואומרים: רבונו של עולם, מתי תבנה לנו את בית המקדש, כדי שנוכל לבוא שמה, כמו שכתוב "קרות בתינו ארזים" – ראשי תיבות "אקב", שזה בית המקדש.

ועל-כך עונה להם הקב"ה: כל מי שמצער את בני, בוער אפי בו לכלותו, ככתוב "אש קדחה באפי", ראשי תיבות "אקב". וכל זאת בזכות התורה שנתתי לישראל שנקראת אש, כמו שנאמר: "מימינו אש דת למו".

ולכן אומר הקב"ה: כמו שעשיתי לעמלק אעשה גם לבלק, ומה שנאמר על עמלק "אשר קרף בדרף", ראשי תיבות "אקב", על שנתן בישראל **טומאה** בדרף, כמו שכתב: "אשר קרף בדרף, ויזנב בך כל הנחשלים". והוא לא ידע שיש לישראל תורה, ואינם מקבלים טומאה, שהרי נאמר: "מה טובו אהלך" ראשי תיבות "טמא", שכל מי שהוא **טמא**, ואינו יכול לטבול או אין לו מקוה, ילמד תורה, ואל יתבטל מלימודו. שכן, דברי תורה הם מים ואש, ואינם מקבלים **טומאה** (כמו שכתוב: "הלוא כה דברי כאש נאם ה'", וכן כתוב: "הוי כל צמא לכו למים"). ומסים "כסא הרחמים", ועל-כן כתוב: "ויאמר בלק... **לקב** איבי לקחתיד", "**לקב**" (=קללה), שהן אותיות "**בלק**" – לרמוז, שבאו כל **הקללות** על ראשו (=של בלק) ועל ראש בלעם, "כן יאבדו כל אויביך ה'", אמנו!

הרה"ק ר' אלימלך מליז'נסק זיע"א (ה'נעם אלימלך), אמר שהוא הצליח לבטל את כל הצרות והגזירות אשר צפו חז"ל בימות המשיח. וכפי שמובא בספר "נתיב מצותיך", שהרה"ק רבי אברהם מרדכי מפיינשטוב זיע"א, שמע בעצמו את רבי אלימלך אומר: "חידוש נפלא הוא לי על התנאים, אשר צפו ברוח קודשם עד סוף כל הדורות, וכתבו את כל הגזירות והייסורים שיהיו קודם ביאת המשיח – ו(כ)י לא ראו כי אלימלך יהיה בעולם, ואת כל אותן רעות וגזירות המתקם אלימלך ובטלם...?".

על-פי זה פרש הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויז'ניץ את הפתוב: "ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וּתְרוּעַת מִלְחָמָה בּוֹ". דהינו, ה' אלקינו נמצא עמנו, והוא יעזור ויגן וישיע את עמו בני ישראל מכל צרותיהם. אך אם ישאל השואל: והרי חז"ל הקדושים צפו ברוח קודשם צרות גדולות וקשות לימות המשיח...?

על-כך התשובה היא בהמשך הפסוק: "ותרועת (אלי)מלך בו". דהינו, רבי אלימלך כבר שבר את כל הדינים והצרות של עקבתא דמשיחא, על-ידי צומות וסיגופים אין מספר שנהג בעצמו, ובכך המתיק את הדינים מעל ישראל. (תרועה הוא לשון שבידה, כמו שכתוב (תהילים ב, ט): "תָּרַעַם (=תִּשְׁבַּר) בְּשֵׁבֶט בְּרוּזְלִי, כְּכֹלֵי יוֹצֵר תִּנְפָצִים").

"דָּרַךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב"

אמרו חז"ל (שבת קנ"ו): "אין לישראל מזל". דהינו, ישראל הם מעל הפוכים והמזלות, ואין לטבע ולמזלות שום השפעה עליהם. וזהו שאמר בלעם: "מה אֶזְעַם לֹא זָעַם ה' - מִצַּד הַרְגָע שֶׁהִקְבִּי זֹעֵם, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְקַלֵּם, שֶׁהָרִי הִקְבִּי לֹא זָעַם בְּיָמַי אֵלּוּ".

וגם מצד הפוכים והמזלות אינני יכול לקלם, שכן אומר בלעם: "דָּרַךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב" - ישראל הם בבחינת "דורכים" על הפוכים, והם מעל הטבע והמזלות.

בענין זה מסופר על אברהם (אדוארד) ברנשטוק, שהצליח להישאר בחיים בגטו ורשה בנסי נסים. חיו נצלו בזכות שהיה נראה כפולני מלומד, דבר שנצל כדי להיות חבר במחתרת הפולנית מבלי שיודעו הם על יהדותו. ואכן, על-ידי כך הוא הצליח להיכנס ולצאת מהגטו, ולחלץ משם חמשה מקרוביו. אך הוריו ותר בני משפחתו הושמדו שם על-ידי הנאצים ימח שם.

כאשר הפציצו הנאצים את גטו ורשה לאחר המרד, שמע אברהם את אחד הפולנים אומר לרעהו: "חבל שהגרמנים מפציצים את הגטו והורסים את הבנינים. הם היו צריכים להרוג את הגויקים האלה, ולהשאיר לנו את הרכוש". בפעם הראשונה פנה אברהם אל הקב"ה, ואמר בסערת רגשות: "רבוננו של עולם, תראה איך מתחסים אלו לבניך". לאחר מקרה זה הערים אברהם על המחתרת הפולנית, והצליח לגנוב מהם נשק, ולהעביר לפרטיזנים היהודים. לאחר שהפולנים גלו זאת, הם נסו לתפוס אותו, אך הוא הצליח לברוח מהם כמה וכמה פעמים, ולהינצל.

בתום המלחמה נסה אברהם לבנות את חיו בבליגיה. באחד הימים פנה לאסטרולוג מפורסם בעיר, וזה ערף לו "מפה" אסטרולוגית על-פי פרטי הולדתו. "יש טעות בפרטים שמסרת לי" - אמר האסטרולוג. "מה פתאום? אין שום טעות" - אמר לו אברהם - "זה מקום הולדתי וזה התאריך, וזו השעה שנולדתי". "לא יתכן" - אמר לו האסטרולוג - "לפי הנתונים שמסרת לי האדם הזה נהרג במלחמה". "מה פתאום נהרג?!" - אמר לו אברהם - "אלו הפרטים שלי". "אם ככה" - ענה לו האסטרולוג - "אז אתה יהודי".

אברהם החויר והסתלק מן המקום, כשהוא מהרהר בלבו הרי במשך כל המלחמה, אף אחד לא העלה בדעתו שאני יהודי, והנה האסטרולוג הזה יודע. הדבר הדליק אצלו ניצוץ, והוא נסע לצרפת לאחד מהאסטרולוגים הגדולים, כדי ללמוד את האסטרולוגיה על בוריה. בשיעור האחרון נבחנו התלמידים, כל תלמיד לקח נתונים מאדם מוכר, ובנה לו "מפה" אסטרולוגית. אברהם החליט לערוך את המפה שלו. הוא נסה לבנות אותה אולם לפי הנתונים הוא היה אדם מת. הוא נגש למורה, והראה לו את נסיונותיו. הלה התבונן, ערף חישובים, ואמר בהחלטיות: "האדם הזה מת!" אבל אני מכיר אותו אישית והוא חי", טען אברהם, מבלי לגלות למורה שמדובר בו. "אם האדם הזה חי ולא מת, אז הוא יהודי! יש רק מקרה אחד שבו המפה לא משקפת את המציאות - המקרה שמדובר באדם יהודי!"

אברהם הבין שיש באדם היהודי משהו מעל הטבע. בתום הקורס התקרב ליהדות, עלה לארץ ישראל כיהודי מאמין, הלך ללמוד בבית חב"ד, התחתן והביא חמישה ילדים יראי שמים, זכה לחתן את כלם ולראות נכדים. ותמיד נהג לומר לצאצאיו, שבעת צרה, על יהודי לעשות משהו מעל הטבע, כדי שהקב"ה יעשה לו משהו מעל הטבע, וישיעו.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגְע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **rnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל"

עַל הַכְּתוּב, "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל", שְׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (סנהדרין קה, ב'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, אֵתָּה לָמַד מָה הָיָה בְּלָבוֹ. בְּקֶשׁ לוֹמַר, שְׁלֵא יְהִיָּה לָהֶם בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב'. (בְּקֶשׁ לוֹמַר), לֹא תִשְׁרָה שְׂכִינָה עֲלֵיהֶם, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל'."

וּמָה שֶׁבֵרַךְ "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – דּוֹקֵא "אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – שְׁזָה בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב, שְׁיִוָּשֵׁב בְּשְׁנֵי אֶהְלִים – בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת (כְּפִי שְׁכַתוּב: "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֶהְלִים") – וּבְזִכּוֹת זֶה זֹכִים יִשְׂרָאֵל ל'מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל' (=לְהַשְׁרִיחַ הַשְּׂכִינָה), כְּמֵאמָרָם שֶׁל חו"ל (בְּרַכּוֹת סד' א'): "הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וְנִכְנָס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, זֹכֵה וּמִקְבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה"

וּבְעֵינָיו זֶה שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעִיקָר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הָאָדָם הַיָּה תְּפִילָּה לַה' בְּבִקְשַׁת סְלִיחָה, מִחִילָה וּכְפָרָה עַל כָּל הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁבָּהֶם כָּשָׁל, כְּמִבּוֹאֵר בְּשַׁעְרֵי תְּשׁוּבָה לְרַבְּנוֹ יוֹנָה (שַׁעַר א', עִיקָר חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה): "יִתְפַּלֵּל (הָאָדָם) אֶל הַשָּׁם, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים לְכַפֵּר אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו, שְׁנֵאמַר (הוֹשַׁע יד', ג'): 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלַי ה', אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשָׂא עֵוֹן, וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ'. 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים' – זֶה עֵינָן הוֹיְדוּי. 'אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשָׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב' – זֶה עֵינָן הַתְּפִילָּה. וְכֵן כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יח', כא'): "כָּל תְּשָׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ'. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ (הָיָה) קָיָם הָיִינוּ מְקַרְיָבִים קָרְבָּן (וְהָיָה) מִתְּכַפֵּר (לָנוּ חֲטָא). וְעַכְשֵׁיו, אֵין בְּיַדֵינוּ, אֵלָא תְּפִילָּה...".

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהַיּוֹם, מִכְּפִיָן שְׁאִין בְּיַדֵינוּ קוֹרְבָנוֹת כְּדִי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ, הֵנָּה, עִיקָר הַמִּחִילָה וְהַכְּפָרָה הַיָּה עַל-יַדֵי תְּפִילָּה, שֶׁהַיָּה בְּמָקוֹם הַקּוֹרְבָנוֹת, כְּמֵאמָר חו"ל (בְּרַכּוֹת כו'): "תְּפִילּוֹת – כְּנֶגֶד תְּמִידִין תְּקַנּוּם". דְּהֵינּוּ, אֲנִשִּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה תְּקַנּוּ לָנוּ אֶת הַתְּפִילּוֹת כְּנֶגֶד קוֹרְבָנוֹת הַתְּמִיד שֶׁהִקְרִיבוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַתָּה, בֹּא וּרְאֵה, שְׁאִין לָךְ מָקוֹם לְתְּשׁוּבָה וְלְתְּפִילָּה לַה', כְּמוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת, כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת ו', א'): "אֵין תְּפִילָּה שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֵלָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים א', ח): 'לְשִׁמְעַ אֶל הָרְנָה וְאֶל הַתְּפִילָּה". (וְלֹא בְּחִינָם תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּפַלֵּל בְּתְּפִילַת הָעֲמִידָה שְׁתֵּי בְּרַכּוֹת עַל הַתְּשׁוּבָה – "הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקָרְבָנוּ מִלִּפְנֵי לְעַבּוֹדְתְךָ, וְהַחְזִירֵנוּ בְּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ", וְ- "סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חֲטָאנוּ, מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵי כִּי פִשְׁעָנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אֵתָּה". וְגַם לְאַחַר מִפְּנֵי תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּוֹדוֹת עַל חֲטָאֵינוּ, "אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גְּזַלְנוּ...". שְׁכֵן, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מוֹבְטָח לְאָדָם שֶׁיִּתְקַבְּלוּ תְּפִילּוֹתָיו בְּרִצּוֹן לְפָנֵי בּוֹרֵא הַכֹּל).

בְּעֵינָיו זֶה מְצִינוּ דְּבַר פְּלֵא בְּסִפֵּר "אוֹר לְצִדִּיק" לְמַהר"ם פֶּאפִּיר"ש (סִימָן יח', סַעִיף ב'): "אֵין (לְאָדָם) לְהָרִים קוֹלוֹ בְּתְּפִילַת יח' (=שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה) בְּחֶשֶׁאֵי, כִּי יֵשׁ מִלְּאָכִים נִקְרָאִים 'אוֹנֵי ה', (שֶׁהֵם) מְמוּנִים לְקַבֵּל תְּפִילּוֹתֵינוּ בְּלַחֶשׁ. וְאִם אוֹתָהּ הַתְּפִילָּה נִשְׁמַעַת לְאוֹנֵי הָאָדָם (שְׁעוֹמֵד לְיַד הַמִּתְּפַלֵּל), אֲזִי הַמִּלְּאָכִים הַנ"ל אֵינָם מְקַבְּלִין (אֵת) הַתְּפִילָּה, וְנִדְחִית לְחוּץ, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, (נִדְחִית אֶל) מִלְּאָכֵי חֲבָלָה, הַנִּקְרָאִים נִץ פְּלָב, חֲמוֹר. וְזֶהוּ 'עֵינֶיךָ לְנִכְח יִבִּטוּ', "נִכְח" רָאשֵׁי תִיבוֹת – נִץ פְּלָב, חֲמוֹר – הֵם רָאשֵׁי הַקְּלִיפּוֹת. לָכֵן, שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם". (הַמְּשֻׁךְ הַמֵּאמָר בְּהַרְחָבָה בְּאֵתָר "בְּנֵי צִיּוֹן") (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַר"ה ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפוּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי" (כב', ב')

הָאֵרִי ז"ל שׁוֹאֵל: מָה רָאָה בְּלֶק לְהַלְחֵם עִם יִשְׂרָאֵל? אֵיךְ לֹא נִתְּרָא שְׁיַעֲשׂוּ לוֹ כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְסִיחָן וְלַעֲוֹג? – וּמְשִׁיב הָאֵרִי וְאוֹמַר: מָה שְׁעָלָה בְּדַעַתוֹ שֶׁל בְּלֶק לְהַלְחֵם בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה כְּמוֹ קִרְחַ שְׁחָלַק עַל מִשָּׁה, לְפִי שְׁעִינוּ (שֶׁל קִרְחַ) הַטְּעָתוֹ – שְׂרָאָה בְּרוּחַ קוֹדְשׁוֹ שֶׁלְשַׁלַּת גְּדוּלָה הַיּוֹצֵאת מוֹרְעוֹ – שְׁמוּאֵל, שְׁשִׁקוּל כְּנֶגֶד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן – וְחָשַׁב שְׁבִזְכוּתָהּ הוּא יִנְצַח בְּמַחְלֻקַת עַל מִשָּׁה.

וְכֵן בְּלֶק רָאָה בְּקִסְמוֹ, כִּי דוֹד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּזְרַעוֹ – עֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ. (רוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה הָיְתָה בְּתוֹ שֶׁל עֲגֻלוֹן,

שהיה בנו של בלק. ומרות יצא עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד.

ולכן חשב גם בלק שהוא ינצח במלחמתו בישראל. וזה מה שאמר בלק לבלעם: "לכה נא ארה (=קלל) לי את העם הזה". שכן, עתידים כל זרע דוד לצאת ממנו, ואם כך, הוא, בלק, יצא מנצח במלחמתו עם ישראל. אלא שאכן, בלק ראה בקסמיו (שעתיד לצאת ממנו דוד וכל זרעו), אך לא ראה את כל התמונה, ולא הבין בדיוק מה ראה. ה"אגרא דכלה" מביא גם הוא הסבר על השאלה, מה ראה מואב להילחם עם ישראל. וכך הוא אומר: ידוע, שיש אומות טמאות, שהן מצד הקליפה, וכל חיותן וקיומן של אומות אלו הוא מניצוץ קדוש השקוע בתוכן. והנה, אומה טמאה כזאת, אשר יש בתוכה ניצוץ קדוש, המחיה אותה, פוחדת מאד פן ילקח ממנה ניצוץ זה. שכן, ברגע שילקח ממנה ניצוץ זה, שהוא, כאמור, כל חיותה, תתבטל אותה אומה, ותעבור מן העולם.

והנה, כאשר מתבוננים בפרשה, רואים אנו שבלעם הרשע נסה לקלל את ישראל שלש פעמים. פעם אחת, כאשר העלה אותו בלק אל במות בעל, כפי שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל". פעם שנייה, כשלקחו בלק אל "שדה צפים אל ראש הפסגה". ופעם שלישית, כשלקח אותו בלק אל ראש הפעור, כמו שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן".

והנה, בכל שלש הפעמים בקש בלעם מבלק שיבנה לו שבעה מזבחות, ובכל פעם הקריב על כל מזבח שני קורבנות – פר ואיל. ובסוף הכל יד' (=14) קורבנות (שני קורבנות על שבעה מזבחות).

ועמק הענין הוא, על-פי הידוע מהזוהר הקדוש (ויגש ר'), שהנשמה כלולה משלשה חלקים – נפש, רוח ונשמה. ומאחר ובלק ובלעם נתפנונו להחזיק את הניצוץ הקדוש של דוד המלך, על-כן בנו שבעה מזבחות – כנגד דוד המלך, שהיה הרועה השביעי מתוך שבעת הרועים (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד). והקריבו כאמור יד' (=14) קורבנות, כמנין השם "דוד" (=14), וחזרו על דבר זה שלש פעמים, כנגד ג' החלקים (=נפש רוח ונשמה) של דוד המלך. אולם, בכל שלש הפעמים הללו עמד הקב"ה בשם הוי"ה, שהוא שם הרחמים, בעזרו של דוד המלך – כדי שהרשעים הללו לא יצליחו במזימתם. הנה, בפעם הראשונה כתוב: "וישם הוי"ה דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר". בפעם השנייה, "ויקר הוי"ה אל בלעם וישם דבר בפיו". ובפעם השלישית כתוב: "וירא בלעם כי טוב בעיני הוי"ה לברך את ישראל".

ועל-כך הודה דוד המלך והלל את הקב"ה במזמור (תהילים קיח, י'): "כל גוים סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני גם סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם הוי"ה פי אמילם". הנה הזכיר דוד המלך שלש פעמים שקמו עליו גוים, שהם בלק ובלעם, שרש כל הטומאות. ובכל פעם – סיים ב"שם הוי"ה פי אמילם". דהינו שהקב"ה נתגלה כל פעם בשם ה' כדי לשים דבר בפי בלעם, כדי שלא יוכל לקלל את ישראל. "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב"

על הפתוב, "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב", כותב רש"י: "למדנו, שנפשו (של בלעם) רחבה (היתה), ומחמד ממון אחרים. (ועל-כן) אמר: 'ראוי לו (לבלק), ליתן לי כסף וזהב שלו'". והנה, למרות מידתם הרעה הזאת של הגוים, שהם תאבי ממון ובצע, דבר זה עמד לישראל לדורותיהם, לקבל את המגיע להם, באמצעות השוחד, הניתן לעריצים הגוים.

בספר "עירתי מכורתתי" מעלה הרב חיים שפירא מזכרונותיו מן העירה בימים ההם. וכך הוא מספר: בעירה שלנו, כאשר הגיע פקיד חדש, הרי השאלה הראשונה ששאלה את עצמה הקהילה היהודית היתה, האם "ידו פתוחה?". כלומר: האם אותו פקיד יקח שוחד? היתה זאת מעין המנחה ששלח יעקב אבינו לאחיו עשו הרשע. שכן, זו היתה הדרך המקובלת לחיות חיים שלווים בעירה, ללא עריצות מצד אותו פקיד ממשלת. רבי חיים, שהיה סבו של הרב חיים שפירא, היה השתדלן של העירה, והוא היה נוהג לערוך ביקור נימוסין, בשם הקהילה היהודית, אצל כל פקיד שהגיע זה מקרוב. ביקורים אלו היו נערכים תמיד בבית הפקיד, מקום שבו נכחה תמיד אשתו של הפקיד, שדאגה לכך שבעלה לא יסרב למתן היד של הקהילה להתקבל בברכה. לאחר שיחת נימוסין, היה נוהג השתדלן לקום ממקומו וללכת לדרכו, לא לפני שהשאיר צרור רובלים תחת מפת השלחן. ביום שלמחרת היתה הקהילה עוזרת את נשימתה, בצפייה להינכח אם אכן נתקבלו הרובלים בברכה על-ידי הפקיד החדש. את העדות לכך היה ניתן למצוא אצל אשת הפקיד: אם זו ערכה במשך היום מסע קניות רחב, אזי נשמו כל תושבי העירה לרוחה, והיו אומרים זה לזה: "ברוך ה', ידו פתוחה! ברוך ה', ידו פתוחה!", "מזל טוב", "ברוכה זרש" (=אשת הפקיד)... שכן, אוי לה לקהילה, אשר ה"עשו" שלה סרב לקחת מנחה/שוחד...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֹזְבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **rnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אָחִיו אֶת הַמְדִּינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד."

על הכתוב, "וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" שואלים על-כך חז"ל במסכת סנהדרין (פב, עא): לָמָּה בָּכוּ אוֹתָהּ שְׁעָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? – וְתִשְׁבַּחְתֶּם הִיא: זְמַרִי בֶן סְלוּא הֵבִיא אֶת כְּזָבִי בֵּת צוּר הַמְדִּינִית אֶל מֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: בֶּן-עַמְרָם, מְדִינִית זוֹ, אֲסוּרָה אוֹ מוֹתֶרֶת? אִם תֹּאמֶר "אֲסוּרָה" – מִי הִתִּיר לָךְ אֶת בֵּית יִתְרוֹ, צְפוּרָה? שְׁהָרִי מְדִינִית הִיא! (וְזוֹ שְׂאֵלָה קְנֻטְרָנִית, כִּי נִישׁוּאֵי מֹשֶׁה עִם צְפוּרָה הָיוּ קוֹדֵם מִתֵּן תוֹרָה).

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִתְעַלְמָה (=נִשְׁתַּכַּחַה) מִמֹּשֶׁה הַהֲלָכָה שֶׁנֶּאֱמָרָה לוֹ בְּסִינַי: "הַבּוֹעֵל אֶרְמִית (=אִשָּׁה נִכְרִיָּה) – קְנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ" (=הוֹרְגִים אוֹתוֹ לֹלָא מִשְׁפָּט), וְלִכֵּן גָּעוּ כָּלֶם בְּבִכְיָה עַל מְבוּכַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ נֹכַח הַחוּטָאִים. וְאוּלָּם, בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל מְפוֹרֵשׁ: "וְהִמָּה בָכִים" – "וְאִינוֹן בִּכְיָן וְקָרִין שְׁמַע" (=שְׁהָיוּ בּוֹכִים וְקוֹרְאִים "קְרִיאַת שְׁמַע").

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָרְאוּ "קְרִיאַת שְׁמַע" דוֹקָא כְּאֲשֶׁר זְמַרִי בֶן סְלוּא הֵבִיא אֶת אוֹתָהּ מְדִינִית, שְׂאִיתָה עֶבֶר אֶת הַעֲבִירָה?

נִקְדָּים לְהִבִּיא מָה שֶׁשֶּׁנִּינוּ בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת מְנַחוֹת (ק"י, עב'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: "מָאִי דְכְּתִיב (=מָהִי פּוֹנֵת הַפְּתוּב וַיִּקְרָא ז', לו'): "זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת וְלֶאֱשָׁם"? – (וּמִשִּׁיב): כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – כְּאִילוֹ הַקָּרִיב עֲלָה, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם... אָמַר רַבָּא: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עֲלָה, לֹא חֲטָאֵת, וְלֹא מִנְחָה, וְלֹא אֶשָּׁם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין מָהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין עֶסֶק הַתּוֹרָה לְבֵין עֲבוֹדַת הַקְּרִבָּנוֹת? כִּיצַד לִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְבִטֵּל לָנוּ אֶת הַצָּרִיךְ לְהִבִּיא קְרִבָּנוֹת (עֲלָה, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם)?

על-כך אומרת הגמרא (קידושין ל', ע"ב): "אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: בְּנֵי, בְּרֵאִתִּי יֵצֵר רָע, וּבְרֵאִתִּי לוֹ תוֹרָה תִּבְלִין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה – אֵין אַתֶּם נִמְסָרִים בִּידוֹ". מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁעֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהִינָצֵל מִן הַיֵּצֵר הָרָע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחֲטִיאָנוּ.

אִם כֵּן, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה אָנוּ נִיצְלִים מֵהַיֵּצֵר הָרָע, הִנֵּה עַל-יְדֵי כֵּן אֵין אָנוּ מְגִיעִים לְיַדֵּי חֲטָא וְעוֹן, וּמִמִּילָא אֵין לָנוּ צָרִיךְ לְהִבִּיא אֶת הַקְּרִבָּנוֹת – עֲלָה, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם – שְׁמַטְרָתָן הִיא כְּפָרָה עַל חֲטָאִינוּ.

וְנִרְאָה שְׂרִישׁ לְקִישׁ וְרַבָּא רְמְזוּ לָנוּ בְּזֶה עַל עֲנִין נִפְלָא, הַמְּבוֹאֵר בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַיֵּצֵר הָרָע שׁוֹלֵט עַל אַרְבַּע קְלִיפּוֹת הַטּוֹמְאָה: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וּמוֹסִיף הַזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁלְאַחַר מוֹת הָאָדָם הַחוּטָא, בָּאִים הַיֵּצֵר הָרָע וְאַרְבַּע קְלִיפּוֹת אֵלוֹ, וּמְעַנִּישִׁים אוֹתוֹ בְּעוֹנֵשִׁים קָשִׁים. וְזֹאת, כְּפִי דְבַרֵּי הַזוֹהַר ("בֵּא" מֵא): "וְאִי לִית לִיה זְכוּת, אֲזִלִּי עִמָּיה אַרְבַּע – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – וַיֵּצֵר הָרָע לְעֵלָא מְנִיָּהוּ, לְמִידָן לִיה לְעֵלְמָא דְאֵתִי" (=וְאִם אֵין לוֹ זְכוּיוֹת, בָּאִים עִם הַיֵּצֵר הָרָע אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – לְדוֹן אוֹתוֹ עַל חֲטָאִיו).

בְּעֲנִין זֶה מְצִינוּ בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שֶׁכְּאֲשֶׁר מְזַכְּרִים אָנוּ בְּתַפִּילָה אֶת הַפְּסוּק: "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ", צָרִיכִים אָנוּ לְכוּן עַל בֵּיטוּל אַרְבַּעַת רָאשֵׁי הַקְּלִיפָה (=הַטּוֹמְאָה), שֶׁהֵם: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וְכְפִי הַפְּתוּב בְּזוֹהַר: "...וְהוּא רַחוּם דָּא (=זֶה) עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא (=זֶה) מִשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ דָּא (=זֶה) אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ דָּא (=זֶה) חִמָּה".

וְכֵתֵב הַ"מְטָה מֹשֶׁה" (סִימָן תכד), שְׁמַטְעַם זֶה נִהְגוּ לִזְמַר "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן...". לְפָנֵי תַפִּילַת עֲרֻבִית, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת הַלְלוּ. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁעִיקָר שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִיִּים הוּא בְּלִילָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּרְמְזוּ בְּפְסוּק: "תִּשַׁת חֲשׂוֹךְ וַיְהִי לַיִלָה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חִיתוֹ יַעֲר". הִנֵּה, "חִיתוֹ יַעֲר" הֵם הַקְּלִיפּוֹת וְהַמְזִיקִים, הַמְּבַקֵּשִׁים לְטְרוֹף אֶת הַקְּדוּשָׁה כְּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַלִּילָה. וְאוּלָּם, בְּלִיל שָׁבֶת אֵין אוֹמְרִים "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן" לְפָנֵי תַפִּילַת עֲרֻבִית. שְׁכֵן, מַחְמַת קְדוּשַׁת הַשָּׁבֶת אֵין לְקְלִיפּוֹת שׁוּם שְׁלִיטָה וְכַח.

עוֹד מְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שְׁמַטְעַם זֶה צָנוּן הַקַּב"ה לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, כִּי הָעוֹרְלָה עֲצָמָה הִיא פְּגוּד קְלִיפַת

עֵוֹן. וידוע שלעורלה יש שלש קליפין (=שכבות), והן כנגד ג' הקליפות: **משחית, אף וחמה**. ולכן נמצא, שעל-ידי זה שאנו מקימים את מצות המילה כהלכתה, ומסירים את העורלה, אנו מבטלים את ארבע הקליפות של ראשי הטומאה: **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**. וצריכים עוד לדעת, שכל מי שפוגם, חלילה, בברית אות הקדש שלו, ממשיך (=מושיך) עליו את ארבע הקליפות הנ"ל (**עֵוֹן, משחית, אף וחמה**). בענין זה מצינו דבר נפלא מהמקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן זצ"ל, הכותב בספרו "ארץ החיים", שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מבטלים על-ידי הקרבנות (חטאת, אשם, עלה ו-מנחה), את ארבע קליפות הטומאה הנ"ל. שכן, חטאת, אשם, עלה, מנחה הם ראשי תיבות של **חמה, אף, עֵוֹן, משחית**. ועוד אומר המקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן, שגם על-ידי "**קריאת שמע**", בפסוק הראשון "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", יכולים אנו לבטל את ארבע קליפות הטומאה הללו – שכן, האות הראשונה והאות האחרונה של הפסוק "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" מצטרפות למלה **שד (=מזיק)** – וזאת, כדי לומר לך ש"**קריאת שמע**" מכניעה את **השדים/המזיקים**, וגם את ארבע קליפות הטומאה. שכן, האותיות הנותרות של **שמע...אחד** (**מע אח**), הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה**.

נמצאנו למדים מכאן יסוד נפלא, שעל-ידי הקרבת הקרבנות – עלה, מנחה, חטאת ואשם – או על-ידי "**קריאת שמע**", הכניעו ישראל את ארבע קליפות הטומאה – **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**. מעתה מבואר היטב מה שכתוב "והמה בכים פתח אהל מועד", ופרש התרגום יונתן בן עוזיאל: "והמה בכים" – "ואינון בכין וקרין שמע" (=שהיו בוכים וקוראים "קריאת שמע"). ושאלנו, מדוע כל עדת בני ישראל קראו "קריאת שמע"? ויש לומר, שהיות ובני ישראל כשלו וחסאו בבנות מואב (כמו שכתוב: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב") – שזוהו פגם הברית (וכבר הזכרנו שבגלל פגם הברית נמשכים ארבע קליפות הטומאה) – לכן, כדי לבטלן, קראו "**קריאת שמע**". שכן, כאמור, בפסוק "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", יש אותיות **שד (=מזיק)**. ושאר האותיות – **מע אח** – (**שמע...אחד**) הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה** – ועל-ידי כך בטלו את אותן **הקליפות**. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." (כג' כא')

חכמי ישראל אומרים: בעם ישראל, לא רק מעשה העבירה אסור, אלא גם ההבטה והראיה אסורים, וישראל נזהרים גם מלהסתכל בתמונות תועבה, וכל שכן בעריות – מה שאין פן אומות העולם. וזהו שכתוב: "לא הביט". מדוע לא להביט? – פי "**און** ביעקב". כלומר, ההבטה בלבד היא "**און (=עֵוֹן)**". וממשיך הכתוב: "ולא ראה". מדוע לא לראות? – פי "**עמל** בישראל", דהינו שהראיה עצמה היא **עבירה**, וכך זאת מחמת **קדושתו** של עם ישראל, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". וכבר אמרו חז"ל על הכתוב בקהלת (ו'): "טוב מראה עינים מהלך נפש" – שמראה עינים באשה חמור יותר מגופו של מעשה. (יזמא עד')

"אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד"

מסופר על אברהם אחד, מבאי ביתו של האדמו"ר רבי חיים מצאנז, שאף שהיה תלמיד חכם ולמדן מופלג, החל לאחרונה להתגאות במעלותיו, לרדוף כבוד ולזלזל במצות התורה. הגיעה שבת פרשת בלק, והאברהם בא כמנהגו להתפלל בבית-מדרשו של ר' חיים. האדמו"ר מצאנו נהג לקרא בעצמו את פרשת השבוע, ולכבד בעליה לתורה את חסידיו ואנשי שלומו. רחש קל עבר בקרב החסידים, בשעה שהרבי קרא בשמו של אותו אברהם לעליה לתורה. ובנוסף, היתה זו עליית "ששי", עליה מכובדת, שזוכים בה גדולי תורה ויראה. והנה, לא סים ר' חיים לקרא את הפסקה כלה עד "שביעי", אלא קצר בשני פסוקים, וסים בפתוב: "ועתה ברח לך אל מקומך. אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד". דבר הרבי נישא ברחבי בית הכנסת המלא, כמו רוח סערה. ואף האברהם, שתלמיד חכם היה, חש בכונת הצדיק הדגול, והחל מהרהר בתשובה. בסופו של דבר, חזר האיש למוטב, וחסאות נעוריו נשתכחו ממנו, כלא היו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגְע קָטַן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיַסַת הַשָּׁבֶת: 19:21**

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) **בnei-zion.com** ר"ת 21:16 **יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:34**

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אַרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֲץ פְּאֵתִי מוֹאֵב"

הרמב"ם, בספרו "היד החזקה" פותב (הל' מלכים יא'): **"הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ** עֵתִיד לַעֲמוֹד וּלְהַחְזִיר מַלְכוּת דָּוִד לְיוֹשְׁנָה, לְמַמְשְׁלָה הָרֵאשׁוֹנָה, וּבִנְיַן הַמִּקְדָּשׁ וּמִקְבִּץ גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל, וְחֻזְרֵי כָּל הַמְּשַׁפְּטִים בְּיָמָיו, כְּשֶׁהָיוּ מְקוּדָּם – מְקַרְיָבִין קָרְבָּנוֹת וְעוֹשִׂין שְׁמַטִּין וְיִבְלֹת... וְכָל מִי שְׂאֵינוּ מֵאֲמִין בּוֹ, אוֹ מִי שְׂאֵינוּ מְחַכֶּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר נְבִיאִים בְּלִבְדּוֹ הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בְּתוֹרָה וּבְמִשְׁנָה רַבָּנָה, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַעִידָה עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצְךָ... אִם יִהְיֶה גְּדַחֲךָ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם... וְהִבְיֵאךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וּיְרַשְׁתָּהּ וְהִיטַבְּךָ וְהִרְבִּיךָ מֵאֲבֹתֶיךָ."

אף בְּפִרְשַׁת בְּלָעַם נֶאֱמַר (עַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ): 'אַרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה' – זֶה דָּוִד, 'אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב' – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, (וְכֵן) 'דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב' – זֶה דָּוִד, 'וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל' זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ...".

מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם אֲנִי לְמַדִּים, כִּי הַמְּקוֹר בְּתוֹרָה עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה הוּא מֵהַפְּסוּק: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה". וְכֵן גַּם מִנְּבוּאָתוֹ הַכְּפוּיָה שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, וְלִכְּנֹ: 'מִי שְׂאֵינוּ מְחַכֶּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר נְבִיאִים בְּלִבְדּוֹ הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בְּתוֹרָה וּבְמִשְׁנָה רַבָּנָה."

וַיֵּשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל כָּאֵן, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהוֹדִיעַ לָנוּ עַל בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ דּוֹקָא מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מֵתוֹעֵב, בְּלָעַם הָרָשָׁע?

וְנִרְאֶה לְבֹאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מֵאֲמַר חו"ל (נזיר כג'): "אֲמַר רַב יְהוּדָה, אֲמַר רַב: לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת אִפְלוּ שְׂלֵא לְשִׁמָּה, שְׁמַתוֹךְ שְׂלֵא לְשִׁמָּה בֵּא לְשִׁמָּה. שְׁבַשְׁכָּר אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קָרְבָּנוֹת שֶׁהַקָּרִיב בְּלֶק הָרָשָׁע, זָכָה וַיִּצְתָּה מִמֶּנּוּ רוּת". וּפְרַשׁ רַש"י זצ"ל: "שִׁיִּצָּא מִמֶּנּוּ דָּוִד, שְׁרִיָּוָהוּ לְהַקְב"ה בְּשִׁירוֹת וּבְתַשְׁבְּחוֹת."

מִבּוֹאֵר כָּאֵן עַל פְּלֵאֵי הַהִשְׁגָּחָה שְׁסַבֵּב מְסוּבֵב כָּל הַסִּיבּוֹת – שְׂלֵא רַק שְׁבָלֶק לֹא הִצְלִיחַ לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי קְלָלַת בְּלָעַם הָרָשָׁע – אֲלֵא מִמֶּנּוּ עֲצָמוּ יִצָּא דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹרְעוֹ יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יְבוֹא וַיְגַאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת הַמָּר וַיִּתְקַן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי. וְלִכְּנֹ, כְּתוּבָה גִּיּוֹחַת עַל שְׂאִיפָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע(=בְּלָק) לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי בְּלָעַם, כְּפָה הַקַּב"ה אֶת נְבוּאָתוֹ בְּפִי בְּלָעַם: "דְּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב" – זֶה דָּוִד, "וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל" – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ". כִּי אֵילּוּ הַהִשְׁגָּחָה לּוֹעֲגַת לְבָלֶק, שֶׁהִבִּיא מ"ב(=42) קוֹרְבָּנוֹת עַל מְנַת לְהִצְלִיחַ בְּמִזְיָמָה הַשְּׁפֵלָה שֶׁלּוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְאֵילוּ אוֹמְרַת הַהִשְׁגָּחָה לְבָלֶק: אֵתָה רּוֹצֵה לְהַכְחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל? לֹא רַק שְׂלֵא תוֹכַל לְכַלּוֹתָם, אֲלֵא אֵתָה בְּעֲצָמְךָ תַעֲמִיד חֲטָר(=צִאֲצָאִים) לְבָן יִשְׂרָאֵל, שִׁיָּהִי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעֵתִיד לְבוֹא, וַיִּרִים אֶת קַרְן יִשְׂרָאֵל לְשִׂיא הַשְּׁלִימוֹת, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן

"מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה" (כג' ח) (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב "מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'", מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ז'): תְּנִיא(=לְמַדְנּוּ), "וְאֵל(=ה') זַעֵם בְּכָל יוֹם" (תְּהִלִּים ז' יב), וְכִמְהָ זַעֵמוּ? רַגְע... וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְכַוֵּן אוֹתָהּ שְׂעָה, חוּץ מִבְּלָעַם הָרָשָׁע, דְּכִתִּיב 'יִדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן... (וּמִכָּאֵן) מְלַמֵּד (הַכְּתוּב), שֶׁהִיָּה (בְּלָעַם) יוֹדַע לְכַוֵּן (לְ)אוֹתָהּ שְׂעָה שֶׁהַקַּב"ה הִיָּה כּוֹעֵם בָּהּ...".

מֵאֲמַר זֶה בְּגִמְרָא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁהַקַּב"ה זַעֵם/כּוֹעֵם בְּכָל יוֹם "רַגְע", כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וְאֵל זַעֵם בְּכָל יוֹם". וְכֵן, שְׁבַלָעַם הָרָשָׁע הִיָּה הָאָדָם הַיְחִידִי בְּעוֹלָם שֶׁיִּדַע לְכַוֵּן לְאוֹתוֹ הָרַגְע שְׁבוֹ הַקַּב"ה כּוֹעֵם, וּכְשֶׁהִיָּה מְקַלֵּל בְּאוֹתוֹ הָרַגְע – קְלָלָתוֹ הִיָּתָה מִתְקַיֶּמֶת. אֲלֵא שְׁבִאוֹתָהּ עַת, כְּדִי לְהַפֵּר אֶת עֲצַת בְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא כָּעַס ה', כְּפִי שְׁמִבִּיאָה הַגְּמָרָא (שָׁם): "אֲמַר ר' אֶלְעָזָר: אֲמַר לְהֵם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: דַּעוּ כְּמָה צְדָקוֹת עֲשִׂיתִי עִמְכֶם – שְׂלֵא כְּעִסְתִּי בְּיָמֵי בְּלָעַם הָרָשָׁע, שְׂאֵלְמָלֵא לֹא כְּעִסְתִּי לֹא נִשְׁתִּיר... (חֲלִילָה מִ)יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט."

וְזֶהוּ שְׂאֵמַר בְּלָעַם לְבָלֶק: "מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'". "מָה אֶקֶב" – אֵינְנִי יְכוּל לְקוֹב/לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכֵן "לֹא זַעֵם ה'" – בְּכָל אוֹתָם הַיָּמִים שְׂרַצִּיתִי לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא זַעֵם ה'.

ונפלא הדבר מאיתנו. שכן, מהי תכלית הענין שהקב"ה **זועם** רגע בכל יום? ובנדאי שלא יעלה על הדעת שהקב"ה כביכול **כועס** בכל יום "רגע" לחינם.

נקדים להביא ביאור נפלא שאמר האדמו"ר מרן ר' יהושע מפעלזא זיע"א, על הפתוב במסכת ברכות (ברכות ה'): "לעולם (=תמיד) ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע". הנה, אומר האדמו"ר, למרות שהכעס והרגז הם מהמידות המגונות שראוי לאדם להתרחק מהן, לפעמים יש צורך להשתמש בהן לעבודת ה', כדי "להרגיז" (את) (ה) יצר טוב על יצר הרע", ועל-ידי כך להכניעו.

ומהיכן נמשך לישראל כעס כזה של קדושה, כדי "להרגיז יצר טוב על יצר הרע"? הרי עצם הכעס אינו מצד הקדושה! אלא שזהו ענין של "ואל זועם בכל יום". הקב"ה זועם בכל יום רגע, כדי שמזה יושפע לישראל כעס של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. וכפי שכתוב בתהילים: "כי רגע באפו, חיים ברצונו". כלומר, מה שהקב"ה זועם בכל יום רגע, הוא "חיים ברצונו" – כדי שאנו נוכל לחיות לפי רצונו יתברך, על-ידי כך שאנו מתגברים על היצר הרע.

ובכך גם תובן עצתו של בלעם הרשע לבלק להחטיא את ישראל בבנות מדין, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין קו, עא): "אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא זימה... עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". שכן, כשראה בלעם שהקב"ה לא זועם באותם הימים, כדי שקללתו לא תתקיים בישראל, הבין מכך אותו רשע, שחסר לישראל שפע הכעס של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. ולכן, זהו הזמן להחטיא את בני ישראל בבנות מדין, ועל פן הציע לבלק: "עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". והנה, פינחס בן אלעזר הבין שחטאם של ישראל בבנות מדין הוא מחמת חסר כעס של קדושה, ולכן התעורר בכוחות עצמו והתלבש בזעם וקדושה, לקנא קנאת ה' צבאות ולהרוג את זמרי בן סלוא (שחטא עם המדינית לעיני כל). ועל-ידי כך השפיע פינחס כעס של קדושה לכל ישראל, כדי שיוכלו ישראל להתגבר על יצרם הרע ולפרוש מבנות מדין.

וזהו שפרש רש"י את הכתוב על פינחס: "בקנאו את קנאתי בתוכם" – בקצפו את הקצף (=הכעס) שהיה לי לקצוף". כלומר, פינחס בא וקצף את אותו הקצף שהיה על ה' לקצוף (ולא קצף ה' בגלל בלעם הרשע), ובכך עצר פינחס את חטא בני ישראל בבנות מדין, וממילא נעצרה גם המגיפה. (על פי "אורה של תורה")

הצדיק רבי זושא מאניפולי (אחיו של רבי אלימלך מליזנסק ואחד מאבות החסידות) היה מבחירי תלמידיו של המגיד רבי דב בער ממזריץ', שהנהיג את תנועת החסידות לאחר פטירת הבעל שם טוב. פעם הגיע לחצרו של המגיד ממזריץ' אדם, שבקש להתקבל ולהתברך מפיו של הצדיק הדגול. התבונן רבי זושא בפניו של אותו אדם, והכיר בו ברוח הקדש, שהוא בעל עבירות גדול, ואין בו שום הרהור של חרטה. לא יכול היה רבי זושא לעצור את סערת רגשות לבו כלפי אותו אדם, וקרא אליו בנימת זעם: "עובר עבירה שכמוך! היאך לא תבוש להתיצב פנים אל פנים לפני רבנו הקדוש, המגיד ממזריץ'?! נדהם האורח מדבריו הבוטחים של רבי זושא, ובראש מורכן עזב את המקום ונעלם כלעומת שבא. רבי זושא עקב במבטו אחר האיש, שיצא מבית המגיד בלא אמר ודברים, וחש נקיפת-לב על דברי העלבון שהטיח זה עתה בפניו. באשר ספר על-כך לרבנו המגיד, אמר לו המגיד הגדול: בכל יום אנו פותחים את תפילותינו בפסוק: "מה טבו אהליך יעקב" (לפי מנהג אשכנז), כדי שנוזכר לראות במעלות הטובות באהלי יעקב. על-כן רוצה אני לברך אותך היום הזה: יהי רצון ותראה תמיד רק את הסגולות הטובות המצויות בכל אדם מישראל - ואפילו הוא מלא עבירות פרימון. וכבר הורו לנו חז"ל (שמות רבה כד', ג'): "ישראל, אף-על-פי שהם חוטאים - הקב"ה נוהג בהם כצאן (=נוהג בהם לפני משורת הדין, וסולח להם על חטאיהם).

מספרים החסידים, שדברי הכיבושין שהשמיע המגיד ממזריץ' באוזני תלמידו הנאמן חדרו עמוק ללבו של רבי זושא. ומאותו יום והלאה חדל רבי זושא להוכיח עוברי עבירה, והיה מרעיף שפע רב של אהבה. וכשהיה נכנס אצלו עובר עבירה לחץ רבי זושא את ידו, ועל-ידי כך היתה אופפת את אותו אדם רוח חדשה, ומיד חש הרהורי תשובה. בדרך זו - אומרים החסידים - החזיר רבי זושא למוטב עוברי עבירה רבים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמַיִם גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז')

ערש"ק יג' תמוז תשע"ז (7.7.17) bnei-zion.com ר"ת 21:16 יציאת השבת: 20:34

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאֵרֵית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל בְּלָעַם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאָר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא" (כב' יב')

על הכתוב פאן תמהו חז"ל: מדוע הקב"ה הֵיךְ צָרִיךְ לְמַנוּעַ מִבְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל? וְהָרִי הַקֵּב"ה בְּעַצְמוֹ בְּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְכִיצַד יֵשׁ בְּכַח בְּלָעַם, שֶׁהוּא בֶּשֶׂר וְדָם, לְשַׁנּוֹת אֶת בְּרַכְּתוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ? וְאִם נֹאמֵר שֶׁאֵין לְבְּלָעַם כַּח לְקַלֵּל, אִם כֵּן מְדוּעַ הַקֵּב"ה הִזְהִירוֹ שְׂלֵא יִקְלֵל?

אֲלֵא, אֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים, הַסִּיפָה שֶׁהַקֵּב"ה מְנַע מִבְּלָעַם הַרְשָׁע לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, הִיא כִּיּוֹן שֶׁהָיָה גְלוּי וַיְדוּעַ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲתִידִים לְחַטּוֹא, וְעֲתִידִים לְבֹא עֲלֵיהֶם, בְּגִלְלַת עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כֹּל אוֹתָן הַקְּלָלוֹת שֶׁהָיָה בְּלָעַם רוֹצֵה לְקַלֵּלָם. וְלָכֵן אֵילוֹ הַקֵּב"ה הָיָה נוֹתֵן רְשׁוּת לְבְּלָעַם לְקַלֵּלָם, הָיָה יוֹצֵא מִזֶּה חִילוּל הַשֵּׁם – שֶׁפֶן, אוֹמוֹת הָעוֹלָם הָיוּ אֹמְרִים שֶׁקְּלָלוֹתָיו שֶׁל בְּלָעַם עָשׂוּ אֶת כָּל אֱלֹהִים, וְלֹא הַקֵּב"ה הֵבִיא אֶת הָעוֹשִׂים הָאֵלֶּה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בְּגִלְלַת חֲטָאֵיהֶם). לָכֵן נִחְשַׁב הַדְּבָר לְחֹסֵד גְּדוֹל שֶׁעָשָׂה ה' עִם יִשְׂרָאֵל, בְּכַךְ שֶׁמְנַע מִבְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וּפָפָה עָלָיו לְבָרְכֶם, כְּפִתּוּב (דְּבָרִים כג', ו'): "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֵּעַ אֶל בְּלָעַם, וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ, כִּי אֶהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ".

"תָּמַת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל" (כג' י')

עַל קְרִיאָה זוֹ שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע, אָמַר פֶּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַכֹּהֵן מֵרַאדִין, ה"חֲפֵץ חַיִּים": "הַבְּלָעִים" שֶׁבְּכֹל דּוֹר וְדוֹר בּוֹחֲרִים לְחַיּוֹת חַיִּי הוֹלָלוֹת וְטוֹמְאָה, וְכִשְׁמִיּעָה שְׁעָתָם לְהַסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, מִבְּקִשִׁים הֵם לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל". אוֹלָם עַל רְשָׁעֵי הָעוֹלָם לְדַעַת, שֶׁיֵּשׁ דִּין וַיֵּשׁ דִּין עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכַדִּי לְזִכּוֹת בְּ"מוֹת יִשְׂרָאֵל", צְרִיכִים לְפָנֵי כֵּן לְחַיּוֹת "חַיִּי יִשְׂרָאֵל".

כִּיּוֹצֵא בְּכַךְ הָיָה אֹמֵר הַצַּדִּיק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִבְּעֻלּוֹ: אֵתָהּ מוֹצֵא כִּיּוֹם יְהוּדִים, הַחַיִּים כָּל הַיָּמִים "כְּגוֹיִם גְּמוּרִים", וּבְכֹל זֹאת מִבְּקִשִׁים לְמוֹת "מוֹת יִשְׂרָאֵל" כְּחֲסִידִים יְרֵאִים וְשִׁלְמִים. אֵךְ יֵשׁ לְדַעַת, כִּי כְּפִי שֶׁמְצִיעִים אֶת הַמַּטָּה, כֵּךְ יִשְׁנִים עָלֶיהָ, וְהַמְּבַקֵּשׁ לְמוֹת כִּיּוֹדֵי כְּשֶׁר, צְרִיךְ לְפָנֵי כֵּן לְחַיּוֹת כִּיּוֹדֵי כְּשֶׁר... "לֹא הֵבִיט אֲוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמֹל בְּיִשְׂרָאֵל..." (כג' כא')

חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים: בְּעַם יִשְׂרָאֵל, לֹא רַק מַעֲשֵׂה הָעֵבֶרֶה אֲסוּר, אֲלֵא גַם הַהֲבָטָה וְהַרְאֵה אֲסוּרִים, וַיִּשְׂרָאֵל נִזְהָרִים גַּם מִלְּהַסְתַּכֵּל בַּתְּמוֹנוֹת תּוֹעֵבָה, וְכֹל שֶׁפֶן בְּעֵרִיּוֹת – מֵהָ שְׂאִין כֵּן אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב: "לֹא הֵבִיט". מְדוּעַ לֹא לְהֵבִיט? – כִּי "אֲוֹן בְּיַעֲקֹב". כְּלוֹמֵר, הַהֲבָטָה בְּלִבְדֵּי הִיא "אֲוֹן" (=צוֹן).

וּמִמְשִׁיךְ הַכְּתוּב: "וְלֹא רָאָה". מְדוּעַ לֹא לְרֵאוֹת? – כִּי "עֲמֹל בְּיִשְׂרָאֵל", דְּהִינּוּ שֶׁהַרְאֵה עֲצָמָה הִיא עֵבֶרֶה, וְכֹל זֹאת מִחֲמַת קְדוּשָׁתוֹ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרָי לְבִבְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם". וְכִבְרָ אֲמָרוּ חו"ל עַל הַכְּתוּב בְּקִהְלַת (ו'): "טוֹב מֵרֵאָה עֵינַיִם מִהֲלֶךְ נֶפֶשׁ" – שֶׁמֵּרֵאָה עֵינַיִם בְּאִשָּׁה חָמוּר יוֹתֵר מִגּוֹפּוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה. (יוֹמָא עַד')

"לֹא הֵבִיט אֲוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמֹל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵיו עִמּוֹ"

הַצַּדִּיק רַבִּי יִצְחָק לױ מִפְּרִדִּיצ'ב, "סְנִיגוֹרִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל", הָעִיר עַל פְּסוּקֵי זֶה: צֵא וּרְאֵה, שֶׁהַכְּתוּב מְעִיד עַל הַקֵּב"ה: "לֹא הֵבִיט אֲוֹן" (=רְשָׁע) בְּיַעֲקֹב, וְלֹא רָאָה עֲמֹל (=עוֹלָה וּפְגָם) בְּיִשְׂרָאֵל".

נִמְצְאוּ אֲפּוֹא לְמַדִּים, שֶׁהַבּוֹרָא בְּחִסְדּוֹ הַגְּדוֹל, עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאִינוֹ מִבֵּיט וְכְאִינוֹ רוֹאֵה, כְּכִיכּוֹל, מַעֲשִׂים רַעִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִם ה' יִתְבָּרַךְ, הַיּוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת, מִתְעַלֵּם מִחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל – קֵל וְחֹמֶר שֶׁבֶשֶׂר וְדָם צְרִיךְ לְנַהוֹג כֵּךְ כְּלִפֵּי הַזּוּלוֹת. שֶׁפֶן, לְפַעְמִים נִדְמָה לָנוּ, שֶׁחֲבַרְנוֹ נִכְשֵׁל בְּחֲטָא זֶה אוֹ אַחֵר, וְלֹאמִיתוֹ שֶׁל דְּבָר, אֵינִן בּוֹ לֹא חֲטָא וְלֹא צוֹן.

הִבָּה נִסְגַּל לָנוּ מִדָּה יִקְרָה זוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה – "לֹא הֵבִיט אֲוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמֹל בְּיִשְׂרָאֵל", וְנִדּוֹן כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְכַף וְכוֹת, וְאֵז יְקוּיִם בְּנוֹ הַמִּשְׁפָּךְ הַכְּתוּב: "ה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ". (בְּשָׁעָה שֶׁכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל רוֹאֵה אֵךְ טוֹב אֲצֵל הָאֲחֵרִים, זוֹכָה הוּא לְקִרְבַּת אֱלֹקִים, כְּפִתּוּב: "ה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ").

כִּיּוֹצֵא בְּכַךְ הָיָה אֹמֵר, רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּעַל שֵׁם טוֹב (הַבְּעַשׂ"ט): "לֹא הֵבִיט אֲוֹן בְּיַעֲקֹב" – מִי שְׂאִינוֹ רוֹאֵה "אֲוֹן", פְּנָמִים וְחֲסוּרוֹת, בְּיַעֲקֹב וּבְבְנֵי יַעֲקֹב, וְנִמְנָע מִלְּקַטְרֵג עֲלֵיהֶם בְּאֲזַנֵּי הַזּוּלוֹת, מוּבְטָח לוֹ שִׁיקוּיִם בּוֹ "ה' אֱלֹהֵיו עִמּוֹ" –

הקדוש ברוך הוא יהיה תמיד בעזרו ויצילהו מכל צרה וצוקה.
 "הן עם כלביא יקום... לא ישכב עד יאכל טרף..." (כג' כד')

רבנו רבי יוסף קארו, מחבר "שלחן ערוך", פותח את דבריו במשפט הבא: "יתגבר כארי לעמוד בפקר לעבודת בוראו, (כדי) שיהא הוא מעורר השחר". על פתיחה זו מעיר הרמ"א: "ובשכבו על משכבו, ידע לפני מי הוא שוכב". ודברי הרמ"א תמוהים. הרי רבי יוסף קארו מדבר כאן בדין השכמה בפקר, ואינו מתעסק בדין שכיבה לשינת לילה. משיב על-כך הצדיק רבי מאיר'ל מפרימיש'לן: בהערה זו בא הרמ"א (רבי משה איסרליש) ללמדנו, שיש קשר הדוק בין אופן השכיבה קדם השינה בלילה לאופן הקימה למחרת בפקר. בין שאפשר להגיע למדרגה של "יתגבר כארי לעמוד בפקר לעבודת בוראו", רק אם בערב הקודם עלה האדם על יצועו מתוך הפרה "לפני מי הוא שוכב", וקבל עליו על מלכות שמים בקריאת "שמע" על מטתו.
 "וישב ישראל בשמים, ויחל העם לזנות אל בנות מואב" (כה' א')

אמר בלעם לזקני מואב ולזקני מדין, בשעה שעמד לצאת לדרך: דעו לכם, שאפילו אם תאספו את כל הצבאות שבעולם, לא תוכלו להתגבר על ישראל. שהרי, אין אתם יכולים להיות יותר חזקים מפרעה, שעליו נאמר (שמות יד', ו): "ויקח שש מאות רכב בחור... ושלשם על כלו" – שהיו מצרים המון גדול מאד, ויבסוף טבעו כלם בים. ועכשיו, אם אתם רוצים לנצח ולמעט את ישראל, עשו כפי עצתי. וצרכים אתם לדעת, שכל זמן שישיראל עושים את רצונו של הקב"ה, הוא נלחם למענם, כפי שנאמר (שם פסוק יד'): "ה' ילחם לכם, ואתם תחרשו". אבל אם לא יעשו ישראל רצונו של מקום – לא ילחם להם, ולא יוכלו להרים ראש לפני אויביהם.
 ומאחר וכידוע לכם, אלהיהם של ישראל שונא וימה, לכן עליכם להכשילם ב**זנות**, וזאת עשו: הקימו לכם אהלים במדבר, ושימו באהלים נשים **פרצות**, המקושטות יפה, שימכרו פשתן. ואגב שישיראל יהיו עסוקים בקניית הפשתן, יגרו אותם הנשים **לזנות**, ועל ידי כך תוכלו לנצחם. וכשסיים בלעם הרשע לומר את עצתו, שב למקומו.
 "ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף" (כה' ט')

לאחר שבלעם הרשע נכשל בנסיון **לקלל** את עם ישראל בשליחות בלק מלך מואב, **וקללתו** נהפכה ל**ברכה**, אומר בלעם הרשע לבלק: "לכה איצריך, אשר יעשה העם הזה לעמך...". אמרו חז"ל בגמרא (סנהדרין קו', עא): אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא וימה... עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם **זנות**, שיכשילו את עם ישראל. מעיר על-כך רבנו בחיי בן אשר: עצתו של בלעם הרשע לבלק **להחטיא** את בני ישראל בזנות מואב גרמה להרג רב של **עשרים וארבעה** אלף נפשות מיראל. לעומת זאת אנו מוצאים, כי בחטא העגל, אחרי מתן תורה, נפלו רק **"כשלוש אלפי איש"** (שמות לב', כה'). וזאת, כדי להראות לנו כמה הקב"ה שונא וימה, וכמה מרושעת היתה עצתו של בלעם הרשע מלפני המקום ברוך הוא.
 "בדרך שאדם רוצה לילך בה - מוליכים אותו מן השמים..."

אברך אחד, שהיה מבאי ביתו של רבי יהונתן אייבשיץ, התעתד לנסוע לליטא, כדי להשתלם ב-ש"ס ובפוסקים, באחת הישיבות הגדולות, אשר שמו יצא לתהילה בקהילות ישראל באירופה. סמוך למועד נסיעתו, נכנס האברך ליטול ברפת פרידה מרבו הדגול, ובקש ממנו מכתב המלצה לגאון רבי אליהו חסיד מוילנא, שהוכר בימים ההם כגדול חכמי ישראל בליטא ובסביבותיה. נטל ר' יהונתן גליון חלק, וכתב בצידו האחד מלה בת שתי אותיות: "מיי". אחר-כך הפך את הגליון, וכתב גם בצידו השני את המלה "מיי".

בתום הפתיחה קפל ר' יהונתן את האיגרת, ומסר אותה לידי האברך, בעוד הלה לא העז לשאול את רבו לפשר המלה היחידה, שנועדה להימסר לידי הגאון מוילנא. כעבור ימים אחדים, הגיע האברך לווילנא, ומיד סר לביתו של הגאון ר' אליהו, ובידו האיגרת שמסר לו רבו. פתח הגאון מוילנא את האיגרת, ולאחר שהעניף עינו על הכתוב בה, העלה חיוך על פניו, ואמר: רבך כתב אלי הפעם מועט, המחזיק את המרובה. המלה "מיי", שרשם בשני עמודי האיגרת ששגר בידך, מרמזת בדרך של נוטריון (=ראשי תיבות) למאמרו הנודע של עקביא בן מהללאל (מן התנאים הראשונים), שצגה לבנו בשעת מיתתו: "מעשיך קרבוך, ומעשיך ירחקוך" (עדות ה', ז'). צנאה זו, כוחה יפה לכל אדם, בכל ית ובכל שעה בחיים, כי מידת ההצלחה של היחיד בקרב חבריו, תלויה בראש ובראשונה במעשים שלו. וככל שהאדם מרבה בעשית הטוב והישר, הוא מעורר עליו סיעתא דשמיא (=עזרת שמים), והולך מחיל אל חיל. שכן, מובטחים אנו מפי חז"ל (מכות י', עב'), כי "בדרך שאדם רוצה לילך בה - מוליכים אותו מן השמים..."
 שבת שלום לכל בית ישראל!
 נא לשמור על קדושת הגליון!